

TÜRK-İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

Eylül-Ekim 1985

Sayı: 193

Anadolu'da 3550 Kilometre

ŞİDE: «IMF ve Dünya Bankası reçeteleri işçi haklarını ve sendikacılığı dışlamayı amaçlar»

**TÜRK-İŞ GENEL SEKRETERİ,
TRT'DE YAYINLANAN
«EKONOMİ DÜNYASI»
PROGRAMINDA, BAŞBAKAN
YARDIMCISI ERDEM'İN
KONUŞMASINI KINADI VE
«TEK YÖNLÜ PROGRAMLARLA
KAMUOYU YANILTILIYOR»
DEDİ...**

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Sadık ŞİDE, 28 Ekim tarihinde Televizyonda yayınlanan «Ekonomi Dünyası» programında, Başbakan Yardımcısı Kaya ERDEM tarafından ortaya konulan görüşlerin, işçi hak ve özgürlüklerini, sendikacılık hareketini tamamen dışlayan bir anlayışı sergilediğini söyledi.

ŞİDE, Başbakan Yardımcısı ERDEM'in izlenen ekonomik politikanın başarılı olduğunu iddia ederken, IMF ve Dünya Bankası reçetelerinin de aynı istikamette bulunduğunu söylediğini de hatırlatarak şöyle dedi :

«TRT'nin yayınladığı programlarda, ilgili tarafların temsili konusunda duyarlı davranılmamaktadır. 28 ve 29 Ekim tarihlerinde yayınlanan «Ekonomi Dünyası» programı da bu duyarsızlığın bir örneğidir.

Türk ekonomisinin temel taşı olan işçilerin temsil edilmediği bu programın ilkinde, Başbakan Yardımcısı Sayın Kaya ERDEM, IMF ve Dünya Bankası reçetelerinin, Türkiye'de izlenen ekonomik politikayı desteklediğini, Kore modelinin de buna uyduğunu öne sürmüştür.

IMF ve Dünya Bankasının reçeteleri, paranın değerini düşürme, işçileri düşük ücretle çalıştırma ve kısaca insanı ve sendikacılığı dışlayan bir ekonomik modeli kapsamaktadır. Kore'de insanların sefaleti uğruna kalkınma politikası uygulanmıştır.

Türkiye bir Kore değildir.

Kalkınmanın temel amacı insandır. Önerilen reçetelerde ise insan yoktur. Sosyal politika ve sosyal adalet yoktur. İktisaden güçsüzü kaderine terk'eden bir politikayı önerir. Böylesine bir politikayı izlemekten gurur duymak ve iftiharla bunu açıklamak, ülkemizde insana ne ölçüde önem verildiğini göstermeye yeterlidir.

Büyük Atatürk'ün hedef olarak seçtiği ileri ülkeler seviyesine gelme politikası, insana değer verilmesi konusunda yönlendirici niteliktedir. Ne yazık ki, «insana rağmen ekonomik kalkınma» anlayışı bugün egemen olmuştur.

İcraatın İçinden, Ekonomi Dünyası gibi programlarla kamuoyu daha fazla yanıltılmamalıdır.»

DOĞU ve İÇANADOLU'da 3550 Km.

YILMAZ ve beraberindeki hey'et, programdaki illerin sınırında konvoylar tarafından karşılandı.

İşçiler: «TÜRK-İŞ'in emrini bekliyoruz.»

11 GÜNDE KAYSERİ, SIVAS,
ERZİNCAN, ERZURUM, VAN,
DİYARBAKIR, ELAZIĞ VE
MALATYA'DA MAHALLİ
SENDİKA ŞUBE
YÖNETİCİLERİ VE İŞYERİ
TEMSİLCİLERİYLE
TOPLANTILAR YAPILDI

TÜRK-İŞ'in düzenlediği «Sendikal Sorunları Mahallinde Tesbit» adını taşıyan doğu gezisi, 8 Ekim 1985 Salı günü saat 11.15'te Ankara'dan kafilenin hareketi ile başladı.

Kafile saat 17 sıralarında Kayseri'ye vardı. Kayseri girişinde 26 otodan oluşan bir konvoy kafilayı karşıladı.

9 EKİM 1985
ÇARŞAMBA

Ankara'da gelen hey'et saat 9.00'da Kayseri Valisi Yüksel Çavuşoğlu'nu makamında ziyaret ederek bir süre görüştü.

Daha sonra Kayseri Belediye Başkanı Hüsamettin Çetinbulut'u ziyaret eden hey'et, saat 11'de Demiryol-İş Sendikası düğün salonunda düzenlenen toplantıya katıldı.

Kayseri ve havalisi sendikaları adına TEKSİF Sendikası Kayseri Şube Başkanı Tahir Horoz ilk konuşmayı yaptı.

Horoz, doğu gezisinin ilk durağı olarak Kayseri'nin seçilmesinden duyduğu memnuniyeti belirterek, katılanlara «hoş geldiniz» dedi.

Atatürk, şehitler, Demirsoy, Denizciler için 1 dakikalık saygı duruşu yapıldı.

Toplantının amacını açıklayan Tahir Horoz, daha sonra Ankara'dan gelen TÜRK-İŞ ve bağlı sendikalarının yöneticilerini tanıttı.

Horoz, toplantıya katılan çeşitli kuruluşların yöneticileri ve eğitim görevlilerini de tanıtarak konuşmasını tamamladı.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban söz aldı.

Balaban, toplantıya Kayseri, Kırşehir ve Nevşehir illerindeki sendika şube yönetici ve temsilcilerinin

katıldığını hatırlatarak, «Zamanın sınırlı olması nedeniyle her il adına bir konuşmacının dert ve dilekleri anlatması, gerektiriyorsa ilgili sendikanın genel başkanının açıklaması, en sonra da Sayın TÜRK-İŞ Genel Başkanının konuşması uygun olacaktır» dedi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, yaptığı ön konuşmada, Yönetim ve Başkanlar Kurulu kararları gereğince yurt dışında mar

Orhan Balaban, gezinin amacını ve çalışma usulünü anlattı.

Kayseri ve havalisi işçileri adına Tahir Horoz konuştu...

halli sorunları tesbit amacıyla geziler düzenlenmesini sürdürdüklerini, İzmir, İstanbul, Bursa ve Samsun'dan sonra büyük bir sanayi bölgesi olan ve çok sayıda işçi çalışan Kayseri'den başlamak üzere doğu gezisini tertip ettiklerini söyledi.

YILMAZ, Vali ve Belediye Başkanının gösterdiği ilgiye teşekkür etti, toplantıya çeşitli müessese müdürlerinin, öğretim görevlilerinin katılmasının memnuniyet verici olduğunu söyledi.

YILMAZ, «Çalışma hayatıyla ilgili olsun, diğer konularla ilgili ol-

sun, burada her şeyi konuşacaksınız» dedi.

Kayseri Sendikaları adına **TEKSİF Şube Başkanı Tahir Horoz** söz aldı.

«Karanlık bir tablo çizmek istemiyorum» diyerek konuşmasına başlayan **Tahir Horoz**, Kamu kesiminde çalışan işçilerin yoğun sorunları bulunduğunu, özel sektörde en fazla işçiyi temsil eden **TEKSİF** Başkanı olarak Kayseri'de 6 bin üyelerinin bulunduğunu söyleyerek, «İşverenlerle ilişkilerinin memnuniyet verici olduğu»nu hatırlattı ve «Bundan sonra da böyle olmasını dilerim» dedi.

Kayseri Bölge Çalışma Müdürlüğü iş müfettişleri grubunun Ankara'ya alındığını ve işlerin çıkmaza girdiğini kaydeden **Horoz**, «Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanemiz kadro yetersizliği yüzünden acil vak'alarda hastalar saatlerce ihmal edilmektedir» dedi.

Horoz, 12 Eylül öncesinin faturasının işçilere çıkarıldığını, 2821 ve 2822 sayılı yasalarla sendikacılık hareketinin dar kalıplar içine alındığını hatırlatarak, «Bu şartlar al-

Kayseri'deki toplantı, diğer illerde olduğu gibi büyük ilgi gördü... Yukarıda salonun genel görünüşü

tında zayıf vermeden bugünlere gelebildik. Bunun için TÜRK-İŞ yönetimini takdir ediyoruz» dedi.

Kırşehir sendikaları adına konuşan Yol-İş Şube Başkanı Ali Aslan, Köy Hizmetleri işyerlerinde vergi iadelerinin halen verilmediğini, arazi tazminatlarının eksik ödendiğini, bu sorunların Türkiye genelinde bilindiğini ve çözümünü gerektiğini söyledi.

Nevşehir Sendikaları adına Tek-sif Şube Başkanı Metin Özgür söz aldı.

Özgür, SSK Hizmetlerinin yetersiz olduğunu, mevcut dispanserin genişletilerek kadro verilmesi gerektiğini söyledi.

Kayseri Sağlık-İş Sendikası adına konuşan Ali İhsan Ertuğrul, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanını Kalemliler'i davet ettiklerini, SSK'nın hastanesinin durumunu görmesini istediklerini, dışkapiya kadar geldiğini söyleyerek, «Ne kadro yetersizliğinden bahsediyorsunuz? Daha tansiyon aleti bile yok hastanede» dedi.

Ertuğrul, vergi iadesinden büyük çoğunluğun yararlanmadığını, bakkaldan veresiye alan adama fatura verilmediğini, sıkıntılarının büyük olduğunu söylerine ekledi.

BASS Genel Başkanı Kahyaoğlu...

BASS (Banka ve Sigorta İşçileri) Sendikası Genel Başkanı Servet Kahyaoğlu kürsüye geldi.

Servet Kahyaoğlu, Tahir Horoz'un konuşmasında TÜRK-İŞ'e bağlı bazı sendika liderlerinin tavrından yakındığını hatırlatarak, «TÜRK-İŞ Yönetimi 1983 Aralık ayında göreve

gelmiştir. Onları sizin ve bizim oyunlarımız göreve getirmiştir. Biz teşkilat olarak sendika yöneticileri olarak TÜRK-İŞ'in yanındayız. Bu böyle bilinmelidir» dedi.

Yol-İş Genel Başkanı Meral...

Türkiye Yol-İş Sendikası Genel Başkanı Bayram Meral kürsüye geldi.

Meral, eski adıyla YSE, yeni adıyla Köy Hizmetleri işyerlerinde çalışan üyelerinin, bir mahkeme kararıyla tarım işkolunda sayıldığını, bünyeden koparılma istendiğini, ancak Yargıtay'ın kesin kararıyla yeniden inşaat işkolunda sayıldığını hatırlattı ve «Bu arkadaşlarımızın toplu iş sözleşmeleri 1985 Martında bitti. Şimdi toplu sözleşme yapmak için yetki bekliyoruz» dedi.

Bayram Meral, bürokratik bazı sıkıntıları da anlatarak konuşmasını tamamladı.

Türkiye Denizciler Sendikası Genel Başkanı Emin KUL, yaptığı konuşmada özetle şunları söyledi :

«TÜRK-İŞ'e her zamankinden fazla güven ve sevgi beslememiz gereken bir dönemden geçiyoruz.

TÜRK-İŞ, Türk Silahlı Kuvvetlerinden sonra en büyük organize güçtür. Bu gücü küçümsemeyiniz. Kötümserliğe kapılmayınız.

Biz, bütün çalışanların çıkarlarını düşünüyoruz. Köylünün, çiftçinin, esnafın çıkarlarını düşünüyoruz.

Milli gelirden en az pay alan

kitlelerin çıkarlarını düşünüyoruz.

Ne işverenler, ne de Hükümet sizler için herhangi bir mali külfete katlanır. İşsiziz biz doyururuz. Ya kardeşimizdir, ya eşimizdir, ya da bir başka yakınımızdır. İşsiz olduğunun acısını duyurmadan, onun önüne aş koyan bizleriz.

Biz demokrasiyi de savunuyoruz. Bu, bütün Türk ulusunun çıkarını savunmaktır.

Kalkınmanın gücünü omuzluyoruz. Türk ekonomisine kaynak yaratıyoruz. Bunun için, biz yalnız kendimizi düşünüyoruz. Hakların kısıtlandığı bir dönemde, karşılıklı sevgi, saygı ve disiplinle her güçlüğün altından kalkabiliriz. TÜRK-İŞ Ankara'da hala vardır.»

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu işçi üyesi Enver Toçoğlu kürsüye geldi. (Toçoğlu'nun Kayseri ve diğer illerdeki konuşmaları değerlendiren açıklaması 26. sayfamızda)

Denizciler Genel Başkanı Kul...

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban kürsüye geldi.

Balaban, genelde sorunların SSK'da düğümlenmesinin yanıltıcı olduğunu, 2821, 2822 sayılı yasa uygulamalarından, içinde bulunan sıkıntılardan söz edilmesi gerektiğini vurgulayarak, «SSK'da, tıpkı ILO'da olduğu gibi işçi - işveren - hükümet üçlü yönetim yapısının korunması ve yerleştirilmesi gerekir. Bu, dengeli değildir. Elbette işçinin azınlıkta olduğu bir yönetimden, bizim primlerimizle oluşan imkanlar başka yerlere kul-

lanılabilir. Ama bizim sorunlarımızın önemli kısmı sendikacılık hareketiyle ilgili olan yasal çıkmazlardır.

Toplu sözleşmeden sonra işçi işten çıkarılıyor, yerine asgari ücretli işçi almıyor. Toplu iş sözleşmeleri uygulanmıyor, grev yasakları içinde haklarımızı alamıyoruz. Biz, sorunlarımızı dinlemeye geldik. Sorunlar sadece SSK'dan kaynaklanmıyor.

Bunları söylerken, demokrasiye sahip çıkılması ve geliştirilmesi mücadelesinde de görevlerimiz vardır. Bunlar da meselemizdir.»

Orhan Balaban'ın konuşmasından sonra TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ kürsüye geldi.

(Şevket YILMAZ'ın Kayseri ve diğer illerde yaptığı konuşma yandaki sütunlardan itibaren verilmiştir)

Toplantı saat 13'de sona erdi.

TÜRK-İŞ Hey'eti, saat 14'de Kayseri'den Sivas'a hareket etti.

Türkiye Denizciler Sendikası Genel Başkanı Emin Kul, sendikasının şube kongresi nedeniyle hey'etten ayrıldı.

TÜRK-İŞ Hey'etini Sivas girişinde mahalli sendikacılardan oluşan bir otomobil konvoyu karşıladı.

Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı Mehmet Acıdereli, hey'ete Sivas'ta katıldı.

**10 EKİM 1985
PERŞEMBE**

TÜRK-İŞ Hey'eti saat 9.30'da Sivas Valisi H. Lütfi Tuncel'e, saat 10'da da Belediye Başkanı Bekir Timurboğa'ya nezaket ziyaretinde bulundu.

Saat 11'de Sivas Demiryol-İş Sendikası Şube binasındaki toplantı salonunda toplandı.

TÜRK-İŞ 5. Bölge Temsilcisi İsmet Uygun, toplantıyı evsahibi olarak açarken yaptığı konuşmada Atatürk, Şehitler, Demirsoy, Denizciler ve tüm hayata veda etmiş işçiler için saygı duruşuna davet etti.

Yapılan saygı duruşundan sonra konuşmasını sürdüren Uygun, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu kararı gereğince doğu illerine yapılan gezinin ikinci durağının Sivas olmasından memnuniyet duydukları

rını söyledi.

Yozgat ve Tokat illerinden de temsilcilerin katıldığını söyleyen Uygun, toplantının çalışanlara hayırlı olmasını dileyerek, toplantıya katılan TÜRK-İŞ hey'eti üyelerini

tanıttı.

Toplantıya çeşitli resmi ve özel kuruluşların temsilcileri de katıldılar.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandır-

GENEL BAŞKAN YILMAZ, «SİZLERDEN BİR SÜRE DAHA SABIR GÖSTERMENİZİ İSTİYORUM, YENİ TALİMATIMIZ OLABİLİR» DEDİ.

Yılmaz: «Bir süre daha bizden sabır beklerken, ilgililerden de bardağı taşırmamalarını isterim»

● TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI, KAYSERİ, SİVAS, ERZİNCAN, ERZURUM, VAN, DİYARBAKIR, ELAZIĞ VE MALATYA'DA YAPTIĞI KONUŞMALARDA; «HER AN YENİ TALİMATIMIZI BEKLEYİNİZ» DEDİ.

TÜRK-İŞ'in düzenlediği Doğu ve İç Anadolu gezisinde, Kayseri, Sivas, Erzincan, Erzurum, Van, Di-

yarbakır, Elazığ ve Malatya'da düzenlenen temsilci ve yöneticilerin

ma Sekreteri Orhan Balaban toplantıda izlenecek çalışma usulünü açıkladı.

Sivas ili adına Sağlık-İş Sendikası Sivas Şube Başkanı Yusuf Topçu söz aldı.

Topçu, TÜRK-İŞ yöneticilerinin geç de olsa Sivas'a gelişinden memnuniyet duyduklarını belirterek, «Sorunlarımız pek çoktur. Bu sorunları böylesine toplantılarda dile getirmenin yararı vardır. 12 Eylül'den sonra sendikacılık hareketinin içinde bulunduğu şartlar bellidir. TÜRK-İŞ'in çatısını sağlamlaştırmak, elele vermek suretiyle çıkmazların üstesinden gelinebilir.» dedi.

Topçu, TÜRK-İŞ'in düzenlediği sminerlerden yeterli yarar sağlandığını belirterek konuşmasını şöyle sürdürdü:

«Sosyal Sigortalar Kurumunun büyük bir kitleye hizmet verdiği malumdur. Hizmette aksaklıklar olması tabiidir. Bu aksaklıklar idarenin üst kademesinden gelmektedir. SSK yönetimindeki eksiklik ve hatalar giderildiğinde, hizmetler düzelecektir.

İşçi sağlığı ve işgüvenliği seminerleri görüyoruz. Oysa, yakaçağını, konutunu, gıdasını temin edebilenlere işçi sağlığı semineri verilebilir. İşçiler bunlardan yoksundur.

Bugünkü sözleşmelerle işçinin ekonomik hayatı perişan durumdadır.»

Yusuf Topçu, işçilerin insanca yaşayabilmelerinin sağlanması gerektiğini hatırlatarak, «Türk-İş'in çalışmalarının daha verimli olması için ne gerekiyorsa, bizler o kuruluşun kaynağı olarak elimizden geleni yapmaya amadeyiz» dedi.

Yusuf Topçu, «Türkiye'de herşey işçi aleyhine gelişmektedir.» diyerek, emekli olanların kıdem tazminatlarını alamadıklarını, sözleşmelerin uygulanmasında birçok güçlüklerle karşılaştıklarını, sözleşmenin yapılmasıyla hakların derhal ödenmesi gerektiğini söyledi.

Tarım-İş Ulaş Şube Başkanı Şükrü Karadağ kürsüye geldi.

«Bugün ayağımıza kadar gelme zahmeti gösterenler sağolsunlar» diyerek konuşmasına başlayan Karadağ, televizyonda çizilen tablo ile gerçeklerin ters olduğunu söyleyerek, «110 liraya ekmeğin kilosu, bir işçi 10 saat çalışarak bu parayı kazanacak. Nerede refah. Tarım-İş'in sözleşmesi 11 aydır devam ediyor. Hükümet Koordinasyon Kurulu kurmuş, sözleşmenin tepesinde oturuyor ve şu rakamdan fazla olmayacak diyor. Demok-rasi ve pazarlık bu mudur? Bir çoban 24 saat işinin başında ve 38 bin lira maaş alıyor. Bu mudur işçinin refahı?» dedi.

Tarım-İş Ulaş Şube Başkanı Şükrü Karadağ konuşurken...

Bütün herşeyin işçi üretimi olduğunu hatırlatan Karadağ, seminerler için işverenlerin izin vermediklerini söyledi ve «Bu vatan bizimdir. Daha iyi hizmet için elimizden geleni yapıyoruz. Haklarımızdan kesinlikle fedakarlık yapmamalıyız. Devlete sahip çıkarken, haklarımıza da sahip çıkacağız.» dedi.

Şükrü Karadağ, «İşçi olarak 30 senemi verdim. Bize insan gibi

SEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI ● SEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI ●

katıldığı toplantılarda yaptığı konuşmada, Genel Başkan Şevket YILMAZ «Her an yeni talimatımızı bekleyiniz. Sizlerden bir süre daha sabır göstermenizi istiyorum, ilgililere de bardağı taşırmamalarını söylüyorum» dedi.

YILMAZ, 8 ilde yaptığı konuşmalarında şunları söyledi:

«Başkanlar Kurulumuzun önerisi ve Yönetim Kurulumuzun kararı ile mahalli sorunları yerinde tesbit ve TÜRK-İŞ çalışmalarını doğrudan sizlere anlatmak amacıyla aramızdayız.

Gezimize, planlanan bölgelerde teşkilatı olan sendikalarımızın Genel Başkanları ya da yetkili Yönetim Kurulu üyeleri de katılmaktadır.

TÜRK-İŞ'in çalışmaları hakkında TRT ve yazılı basının yeterince sizlere haber ulaştırmadığını biliyoruz. Sizler, belki de bir gazeteyi arkadaşımızla birlikte ortaklaşa alıyorsunuz. Basını geniş şekilde izlemeniz mümkün değil. TRT'nin de haberciliği belli. Bu nedenle, çalışmalarımızı sizlere anlatabilmek, bu vesile ile sizlerle biraraya gelmek için programı yaptık.

Kimseyi kimseye şikayet etme gibi bir arzumuz yok. Şikayet etmek için gelmedik. Bütün gerçekleri, eksiksiz ve fazlasız sizlere anlatmak, içinde bulunulan şartları bilgilerinize aktarmak için aramızdayız.

TÜRK-İŞ, sizlerden aldığı güçle

çalışmalarını sürdürmektedir.

12 Eylül öncesinin faturası, bayrağına, rejimine, Anayasasına sahip, işyerlerini kendi ekmek kapağı olarak görenlere çıkarılmıştır.

Bu fatura yanlış adrese gönderilmiştir.

12 Eylül sonrasında 'TÜRK-İŞ kendisini kapatmalıydı' diyenler var. O günlerde ağızlarını bıçak açmayanlar, bugün TÜRK-İŞ'i suçlamaya başlamışlardır.

TÜRK-İŞ ne yapmıştır? TÜRK-İŞ kapansaydı neler olurdu?

Anayasa çalışmaları Danışma Meclisinde sürdürülürken, TÜRK-İŞ Anayasa hazırlığında ve tasarı üzerinde görüşlerini açıkça ortaya

davranılırsa, haklarımız verilirse dağları deviririz. Amma, çoluk çocuk aç ve haklarımız elimizden alınmış olursa, bu böyle olmaz.» diyerek konuşmasını tamamladı.

Ahmet Kaşkaya adındaki Tekel işçisi söz aldı.

25 Senedir Tekel'de çalıştığını söyleyen Kaşkaya, cebinde parası olmayan işçinin SSK'da tedavi görmediğini iddia ederek, «Vatandaş, bu hastane benim diyemiyor. Zaten ciddi bir muayene yapılmıyor. Tedavi hiç yok» dedi.

İşverenin, işçiyi ezmeye çalıştığını iddia eden Kaşkaya, «Sen salı başını, ben alayım maaşımı zihniyeti ile bir yere varılmaz» diyerek konuşmasını tamamladı.

Türk Harb-İş Sendikası Sivas Şube Başkanı Mustafa Gülüm kürsiye geldi.

Gülüm, «TÜRK-İŞ gönülümüzde yaşamaktadır. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın» diyerek konuşmasını şöyle sürdürdü:

«12 Eylül'den sonra yeni toplu sözleşme düzeni geldi. Hükümet, işveren ve koordinasyon Kurulu üçlüsü ile işçi haklarına karşı vaziyet alındı. Toplu sözleşmelerde, koordinasyon kurulu kararlarının dışına işveren vekillerinin çıkmadığını görüyoruz. İşverenlerimizin art düşünceli olmadığını biliyoruz. Aksi halde buraya gelip toplantımızı izlemezlerdi.»

Gülüm, Kıdem tazminatlarının bazı işkollarında üç ayı aşkın süredir ödenmediğini belirterek konuşmasını tamamladı.

Tokat Tek Gıda-İş Şube Başkanı Halil Kaya kürsiye geldi.

«Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının işyerinde yetki vermediğini, üye kayıtlarımızın bulunmadığını öne sürdüğünü gördük» diyerek konuşmasına başlayan Kaya, SSK işyerinde işçi çalıştığını belirttiği halde, Bölge Çalışma Müdürlüğü kayıtlarında işçi görülmemesini kınayarak, «Bu gelişmeler sonunda işçilerimiz istifaya zorlandı, istifa etmeyen işçiler çıkarılmakta ve şikayetlerimize karşılık, işçilerin kendilerinden ayrılma isteğinin geldiği öne sürülmektedir.» dedi.

Tokat'ta sağlık hizmetlerinin yeterli olmadığını da hatırlatan Kaya «İşyerlerimizde seminer istemekteyiz. İşçilerimizi aydınlatmak için TÜRK-İŞ'in seminerler düzenlemesini istemekteyiz» diyerek konuşmasını tamamladı.

Turhal Şeker Fabrikasından Vahap Polat, toplu sözleşmelerin önünden engellerin kalkması ve güçlü sendikacılık için yoğun çalışmalar yapılmasını istedi.

Yol-İş Tokat 1 No.lu Şube Başkanı Ahmet Altınsoy kürsiye geldi.

«12 Eylül sonrasındaki olayları birlikte yaşadık. İşçi hak ve özgürlükleri Sendikalar Yasası, Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt Yasası ile ortadan kaldırıldı. Sendikacıları bir çember içine aldı» diyen Altınsoy, «Sendikacılığın mektebi yok. Tecrübe ile sendikacı yetişir» dedi.

Altınsoy, toplu sözleşmelerdeki engeller üzerinde durdu. İş Mahkemeleri ve uyuşmazlık prosedürü ile sözleşmelerin uzadığını söyleyerek konuşmasını tamamladı.

Türkiye Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı Mehmet Acıdereli kürsiye geldi.

Demiryol-İş Genel Başkanı Acıdereli

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI ● ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI ●

kcymuş, Anayasa tasarısının İşveren Konfederasyonu Genel Kuruluna sunulan rapordaki görüşlere uygun hazırladığını belgelerle açıklamıştır.

Danışma Meclisinin yapısı nedeniyle, 120 oyla kabul edilen Anayasa, şayet o haliyle halkoyuna sunulup kabul edilseydi, bugün burada toplanmamız ve konuşmamız mümkün olamazdı.

Anayasaya son şekli verecek olan Milli Güvenlik Konseyi'ne uyarılarımızı yaptık. Konsey, uyarılarımızı büyük ölçüde dikkate alarak Anayasaya son şeklini verdi.

Halk oyuna sunulduğunda, kamu

oyuna yaptığım açıklamada, herkesi ve sizleri sandık başına çağırdım. Bunu da istismar ettiler.

Oysa, Anayasanın bir an önce kabulüyle demokrasiye geçilmesini, varsa şikayet konularının demokratik parlamenter rejim içinde çözümleneceğini düşündük.

Demokrasiye bir an önce geçiş amaçlayan çağrımız sonunda, Anayasa yüzde 92'yi aşan bir çoğunlukla kabul edildi.

2821 Sayılı Sendikalar, 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasalarını doğrudan Milli Güvenlik Konseyi çıkardı.

Geçmişin acı olayları, hür sendikacılık hareketine büyük sıkıntılar getirdi.

Olağanüstü dönemde Sayın Ulus Hükümeti zamanında kamu kesiminde işçileri memurlaştırma-yı amaçlayan bir işçi-memur konusu gündeme getirildi.

Yaklaşık 500 bin işçiyi memur yapacak olan bu girişim, büyük tepkimiz üzerine durduruldu. Bunu sizlerin gücü sağladı.

TÜRK-İŞ kapalı olsaydı, Anayasa da Danışma Meclisinin kabul ettiği şekilde çıkar, kamu kesiminde işçi kalmazdı.

Bununla da bitmiyor.

6 Kasım seçimlerinden sonra kurulan Hükümet, sorunlarımızın çözümünü için başvurularımıza yete-

Acidereli, «TÜRK-İŞ, yöneticisiyle, personeli ile, temsil ettiği işçi ve aileleriyle 6 milyon kişilik bir topluluğa hizmet eden dev bir kuruluştur» diyerek başladı. Konuşmasında, doğu illerine yapılan bu gezinin amacını özetledi ve şunları söyledi :

«TÜRK-İŞ, bilhassa 12 Eylülle 6 Kasım arası bir dönem yaşadı. İki yıllık dönemde TÜRK-İŞ mücadele verdi ve veriyor. Bu toplantılarda içinde bulunan dertleri sizlerin şahsında işçi arkadaşlarımıza anlatıyor. Önümüzdeki günlerde haklı olarak yasalar çerçevesinde bir mücadeleye girildiğinde, işçi elbette arkamızda olmalı ve bize destek sağlamalıdır.

Bir ülkede enflasyon tek rakamlar düzeyinde ise, siyasal kargaşa yoksa, sosyal düzen huzur içindeyse, şartlar başkadır. Bunun aksi oluyorsa, o ülkeyi sütlüman gibi, tozpembe kamuya göstermek hata-
tadır.

Bir ülkede, enflasyon bütün iddialara rağmen yükseliyorsa, işçiler bunun altında eziliyorsa, toplu yayın araçlarıyla demokrasinin her şekliyle uygulandığını iddia ediyorlarsa, milleti buna inandırmak güçtür.»

Acidereli, asgari ücretin 29.300 lira olduğunu hatırlatarak, «Bu-

nunla 44 kilo et alındığını söyleyebilmek, devlete olan güveni, insanı sarsar» dedi.

Mehmet Acidereli, memur ve işçilerin belli bir tahsil düzeyinde olduklarını, okuma yerine belli bir tahsilden sonra iş hayatına atıldıklarını kaydederek, «İş bulan insanımız, 8 saat çalışıyor. Bunun karşılığı aldığı ücretle geçinmiyor. Doktor ya da Avukat çalıştığı yerde aldığıyla geçinmiyorsa, muayene ya da yazıhane açar. İşçinin böylesine bir imkân yok. İşçinin bu şartlar karşısında yasadışı hareketlerde bulunması mübah olur.»

Mehmet Acidereli, toplum huzurunun ekonomik yapıyla ilişkisini vurgulayarak, «Karnı doymayanların her türlü ahlaksızlığa sürüklenmesi kaçınılmaz olur» diyerek konuşmasını tamamladı.

Daha sonra SSK Yönetim Kurulu işçi üyesi Enver Toçoğlu ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ konuştular.

Toplantı Saat 13.20'de sona erdi.

TÜRK-İŞ Hey'eti, Sivas'tan Erzincan'a saat 15'de hareket etti. Saat 18'de Erzincan'a gelindi.

11 EKİM 1985
CUMA

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ ve beraberindeki hey'et, saat 9.30'da Erzincan Valisi Metin İlyas Aksoy'u makamında ziyaret ederek bir süre görüştü.

Saat 10'da Erzincan Belediye Başkanı Adnan Ercan ziyaret edildi.

Saat 11'de Erzincan Belediye Nika Salonunda toplantı başladı.

Toplantıya Türkiye Denizciler Sendikası Genel Sekreteri Mustafa Yöndem de katıldı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı YILMAZ'a, Erzincan işçileri adına iki hanım işçi tarafından çiçek verildi.

1 Dakikalık saygı duruşundan sonra toplantıya katılan TÜRK-İŞ hey'etinde yer alanların adları okundu ve teker teker tanıtıldı.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban kürsüye gelerek çalışma usulü hakkında açıklama yaptı.

Şevket YILMAZ, TÜRK-İŞ hey'etinin Erzincan'a gelişte 78'inci kilometrede karşılayan işçi konvoyuna katılanlara, Vali ve Belediye Başkanının ilgilerine teşekkür etti.

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI ● ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI ●

rince ilgi göstermemiştir. Üç zirve toplantısı yapılmıştır.

Yasa değişiklik tekliflerimiz Meclisin raflarında beklemektedir.

Bildiğiniz gibi, bir ara kıdem tazminatı hakkı ve kıdem tazminatı fonu ile ilgili bir tasarı ortaya çıkarılmıştır. Bu tasarı, şiddetli tepkimizle karşılaşmıştır.

Şimdilik durdurulan bu girişim, sizlerin gücü sayesinde durmuştur.

İşçi - memur ayırımının bir başka benzeri, sözleşmeli personel ile ortaya çıkarılmıştır. 6 Ay ya da bir sene süreli anlaşma ile yüksek ücret verileceği öne sürülmüş, bir yanda 3-400 bin liralık ücret, ö-

bür yanda 27 bin liralık ücret tabloları hazırlanmıştır. Buna da şiddetle karşı çıktık. Ağız değiştirdiler ve sadece uzman kadro için düşündüklerini söylediler. Bu da sizin gücünüzle olmuştur.

Devletin tek kuruluş katkısı olmayan hastanelerimizi elimizden almaya kalktılar. Böyle bir işlemin «tapunun delinmesi» anlamına geleceğini, buna asla rıza göstermeyeceğimizi bildirdik. SSK Genel Kurulunda tepkimizi salonu terkederek ortaya koyduk. Sizler de burada aynı şeyi söylüyorsunuz, buna asla ve asla izin veremeyiz. Bu girişim de buzdolabında. Sizin gücünüz sayesinde.

Sendikalar yasasıyla ilgili olarak

bizim önerimiz dışında bir tasarı hazırlandı. Sendikacılara ceza yağdıracak bir tasarı. Bu da tepkimizle ve sizin gücünüzle durduruldu.

TÜRK-İŞ faaliyetini durdursaydı bunlar engellenemezdi.

Biz, üç zirve toplantısında da sorunlarımızı anlattık. Yasa değişiklik önerilerimizi gerekçeleriyle birlikte Meclis Başkanına bizzat ben verdim. Parlamentoda temsil edilen siyasi parti başkanlıklarına, Başbakan'a, işçi kökenli milletvekillerine verdik.

İlk dönemde acemilik çekildiğini kabul ederek, yeni parlamento çalışmalarında bu yasaların ele alınmasını ve isteklerimizin gerçekleştirilmesini istiyoruz.

Erzincan Sendikaları adına Şeker-İş Sendikası Şube Başkanı Alaaddin Aktaş kürsüye geldi.

Alaaddin Aktaş...

Öncelikle TÜRK-İŞ çalışmalarını eleştirerek konuşmasına başlayacağını belirten Aktaş, konuşmasını şöyle sürdürdü :

«Zaman zaman gazetelerde Türk-İş Başkam ya da Genel Sekreteri ile ilgili olarak eleştiriler yer almaktadır. Ne acıdır ki, TÜRK-İŞ'e bağlı bir sendikanın başkanı ya da genel sekreteri acımasızca tenkit ediyor. Sayın genel başkanımı zım, işçi çıkarmanın, işçi alma kadar yasal olduğunu söylediğini iddia ediyorlar. Bilmem hangi sendikanın yöneticisi ağır eleştirilerle büyük TÜRK-İŞ'i bölmek ve ya-

ralamak istiyor. Basın mensubu soruyor, TÜRK-İŞ Başkanı böyle demiş, siz ne diyorsunuz diyor. Bunun üzerine sendika yöneticisi veriyansın ediyor. Acıdır ki, böyle bir sözü Sayın Genel Başkan söylemez denmiyor. Diyemiyor. TÜRK-İŞ Genel Başkanını bu kadar mı tanıyor. Bir başka gün Genel Sekreterimiz Sayın Şide için eleştiri basında yer alıyor. Muhalefet tabiidir. Ancak, bu konular yüzyüze ve yerinde yapılır. Basın aracılı-ğıyla muhalefet acıdır.

Bu olaylar buradaki işçi arkadaşlarımızı çok üzmemekte ve rahatsız etmemektedir. Kimi yıpratıyoruz? Sayın YILMAZ'ı mı, Sayın Şide'yi mi, Sayın Balaban'ı mı? Hayır, yıpratılan sadece biziz. Temennimiz kendilerine gelmeleri -dir. Kol kırılır, yen içinde kalır. Tenkit elbet olacaktır, ama bu şekline kesinlikle karşıyız.»

Alaaddin Aktaş, sendikacının ekonomiyi, maliyeyi, hukuku bilmek için ihtiyaç içinde bulunduğunu, bunun, işverenler karşısında utanma duygusu duymamak için şart olduğunu sözlerine ekledi.

Aktaş, Ordu Pazarı, Kooperatifler gibi mensuplarına ekonomik çıkar sağlayan kuruluşlar olduğunu, işçilerin ise bakkaldan veresiye talebinde bulunurken yüzlerinin kızardığını söyledi ve konuşmasını şöyle sürdürdü :

«Türkiye genelinde Ordu Pazarları gibi tüketim kooperatifleri kurulmalıdır. Bizim aldığımız ücret belli, aldığımız para belli, bu kooperatifleri kurmak için ön paraya, sermayeye ihtiyacımız var. En az 10 milyon liraya ihtiyacımız var. TÜRK-İŞ prensip koyar, bağlı sendikalar bu prensipte anlaşırsa en kısa zamanda işçinin yönetiminde işçinin hizmetine pazar kurulabileceğini hatırlatırım.»

Aktaş, mahalli sorunların çok olduğunu hatırlattı ve «Biz niye en güzel lokallere sahip olmayalım? Erzincan'da şubeler arasında dayanışma var. Üyelerimiz, geçim ve zaman darlığından değil, lokal olmadığı için biraraya gelmemektedirler. Ben, diğer işyerlerindeki arkadaşlarımızın sorunlarını bilmeliyim.» dedi.

Alaaddin Aktaş, fiatların bakkaldan bakkala değiştiğini, işçilerin paralarının ayın 10'unda bittiğini belirterek, TÜRK-İŞ'in tüketim kooperatiflerine önem vermesini istedi ve şunları söyledi :

«Bir hastane meselemiz var. Son derece çalışan bir Başhekim var. Ancak, Başhekimin çalışkanlığı yetmiyor. Doktorlara belli sistemler getirilsin, eksiklikler tamamlansın. Aynı anda üç ameliyat yapılması gereken acil hallerde, personel var,

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI ● ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI ●

Bu amaçla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Komisyonunun vazife bölümünün bitmesini bekledik. Kasım'ın ikinci haftasında bu komisyon üyelerini toplantıya çağıracağız. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı da toplantıda hazır bulunmak istedi, bulunabilir.

Daha sonra işçi kökenli milletvekilleriyle biraraya gelmeyi planladık. Daha sonra da adına «Parlamentoya Çağrı» dediğimiz, ICFTU temsilcisinin de çağrılacağı büyük bir toplantı yapacağız.

Sizlere biraz daha sabır göstermenizi öneriyorum. Bu arada da muhataplarımıza bardağı taşırmamalarını hatırlatıyorum. Her an yeni talimatlarımız olabilir. Birlik

ve beraberlik içinde olacağınızdan kuşum yok.

Bu toplantıların bir amacı da, «işçiler hayatından memnun, sendikacılar konuları abartıyorlar» diyenlere gerçekleri göstermektir.

Burada yapılan konuşmalar, TÜRK-İŞ topluluğunun tek ses olduğunu göstermektedir.

Ne istiyoruz biz? Yüce Atatürk'ün 1933 yılında imzaladığı ILO ilke ve kararlarının dikkate alınmasını, mevzuatta bu ilke ve kararlara uygun düzenleme yapılmasını istiyoruz.

Atatürkçüyüm diyenler, önce bu yüce insanın imzasına saygı göstermek zorundadırlar.

Ne istiyoruz biz?

Demokratik parlamenter sistemlerde, hür sendikacılığın vazgeçilmez unsur olduğunu, hür sendikacılığı kısıtlayan engellerin kaldırılmasını istiyoruz.

Ne istiyoruz biz?

Toplu iş sözleşmesi düzeninin müdahaleye tahammülü olmadığını söylüyor ve Koordinasyon Kurulunun toplu pazarlıktan elini çekmesini istiyoruz.

Yüksek Hakem Kurulunun toplu pazarlıktan elini çekmesini istiyoruz.

Yüksek Hakem Kurulunun hakemlik sıfatını yitirdiğini belirterek bu Kuruldan iki üyemizi çektik.

doktor var, ne acı ameliyat masası yok. Bir göz doktoru, bevlিয়েci, cildiyece, beyin cerrahı Erzincan'da hala yok. İş kazası oluyor, işçi doğru Erzurum'a gönderiliyor Parası var mı yok mu sorulmuyor. Hastanemizde büyük personel açığı var. Hükümet. 1981 yılından bu yana personel alımını durdurmuştur. Ne acı... Hükümetin başlıca görevi, işsize iş bulmak, çalışanları insanca yaşatmaktır. Kadınlar bile boş bırakılıyor.»

Aktaş, karıkoca hırsızlık yapan bir ailenin hanımına sorulduğunda, aylardır çocuklarını geçindiremediğini, iş aradığında başka şeyler teklif ettiklerini ve namusunu satma yerine hırsızlığı tercih ettiğini söylediğini hatırlattı ve «Buna rağmen, kamu kesiminde boş kadrolara hala işçi alınmıyor» dedi.

Alaaddin Aktaş, işçilik için Hukuk bitirmiş, İlahiyat Fakültesi bitirmiş insanların imtihana girdiklerini hatırlatarak, «İmtihan hey'etinde görevli olarak, biz bunları imtihan edemeyiz dedim» diyerek konuşmasını sürdürürken şöyle dedi:

«Biz onurlu yaşamaya alışmış bir milletiz. Hükümet, bize onurumuzla yaşamayı sağlasın.

Genel dertler arasında 2821 ve 2822 var. Yıllardır büyük hizmetler vermiş sendikacı ağabeyler,

Erzincan'daki toplantıya katılanlardan bir grup görülüyor...

bu yasalarla büyük bir sıkıntıya sokulmuştur. Buna ilaveten, sendikacı olarak hizmet vermek isteyenler, birkaç gün sonra işten atılmaktadır. Sendikaya üye olmak isteyen işçi, notere gidiyor o günden sonra işverenin tavrı ona karşı değişiyor.»

Aktaş, yasal olarak işyerinde ısırın 18 derece olması gerektiğini, ancak sıfırın altında ısı ile çalışıldığını, yetkililere müracaat edildiğinde sonuç alınmadığını söyleyerek, tehlike arzeden işyerleri hakkında da işlem yapılmadığını öne sürdü ve «Türkiye'de işçiler kurban sanki. İşçilerin sağlığı düşünülse, o

işine daha fazla eğilir. İşbaşı eğitimi şart olmalıdır. İşçiye insan olarak değer verilmelidir.» dedi.

Aktaş, Erzincan'daki işçi sorunlarını dile getirmeye fırsat verdikleri için TÜRK-İŞ yönetimine teşekkür ederek sözlerini bitirdi.

Mehmet Özker adındaki işçi oturduğu yerden seslenerek, sakat olduğunu ve çalışmak istediğini söyledi.

Şeker Fabrikası işçilerinden Cezmi Çakmak kürsüye geldi.

Çakmak, Erzincan'da bu toplantının yapılmasının geç olduğunu

SEVKET YILMAZ'IN KONUSMASI ● SEVKET YILMAZ'IN KONUSMASI ●

Bu Kurul, Hükümetin talimatı doğrultusunda kararlar almakta ve kazanılmış hakları ortadan kaldırmaktadır. Bu günaha işçi kesimi olarak ortak olamazdık.

Kamu kesiminde 4 yıldır işçi ve memur alınmıyor. 100 kişinin yaptığı iş 60 kişiden bekleniyor.

İşsizliği önleyici önlemler alınacağından söz edilirken, kadrolar açık duruyor.

1984 Mayısından bu yana yasa değişiklikleriyle ilgili tekliflerimiz duruyor.

Bu arada sadece İcra İflas yasasında değişiklik yapıldı. Hileli iflaslar yaygınlaşırken, işçi alacaklarının ön sırada yer alması sağlandı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla mutabakat sağladığımız öne sürüldü. TÜRK-İŞ 7 maddede Bakanlıkla anlaştı denildi.

Sayın Bakanla yaptığım görüşmede, 2822 sayılı yasada iki taraflı sıkıntı yaratan 7 maddenin değiştirilmesini kararlaştırdık. Amacım şuydu: Bu yasaları Milli Güvenlik Konseyi çıkardı, dokunamaz düşüncesini aşmaktı.

Önce kapıdan bir başımızı sokalım dedik. Elbette 2821 ve 2822 sayılı yasa değişiklik isteklerimiz bununla sınırlı değildir.

Kamu kesiminde alacaklarımız milyarları buldu. Bunların ödenmesini istiyoruz.

Emeklilik yaşını yükselteceklerini söylüyorlar. İşyerlerinde ne kadar kalifiye işçi varsa, emekli için başvurdu. Yetişkin eleman kalmadı. Buna izin vermeyeceğini ifade ettik. Kazanılmış haklara dokunamazsınız dedik.

Değerli yönetici ve temsilciler, Daima söyledim. Biz bir gemideyiz. Gemi karaya oturur ya da batarsa, 50 milyon birden batarız. Bizi ille sert önlemler almaya itmeyiniz. Bizi zaaf içinde görmeyiniz dedim.

Ben, 86 milyon üyeli Uluslararası Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU'nun İcra Kurulu üyesiyim. Dışarıda çeşitli temaslarım oluyor. Soruyorlar,

söyleyerek, «Sorunlarımızı, Cumhurbaşkanı, Başbakanı, Çalışma Bakanlığına başvurduk. Cevap aldık. Sözleşmemiz bitti, muazzam bir dengesizlik var. TÜRK-İŞ'ten tek kelime cevap yok. Erzincan SSK hastanesinin randımanlı çalıştığı iddia edildi. Türk işçisi herşeyin en iyisine layıktır. Basma bakıyoruz, TÜRK-İŞ yöneticilerinin eleştirileri var. Demek bir yara var. Bu yaranın tedavisi lazım» dedi.

Mahir Şeker adındaki işçi söz aldı. Şeker, Sanat okulu mezunu olduğunu, 33 bin lira maaş aldığını belirterek, buna bir çare bulunmasını istedi.

Sümerbank'tan Bahattin Polat söz aldı. Ameliyat olan bir işçinin raporlu olduğu halde, işverenin çalışmaya zorladığını öne sürdü ve «Cenazemiz olsa gidecek aracımız yok. SSK Hastanesi çok berbat durumda. Götürürüm'a diyorlar. Nasıl gidelim, kim verecek paramızı? Yalnız teşhis için Ankara'ya gönderilen işçiler var. Yazılan yazıda tekrar geri gönderilmesi istenmiyor, tedavi edilmesi istenmiyor» dedi.

Polat, sakat işçilere iş bulunması yolundaki TÜRK-İŞ'in çalışma göstermesini istedi.

Midesinin yarısı olmayan bir işçinin, işten çıkarılmak için tebligat aldığını, buna benzer kişilerin çok olduğunu, birşey yapılamıyor-

sa, sendikalara ne gerek olduğunu serdu ve «Hükümet bize çare bulmuyorsa, biz çare bulalım. Sendika başkanına sorarım, üç kişi işten çıkarıldı, ne yapıldı.» diyerek konuşmasını tamamladı.

Türk Metal Sendikası Genel Sekreteri Salih Kılıç kürsüye geldi.

Kılıç, «İşyerinde temsilci ve yöneticiliğin zor olduğunu bilen ve okademelerden geçen bir insan olarak, sorunları biliyoruz.» dedi ve konuşmasını şöyle sürdürdü :

«TÜRK-İŞ'in her konuda başarısı vardır. Son 10 yıla baktığımızda, huzursuzluklar, rahatsızlıklar var. Bu gerileme devridir. 12 Eylül sonrasına baktığımızda duraklama devrini görüyoruz. Yeni Anayasa ve 2821 ve 2822 sayılı yasalarda işçi haklarına getirilen sıkıntıları hep beraber yaşadık. İşçi cenneti yaratacaklarını iddia edenler işçi hareketini amaçlarına alet etmek isteyenler Devlet önünde hesap vermeye devam etmektedirler. Bu yasalardaki kısıtlamaların düzeltilmesini istediği için TÜRK-İŞ'i 12 Eylül öncesini istiyor diye suçlamak yanlıştır.

Ekonomik ve toplumsal tabloyu ortaya koyanlara, işçilere sıkıntı ve renlere karşı mücadele veren TÜRK-İŞ başarıya mutlaka ulaşacaktır.

TÜRK-İŞ bünyesinde hiyerarşik bir düzenle çalışma vardır ve bu-

nun bilinmesini rica ediyorum.

İçinde bulunulan şartlar, zamana uymuyorsa, değiştirilmesi mutlaka gereklidir.

İşçinin, işçiden ve sendikacıdan başka dostu yoktur. Bu nedenle, eksiğiyle, günahıyla, sevabıyla TÜRK-İŞ'e sahip çıkmak zorundayız.»

TEKSİF Sendikası Genel Başkan Vekili Necdet İnandoğlu söz aldı.

İnandoğlu, «Dertlerimiz o kadar derin, o kadar acıdır ki, TÜRK-İŞ'i zaaf içinde görenlerin, işçinin desteğinden mahrum olduğunu iddia edenlere karşı bu toplantılar gereken cevabı vermektedir» diyerek konuşmasına başladı ve şunları söyledi :

«Burada arkadaşlarımız herşeyi söylemediler. Biz biliyoruz. Ülkeyi yöneten ve işçiyi tanımayanlar, işçinin sorunu olmadığını söyleyenler, TÜRK-İŞ'i zayıf görenler bu tabloyu görmeliydiler.

Sosyal adalet ilkeleri, uygulanmazsa, çalışanlardan sürekli fedakarlık bekleyenler, işçinin sesine kulaklarını tıkayanlar, bu toplantılardan ders almalıydılar. Sizleri dinledikten sonra tekrar ilgililere gidelim düşüncesiyle bu doğu gezisi tertip olunmuştur.

TÜRK-İŞ ne istiyor? 1952 yılından bu yana bir tek defa, şu partiye

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI ● ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI ●

Türkiye'de sendikacılık hareketi -nin hangi şartlar içinde bulunduğunu soruyorlar. Onlara ne cevap vereceğim. Elbette doğrusunu söylemek zorundayım.

Sorunları uluslararası platforma kaydırmamak için sabır gösteriyoruz. Aksi halde büyük olaylar patlar.

Herkesle diyaloga hazır olduğumuzu söylüyoruz. Amacımız, demokrasinin temel kuralı olan diyalogla sorunlara çözüm aramaktır.

Bu konuştuklarımız bu salonda kalmamalıdır. Sizler, işçilerimize bunları nakletmelisiniz.

Temsilciler, baştemsilciler, Şu-

be yöneticileri sık sık biraraya gelmeli ve dirsek temasını kaybetmemelisiniz.

Kulaklarınız TÜRK-İŞ'te olsun. Yeni kararlar alınabilir ve sizlere

gerekli talimatlar verilebilir.

Birlik ve beraberlik içinde aşılamayacağımız engel yoktur.

Buna inanıyor ve sizlere sevgiler, saygılar sunuyorum.»

ÇALIŞMALAR DAKİKA DAKİKA BÜLTEN YAPILDI

TÜRK-İŞ'in düzenlediği Doğu ve İç Anadolu gezi programında yer alan Kayseri, Sivas, Erzincan, Erzurum, Van, Diyarbakır, Elâzığ ve Malatya'daki toplantılarda yapılan konuşmalar; aynı anda bülten haline getirilip toplantıya katılanlar dağıtıldı.

Toplantı bitişinde, tüm konuşmaların özetleri de verildi.

Gezinin tamamı 75 sayfalık tutanakla tesbit edildi.

TEKSİF Genel Başkan Vekili Necdet İnandoğlu...

oy verin dememiştir. Partiler üstü politikasını sürdürmüş, bayrağın ve vatanın savunmasını yapmıştır. TÜRK-İŞ'i yıpratmak işçiye ve memlekete zarar verir. Sayın Başkan mensuplarından bu konuda rica ediyorum, gerçekleri, konuştuklarımızı yazsınlar. TÜRK-İŞ işçi hareketini kısıtlayan yasaların değişmesini istemektedir. TÜRK-İŞ, işçinin konut sorununun çözümünü istiyor. TÜRK-İŞ, işçinin sofrasına bir dilim peynir, bir dilim domates eklenmesinin mücadelesini veriyor. Fiatların serbest bırakıldığı ekonomik düzen içinde işçi ücretlerine ambargo konulmamasını istemektedir. Bunları istemek, 12 Eylül öncesini istemek değildir. TÜRK-İŞ 12 Eylül öncesinde de tavrını belirlemiştir. TÜRK-İŞ her zaman Atatürk ideallerini savunanların, demokratik rejimi koruyanların çatısıdır. TÜRK-İŞ'i yıpratmak, demokrasiyi yıpratmaktan başka anlama gelmez.»

Necdet İnandoğlu, TÜRK-İŞ'in, işçi hak ve menfaatlerine uzanan elin hangi siyasal yapıya sahip olursa olsun kırılacağını da sözlerine ekleyerek konuşmasını tamamladı.

Enver Toçoğlu ve Şevket Yılmaz'ın konuşmalarından sonra toplantı saat 13.55'de sona erdi.

TÜRK-İŞ hey'eti saat 18 sıralarında Erzurum'a geldi. Erzurumlu sendikacı ve işçilerden oluşan bir konvoy, hey'eti Erzurum'a 60 kilometre kala karşıladı.

12 EKİM 1985 CUMARTESİ

TÜRK-İŞ Hey'etinin Vali ve Belediye Başkanına nezaket ziyaretinde bulunmasından sonra, saat 11.30'da Devlet Su İşleri salonunda toplantı başladı.

Toplantıya Erzurum Valisi Recep Birsın Özen de katıldı.

Erzurum Sendikaları adına TES-İŞ Sendikası Şube Başkanı Turhan Özbuğutu toplantıyı açtı.

Özbuğutu, Konfederasyonun Erzurum'da böyle bir toplantı düzenlemesi nedeniyle Erzurum'lu işçiler adına şükranlarını sundu. Saygı duruşu yapıldı.

Doğu gezisinin amacı ve şekli

Turhan Özbuğutu konuşurken

hakkında TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban açıklama yaptı.

Erzurum TES-İŞ Şube Başkanı Turhan Özbuğutu kürsiye geldi.

Özbuğutu, toplantıya katılanları tanıttıktan sonra konuşmasını şöyle sürdürdü:

«Sıkıntılarımız, derilerimiz, yurkardan aşağıya, aşağıdan yukarıya hemen hemen aynıdır. İzin verirken ben olaya ayrı bir cepheden bakmak ve mahalli sendikalar adına olayları değerlendirmek istiyorum.

12 Eylül öncesinin durumu hatırlardır. TÜRK-İŞ'in kolay yutulur lokma olmadığını gören dış kökenli mihraklar, TÜRK-İŞ'in dışındaki kuruluşlara sızmışlardır. Fabrikalar yıkılmış ve yakılmıştır. Grev adı altında oyunlar oynanmıştır.

Milli Güvenlik Konseyi'nin değerli komutanları demokrasiye geçiş takvimini günü gününe yerine getirirken, TÜRK-İŞ'de olağanüstü dönemin en az zararla geçeceği umudunu taşıyordu.

6 Kasım'da yaklaşık 8 milyon işçi ve ailesinin oyu ile iktidara gelen hükümet, sorunlarımıza uzak kaldı. Nerede işçi hakları, nerede hür sendikacılık. Çalışma Bakanlığı sorunlarımızı çözmeye değil arta kalan ömrümüzü almaya çalışıyor.

Koordinasyon kurulu ile toplu sözleşme düzeni ambargo altındadır.

7 Aydır sözleşme bekleyen işçilerimiz vardır. Böylelikle işçilerin sendikalardan soğutulması amaçlanmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı asli görevlerini bir tarafa bırakarak TÜRK-İŞ'i bölmenin çabası içine girmiş ve adeta sendikacılık yapmaktadırlar.

Temsilcilere baskılar yapılmaktadır, işçi alacakları ve sözleşmelerden doğan haklar geciktirilerek verilmektedir.

Kamu ve kamu iktisadi işyerlerinde iş yasasının 16. maddesine göre işçinin iş akdini feshe mecbur bırakılmaktadır.

Böylelikle işçinin kıdem tazminatı yok edilmektedir.

Üyelerimiz, sendikacılığın önemini olağanüstü dönemden sonra çok daha iyi anlamıştır. TÜRK-İŞ'i yıpratmaya çalışan kişi ve kuruluşlar ne kazanacaklardır?

TÜRK-İŞ'i yıpratmak isteyenlerin amacı, şer güçlere işçi hareketini teslim etmek ve sokağa dökme-ktir. Ancak, bilinmelidir ki bu- na kimsenin gücü yetmeyecektir.

TÜRK-İŞ gibi ülkesinin ve milletin menfaatlerini düşünen bir kuruluşa reva görülen bu davranış- ları, akılla, ızanla ve milliyetçilik ve vatanseverlikle bağdaştırmak mümkün değildir.

Fabrika yakıp, tezgahlar kır- dırmak istiyorlarsa, bunun da kar- şısında bizler, TÜRK-İŞ topluluğu olacağız.

Sendikal haklarımızı alıncaya kadar ahdettik, yemin ettik.

Atatürk, «Memleketin iktidarına sahip olanlar, gaflet, delalet ve hatta ihanet içinde olabilirler» di- yor. Biz, gaflet uykusuna yatanla- rı da uyandıracacağız.

Bu sorunların çözümü için da- ha aktif bir TÜRK-İŞ görmek teş- kilatlar olarak arzumuzdur. Bu kenuda talimatımız he olacaksa ha- zırız.

Bu düşüncelerle şahsım ve Er- zurum sendikaları adına en derin saygılarımı sunuyorum.»

Yol-İş Sendikası Kars Şube Baş-kanı Şehabettin Karabulut kürsüye geldi.

Karabulut, arazi tazminatlarının sürüncemede kaldığını, ömrünün

25 yılını çalışarak geçiren işçilerin emeklilikte güçlüklerle karşılaştık- larını öne sürdü ve «İşyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemle- ri yoktur. İşyerimizde arızalı araç- lar zorla işe gönderilmekte, itiraz ettiğimizde, arıza çıktığında işçi suçlanmaktadır.» dedi.

Karabulut, kar mücadelesinde çalışan karayolcularının, mesai faz- lalarının ödenmediğini de sözleri- ne ekleyerek «Toplu iş sözleşmesin- deki maddelerin uygulanması iş- verenlerin keyfine bırakılmaktadır» dedi. â

Nevzat Ener Ağrı ili adına ko- nuşt.

Ener, Ağrı ilinde büyük bir işçi potansiyeli olduğunu, burada bir SSK dispanserinin açılmasını ist- tediklerini söyleyerek konuşmasını tamamladı.

Ziyaettin Dolanbay (Tarım-İş Er- zurum Şube Başkanı) kürsüye gel- di. Dolanbay, insanların yapısını iki- ye ayırarak, kendi idealleri için çalışanlar ve toplum yararına ça- lışanlar olarak tanımladı.

Ücret dengesizliğinin anarşinin kendisi olduğunu belirten Dolan- bay, ortalama ücretin 50 bin lira olduğunu, kira ve bakkalın bu para ile karşılanamadığını belirtti ve «Bir yanda ücret 100 bin, 200 bin, öbür tarafta 30 bin... Anarşiyle mü- cadeleden bahsediyorlar, anarşi bu- dur. Oyumuzla iktidar yaptığımız gibi, oyumuzla da düşürmesini bi- liriz. Müslümansak, hak ve ada- letten ayrılmayacağız» dedi.

TES-İŞ Sendikası Genel Mali Sekreteri Mahmut Özönür kürsüye geldi.

Özönür, Erzurum'un tarihi de- ğeri üzerinde durdu ve «Burada büyük kararlar alınmıştır. Sendika- cılık açısından da burada büyük kararlar alınmalıdır.

Türkiye'ye hiçbir ülkeye gelme- diği şekliyle çok iyi şartlarda ko- laylıkla gelmiştir sendikacılık.

Bir yerde yasadışı grev varsa cezasını görmelidir. Yanlış hareket varsa cezasını görmelidir. Ama, bu yasadışı olaylara karışmayan Türk- İŞ 2821 ve 2822 sayılı yasalarla ha- reketsiz bırakılıyor.

Erzurum'daki toplantıya büyük ilgi vardı. Genel Başkan Şevket Yılmaz'ın konuşması dakikalarca ayakta alkışlandı. (Yukarıda ve aşağıdaki resimler)

Mahmut Özönur konuşurken

Biz, 274 ve 275 sayılı yasalarla sendikacılığa alıştık. Sendikamız varlığını işverene ve hükümete kabul ettirdik. Sendikaları, kamuoyunda TRT ve basın kanalıyla karalamaktadırlar, SSK'da ayrı bir zam uygulaması ile işçiler memur statüsüne geçirildiler.

Karşımıza çık arılan problemler bilinçli çıkarılmaktadır. Bundan yılmayınız, hakkınızı alıncaya kadar, kanınızın son damlasına kadar bu mücadeleyi sürdüreceksiniz. Ancak böyle bu düşüncelere gerekli cevap verilmiş olacaktır.» dedi.

Mahmut Özönur, eşitlik ilkesinin Anayasada yer aldığını hatırlatarak, «Bizim hastanelerimizin elimizden alınmasına karşıyız. Bugün doktor ve sağlık görevlisi bana iyi muamele etmezken, hastanelerin elimizden alınmasından sonra bize hiç bakmazlar.» dedi.

Enerji işkolunda grev yasağının olduğunu, yasanın da belli bir prosedür getirdiğini, Koordinasyon Kuruluna gidildiğini, böyle bir kurulun yasada yeri olmadığını hatırlatarak, «Koordinasyon kurulu başkanı hayatta bir gün işçilik yapmayan ve işçiyi anlamayan bir kişi. Enerji işçisi bu müdahaleye kesinlikle karşıdır ve buna izin vermeye de karardır.» dedi.

Özönur, sendikaların mali denetimi konusunda da görüşlerini açıkladı ve «Benim tasarruflarıma, genel kurul kararıyla yaptığım harcamalara kimsenin müdahale etmesine izin vermemeliyiz. Hastanede ki hastama çiçek gönderemeyeceğim, parasız hastama ilaç alamayacağım ve sonra da sosyal bir kuruluş olacağız. Öbnaz böyle şey. Denetimi yapanlar, kuruluşların başındakilere göre rapor tutuyorsa, sonra da raporu basına sızdırıyorsa, bu böyle işleyemez.» dedi.

Özönur, Erzurum bölgesinin havancılık bakımından önem taşıdığını, devletten büyük miktarda alacaklı olduklarını, bunun takip edilmesinin yararlı olacağını söyleyerek konuşmasını tamamladı.

Türk-Metal Genel Sekreteri Kılıç

Türk Metal Sendikası Genel Sekreteri Salih Kılıç kürsüye geldi.

Kılıç, Türk işçi hareketinin geçmişte olduğu gibi gelecekteki zorlukları da bertaraf etme gücüne sahip olduğunu belirterek, konuşmasını bitirdi.

Demiryol-İş Sendikası Genel Mali Sekreteri Kazım Gözümlü kürsüye geldi.

Gözümlü, 1965 yılında Erzurum'a TÜRK-İŞ hey'eti olarak geldiğini, 1967'de TÜRK-İŞ Genel Kurulunun da Erzurum'da yapıldığını, aynı sıcak ilginin o günlerde de bulunduğunu hatırlatarak, «1. İktisat kongresindeki büyük Atatürk'

Demiryol-İş Mali Sekreteri Gözümlü

ün konuşması ve fikirlerine bakıyorsunuz, bir de 1985'in düşüncesine bakıyorsunuz. Aradaki uçurumu görüyorsunuz.» dedi.

Gözümlü, Türk işçisinin bütün üretimde emek sahibi olduğunu bu kitlenin haklarına kısıtlama getirilemeyeceğini belirterek, «Hak istendiğinde, hemen 12 Eylül öncesini istemekle suçlarıyoruz. Danışma Meclisinde görüldü. İşçi haklarının nasıl yok'edilmeye çalışıldığını birlikte gördük. Anayasa öyle çıksaydı, toplanamazdık. Türk-İş'in bu konudaki çalışmaları Anayasanın Konseyde değiştirilmesini ve burada toplanmamızı sağlamıştır.

Yüksek Hakem Kurulunun tavrını, yasal dayanağı olmayan Koordinasyon Kurulunu, hastanelerin elimizden alınması girişimlerini, işçi - memur ayrımını, emeklilik hakkını, işsizliği görmezlikten gelemeyizler.

Keyfi ve idari tasarruflar devam ediyor. Elbette TÜRK-İŞ ve bağlı kuruluşlarının çalışmaları da bu konularda sürmektedir.

Bizi susturmak çabalarını da biliyoruz. Önümüzde zor günler olduğunun idraki içindeyiz. Tüm sendikacılar, işyerinden gelmişler ve yetiştikleri yerin sorunlarını bilmektedirler. Biz, demokratik kuruluşuz. Yasal çerçevede yapılması gerekeni yaparız. Basın ve TRT ne yaparsa yapsın, bizi nasıl gösterir-

lerse gösterebiliriz, biz demokrasi-den vazgeçmeyeceğiz» dedi.

TÜRK-İŞ'in, Odalar Birliği, Ziraat Odaları gibi güçlü bir kitle temsilcisi olduğunu, bölünmeyeceğini söyleyen Gözüm, başarı dileyerek konuşmasını tamamladı.

Yol-İş Sendikası Genel Başkanı Bayram Meral kürsüye geldi.

Meral, 1963 yılında çekilmiş bir resmin bulunduğunu ve o tarihte toplu sözleşme hakkı istendiğine, konut istendiğine, işçi haklarının verilmesinin istendiğine dair panolarla bugün arasında fark olmadığını hatırlatarak şunları söyledi :

«TÜRK-İŞ işçiyi sokağa dökmemiştir. Daima vatan sevgisi aşlamıştır. 12 Eylül öncesinde işveren raporlarında öne sürülen görüşler, 2821 ve 2822 sayılı yasalarda dikkate alınmıştır.

Zaman zaman ekonomik çıkmazlar toplu sözleşme düzenine bağlanmıştır. 12 Eylül sonrasında grev olmadı, YHK belli bir zammın üstünde vermedi, niye enflasyon yüzde yüzlere yaklaştı?

«Karayollarında 4 milyar lira işçi alacağı var alamıyoruz. Odun alacak, çocuğunu okula gönderecek, ayakkabı alacak. Üç-dört genel müdürlüğün birleştirilmesi işyerlerinde ne verim bıraktı ne huzur.

Demokratik kurallar içinde ne yapılacaksa yapacağız. Gerekirse sizler ne yapmamız gerektiğini söyleyeceksiniz ve bunu yapmak zorundayız. Yapamıyorsak, siz ge-

TEK GIDA-İŞ Genel Başkanı Gedik

YOL-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral konuşurken...

leceksiniz yapacaksınız. Gücümüz sizin gücünüzdür.

Geleceğe karamsar bakmıyoruz. Bizi birbirimize düşüren görüşlere fırsat vermeyeceksiniz.»

SSK Yönetim Kurulu üyesi Enver Toçoğlunun konuşmasından sonra, Tek Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı Zeki Gedik kürsüye geldi.

Gedik, Erzurum dadaşının 66 velayetin kardeşi olduğunu, Erzurum dadaşına özel bir sevgi duyduğunu belirterek başladığı konuşmasında şunları söyledi :

«Burada kürsüye gelerek anlatılanların büyük bir kısmında yüzde yüz gerçek payı var. Kürsüye geldim ama, 1947 öncesinden mi başlayayım, 5018 sayılı yasadaki mi başlayayım, kazanılan hakların ortadan kaldırılmasından mı söz edeyim, işçinin hiçbir sosyal güvencesinin bulunmadığından mı başlayayım?

İçinizde 1945'in şartlarını bilenler varsa, onlar bugünün kıymetini daha iyi bilirler. Ben mektep sıralarında Kırıkkale'de silah fabrikasında çalışmaya başladım. Sosyal güvenlik ve sendika yoktu. Hakımı arayan da yoktu. Bazı yönetmelikler vardı. Fabrikanın iki kapısı vardı. Birinde at - araba, diğerinde ise eşek - amele ifadesi yazılıydı. Yani, işçinin bugünkü düzenin birdenbire sahip olmadığı dönemden bahsediyorum. O günlerle bugünler arasında dağlar kadar mesafe var.

O günlerde sendikacılık yapan-

ların hizmeti çok büyüktür. İşçinin toplu sözleşme hakkı, grev hakkı 1961 Anayasasının emredici hükmü olmasaydı, hiçbir hükümet bu hakları kendiliğinden vermezdi.

Biz bu hakları kullanırken tek politika izledik. Partilerüstü politika. Hiçbir siyasi partinin uydusu olmadan görevimizi yaptık.

Şimdi durum başka. Suçumuz neydi, Vatansever olmak, suçumuz neydi, demokrasiye bağlı olmak, suçumuz neydi, milli iradeye inanmak.

Dışımızdakiler, bu memleketi geçmişin ideolojileriyle komünizme terk etmek isteyenler çıktı.

Sendikalar, hükümetlerin ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel ve her sahadaki icraatında söz sahibi kuruluşlardır.

İşçi birleşmedikçe, işçi şuurlu bir halde hareket etmedikçe, ne hükümetten ne de patrone hak almak mümkün olabilir.

TÜRK-İŞ, ordumuzdan sonra teşkilatlanmış olan en büyük kuruluştur.

Hiçbir hükümetin, SSK'nın işçi parasıyla ve alimleriyle kurduğu hastaneleri almaya gücü yetmez.

Bunu vermeyiz ve alamazlar.

Teşkilatlarımızla, Hükümetle diyalog suretiyle en doğru yol bulunacaktır.

Birbirinizi seviniz. Yöneticilerinizi seçerken çok düşününüz, ama seçtikten sonra da onlara sahip çıkıp destek olunuz.»

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket

Erzurum Valisi ÖZEN konuşurken

YILMAZ Erzurum Valisi **Recep Birsin Özen**'i mikrofonu davet etti.

Vali Özen, şunları söyledi: «**TÜRK-İŞ** Konfederasyonunun, bölgedeki sorunları tesbit ve işçilerle biraraya gelme programının içinde Erzurum'un da bulunması sevindirici bir olaydır. Başta Sayın Genel Başkanınız olmak üzere değerli mesai arkadaşlarını bağrımıza basmaktan şeref duyduk.

12 Eylül sonrası da ülkede çalışma güvenliği ve işçi sağlığı sağlanmıştır. Biz, sendikalar ve sendika yöneticilerini Anayasanın bir teminatı olarak görürüz. Sizlere tekrar hoşgeldiniz diyor, hepinize en derin saygılarımı sunuyorum.»

Genel Başkan **YILMAZ**'ın konuşmasıyla saat 14.30'da toplantı sona erdi.

**13 EKİM 1985
PAZAR**

TÜRK-İŞ Hey'eti saat 9'da Erzurum'dan hareket etti. Ağrı'da öğlen yemeğini yiyen hey'et, Vana saat 18 sıralarında geldi.

TÜRK-İŞ Hey'etini Van'a 60 kilometre kala mahalli sendikacılardan oluşan bir konvoy karşıladı.

**14 EKİM 1985
PAZARTESİ**

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ** ve beraberindeki hey'et, saat 3.30'da Van Valisi **Özdemir Hanoğlu**'nun Amerika'da bulunma-

sı nedeniyle Vali Muavini **Bekir Tunç**'u makamında ziyaret etti.

Saat 10'da Van Belediye Başkanı **Mustafa Çokar**'ı ziyaretten sonra, bir gün önce trafik kazasında hayatını kaybeden trafik polisi **Mustafa Altıp**'m cenaze törenine katılan **TÜRK-İŞ** hey'eti, saat 11.15'de toplantı salonuna girdi.

TÜRK-İŞ Diyarbakır Bölge Temsilcisi **Fahri Altunkalem**, hey'ete hoşgeldiniz dedi ve saygı duruşu yapıldı.

Altunkalem, toplantıya katılan **TÜRK-İŞ** ve bağlı kuruluşlarının yöneticilerini tanıttı. Toplantıya Vali muavini ve çeşitli kuruluşların temsilcileri katıldılar.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Orhan Balaban** kürsüye gelerek çalışmaların şekli hakkında bilgi verdi.

Şevket YILMAZ yönetimindeki toplantıya mahalli sendika yönetici ve temsilcilerinin konuşmalarına geçilerek devam edildi.

Muhittin Akdağ...

Muhittin Akdağ (Van Yol-İş Sendikası Şube Başkanı) kürsüye geldi.

Akdağ; «Bu sıkıntılı günlerimizde bizleri yalnız bırakmayan **Türk-İŞ** ve bağlı sendikaların Başkanlarına şükran borçluyuz» diyerek konuşmasına başladı ve özetle şunları söyledi:

«Toplu sözleşmelerimizin mecburi tahkim altında imzalandığı, alacaklarımızın sürüncemede kaldığı, yasal hakların kısıtlandığı, grev sözünün kağıt üzerinde kaldığını takdir edersiniz. 2821 ve 2822 sayılı yasalar bizlere kısıtlama getirmiştir. Bunu fırsat bilen işverenler işçiler üzerinde ağır baskı yapmaktadır. Yasaları uygula-

yanlar iyi uygularsa, sorunlar büyük ölçüde çözülür.

Birlikte hareket ettiğimiz takdirde aşamayacağımız engel yoktur.

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı 50 bin işçinin bugüne kadar toplu sözleşmeleri imzalanmamıştır, bu arkadaşlarımız büyük geçim sıkıntısı içindedir.

Emeklilik yaşı arttırılmak istenmektedir. Emekçiye Musalla taşında maaş vermeyi düşünmüyorlar.

Yaş haddinin yükseltilmesi halinde, işsizlik sorunu biraz daha büyüyecektir.

SSK hastanemiz, doktor ve personel yetersizliği yüzünden 100 bin işçiye hizmet verememektedir.»

Yol-İş 2. Nolu Şube Başkanı İsmet Oflaz kürsüye geldi.

Oflaz, Van'da **TÜRK-İŞ**'i görmekten sevindiklerini kaydederek şöyle dedi:

«Hayati önem taşıyan **SSK** sorununa başta değinmek istiyorum. Dört il'e cevap veren bu kuruluşun bir ebesi yok. İşçiler acil müdahaleye ihtiyaç duyduğunda, doktor ve personel yetersizliği, ayrılan doktorlar bu hizmeti imkansız kılmaktadır.

Birkaç aspirin veya şurup şişesiyle hastaneden çıkarılmaktadır.

Toplu sözleşmeler için koordinasyon kurulu kuruluyor, işçinin ücretine ambargo konuyor. Acaba **SSK**'ya giden ve zor durumda kalan, parası olmadığı için özel dok-

İsmet Oflaz...

tora gidemeyenler için bir koordinasyon düşünülmüyor mu?

Van, Bitlis, Hakkari, Muş illerimizde bazı sorunların Bölge Çalışma Müdürlüğüne intikal ettiriyoruz. Bölge Çalışma Müdürlüğü burada var, müfettiş yok.

Mevsimlik işçilerden 50-60 kişi bir anda sokağa bırakıldılar. Van Bölge Çalışma Müdürlüğü var, müfettiş yok. Bu Bölge Müdürlüğü emrine müfettişler verilmesini istiyoruz.

İşsizlik yatırımı önlenir. Yatırımlar olmadığından, işsizlik sosyal patlamalara sebebiyet verecek düzeydedir. İşsizliğe çare bulmak için TÜRK-İŞ demokrasisinin gereği olarak varlığını bu işsizlik konusunda göstermelidir.

1978'lerden beri işyerlerimizde emekli ya da başka sebeplerle ayrılanların yerine kimse alınmamış, kadro gelmemiştir. Üç kişinin yapacağı bir işi bir işçi yapmak zorunda bırakılmıştır.

Sözleşmeli personel durumuyla ilgili bir genelge yayımlandığını basında okuduk, aydınlatılmak istiyoruz.

İşyerlerinde yılda yazlık ve kışlık olarak aldığımız kumaşlarla ilgili olarak giyim yönetmeliği konusu kuşku yaratmaktadır. Vatandaş istediğini almalıdır. Bunun sözleşmelere mali hak olarak konulmasını istiyoruz.

DSİ, Köy Hizmetleri, TEK işyerlerinde toplu iş sözleşmeleri bugüne kadar yapılmamıştır. Kışımız uzundur. Yakacak paramız yok. Bu sözleşmelerin bir an önce yapılmasını diliyoruz.

TEK faturasını bir gün geç ödesek gecikme faizi isteniyor. Toplu sözleşmelerimizin gecikmesinden dolayı alacaklarımızın da faizini istiyoruz.»

Konuşmacı, enflasyon hızı karşısında yüzde 25 zam verilmesinin yetersiz olduğunu belirterek, «12 Eylül öncesinde bu memlekete zarar verenlerle, bu millete, bayrağa saygı gösterenler aynı kefeyle konulmamalıdır. Bizi istismar edenler olduğunda da hesap sorulmalıdır. TÜRK-İŞ demokrasiye çok hizmet vermiştir. Hiçbir kuruluş Türk milletinin birlik ve beraber-

liğine bu kadar hizmet etmemiştir. Vatan ve milletin birliği bakımından biz çile çekmeye, sıkıntı çekmeye alıştık. Bu vatan bizimdir. Hizmet edeceğiz, ama bizi lütfen hor görmesinler» dedi ve konuşmasını şöyle tamamladı:

«Biz Türk işçisi olarak şunu söylüyoruz. Dışımızdakilerin suçu için bizi cezalandırmasınlar. Bizi iyi tanısinlar ve başka gözle bakmasınlar.»

Bitlis'ten Tek Gıda-İş Şube Başkanı İhsan Güven söz aldı.

Güven, işyerlerinde çalışan işçilere SSK'nın hizmetlerinin bir pratisyen Doktorla sürdürüldüğünü belirterek konuşmasına başladı ve şunları söyledi:

«Üç günlük rapor verilmekte, işçiler istirahat aldıklarında paralarını alabilmek için 500 lira vasisita parası ödemek zorundadır. Van SSK Bölge Müdürlüğünde sendikamızın emeklilik ve sair konularda yazdığımız yazılara cevap verilmemekte ve kendimiz geldiğimizde de siz gidin biz cevap veririz denilmekte ve cevap verilmemektedir.

Tatvan SSK Hastanesinde de durum farklı değildir.

İş müfettişleri işyerlerine geldiğinde sadece işverenle görüşüp rapor tanzim etmektedirler.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda tedbir alınmasını istediğimiz halde, işveren tedbiri almamaktadır.»

İhsan Güven'den sonra kürsüye Hakkari'den Yol-İş Şube Başkanı Sıddık Şimşek geldi.

Şimşek, daha önce konuşanların birçok sorunu dile getirdiğini belirterek, Hakkari'nin sorunlarını anlatacağını söyledi ve konuşmasını şöyle sürdürdü:

«Hakkari'de çalışan işçi ile diğer illerde çalışanlar arasında fark vardır. Hakkari'de bir sağlık hizmeti yoktur. Arazi alınması çalışmaları yıllardır sürmesine rağmen bugüne kadar bir SSK hastanesi yapılmamıştır.

10 Bine yakın SSK'dan hizmet bekleyen insan bulunmaktadır. Van'a gitmek zorunda kalınmaktadır.

Köy Hizmetleri sözleşmesi im-

zalandığında, alacakların derhal ödenmesi için sözleşmeye hüküm konulmalıdır.»

Mahalli temsilcilerden başka konuşan olmadığından, Yol-İş Genel Mali Sekreteri Turgut Ayçiçek kürsüye geldi.

Turgut Ayçiçek

Ayçiçek, yıllardır Van'a TÜRK-İŞ'in gelmediğini, bugün tarihi bir olay yaşandığını söyleyerek konuşmasını şöyle sürdürdü:

«Mecburi tahkimler, koordinasyon kurulları bizim kaderimizi kırmış değildir. Toplu sözleşmeler çıkmaza itilmiştir. Teşkilat olarak tümenüyle yasalara saygılıyız, yasalar iyi veya kötü çıkabilir. En önemlisi uygulayıcının iyi olmasıdır.

Güvendiğimiz TÜRK-İŞ'imiz vardır ve teşkilat başkanlarımız vardır. Dünyanın her tarafında geçici bunalımlar olabilir. Bizler, birlikte hareket edersek içinde bulunduğumuz bunalımı atlatırız. Sandalyeler başta değil, ayak altında olursa, durumumuz düzelir. Aksi halde durumumuz iyi olmayacaktır.

Karayolları ile yapılan sözleşmenin bu arkadaşlarımıza da aynen uygulanmasını istemekteyiz. Böyle olursa, biz o toplu iş sözleşmesinin altını rahatlıkla imzalayacağız.

6245 Sayılı Harcırah Yasasının 49. maddesi açıktır. Seyyar Görevli olanlara Seyyar Görev Tazminatı verilir. Her mali yıl başında bu konu teşkilatımızı tedirgin etmektedir. Şimdi ise Yasaya ters düşen Maliye Bakanlığının 26 sayı-

lı genelgesi var. Saymanlarımız Maliye Bakanlığına bağlıdır ve genelgeyi uygulamak zorundadırlar.

Dikenli yolları aşabilmemiz için sizin desteğinize ihtiyacımız vardır. Birlik ve beraberlikle bu geçiş dönemi atlatılacak ve birgün unutulacaktır.

Parlamentodan maaşlar 5 dakikada 395 bin lira olarak geçerken, toplu sözleşmelerin yüzde 25 ile bağlanması sizden çok bizleri üz - mektedir.»

Ahmet Arabacı

TES-İŞ Sendikası Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Ahmet Arabacı kürsüye geldi.

Arabacı konuşmasını şöyle sürdürdü :

«Heyecanımızı kaybetmemek zorundayız. Bunun için beni mazur görün.

Var oluşumuzun, TÜRK-İŞ oluşumuzun hikmeti nedir?

Atatürk, Türk milletinin karakterine en yakışan rejim olarak demokrasiyi seçmiştir.

Varlığımızın hikmeti demokrasi ile ülkenin yönetilmesidir.

TÜRK-İŞ, sadece işçiler için mi çalışıyor? TÜRK-İŞ işçi haklarından önce hür ve demokratik rejimin sağlıklı olması ve hür sendikacılığın varlığı için çalışıyor.

Ülkemizde demokrasiye dönüşmüştür. Ancak, sendikal işlemler sağlıklı işlememektedir.

İşçinin sendika seçme hakkı olmalıdır. Özel kesimde patronun istediği sendika vardır. Yeni yasa ile Noter kanalıyla hazırlanan beyannameyi önce işverene gönderi-

riz ve kendi kendimizi ihbar ederiz.

Serbest toplu pazarlık var mı? Toplu sözleşmeyi irademizle yapılabiliyor muyuz?

Serbest piyasa ekonomisi uygulanırken, evsahibi istediği ölçüde kira alırken, fiatlar alabildiğine yükselirken, işçi ücretlerine getirilen kısıtlama adaletle bağdaşır mı?

Bizim sıkıntımız, yüzde 27'yi neden geçemediğinden değil, serbest pazarlık yapamayışımızdır. % 100 de verseler, sözleşme düzenine terslik istemiyoruz.

TÜRK-İŞ'le ilgili basında yayınlanan haberler çok defa çarpık şekilde size intikal etmektedir.

Zaman zaman 12 Eylül sonrasında TÜRK-İŞ'in kendi kendini kapatması gerektiğini öne sürenler oldu. Eğer bu olsaydı, Anayasa hazırlanırken, çalışma hayatıyla ilgili hükümler Danışma Meclisinden aynen çıksaydı, sendikacılık hareketi sona ererdi. İki dudak arasından çıkanın kanun olduğu dönemde, TÜRK-İŞ'in amansız mücadelesi ile bu hükümler değişti.

500 bin kamu işçisi o dönemde memur yapılacaktı. Ne oldu, Hükümet mi vazgeçti hayır.

Aynı sıkıntılar içinde kıdem tazminatı fon tasarısı ortaya çıkarıldı. Gerçekleştirilmediyse, TÜRK-İŞ yapmıştır.

Emeklilik yaşının arttırılması konusundaki çalışmalar kendiliğinden mi durduruldu?

Bize bizden başka kimse dost olmaz. Birlik ve beraberlik içinde olursak, geçmişin tüm faturasını TÜRK-İŞ'e çıkaranlara karşı birlikte hareket etmek zorundayız.

TÜRK-İŞ, toplumsal yapıda denge olmaya çalıştı. İşçi hak ve çıkarlarını ülke çıkarları ile birlikte değerlendirdi. Önce rejim, önce demokrasi istedi. Atatürk ilkelelerini haykırdı. Fabrikaları yakan, yıkan ve tahrib edenlere karşı, Türk işçisine ekmek yediği tezgahın üstüne oturulmaması terbiyesini verdi.»

TÜRK-İŞ Denetim Kurulu Başkanı ve TEKSİF Sendikası Genel Başkan Yardımcısı Necdet İnandoğlu kürsüye geldi.

Necdet İnandoğlu

İnandoğlu,, «Bu konuşmalar, böylesine temsilcilerin bulunduğu yerlerde değil, Başbakanın, Bakanların katılacağı toplantılarda yapılmalıydı. Onlar, TÜRK-İŞ'in isteklerini ve açıklamalarını işçinin istekleri olmadığını öne süren bu yetkililerin, böylesine toplantılara katılmalarını ve gerçekleri görmelerini isterdik.

TÜRK-İŞ ne istiyor? TÜRK-İŞ, sermayenin, emeğin karşılıklı haklara kavuşmasını istiyor. Bir dilim emeğin mücadelesini yapıyor. Yol işçisinin 4 milyar lirayı bulan alacağının ödenmesi mücadelesini veriyor.

Sosyal adalet, dar gelirliden biraz daha kısıp, zengini biraz daha zengin yapmak değildir. Çocuğunu Amerika'da değil, Van'da hastaneye ulaştırmak isteyenlere sosyal güvenlik getirilsin diyoruz. Şu partinin karşısında politika izlemeyiz. TÜRK-İŞ, politika yapsaydı, bugün idare edenler, işverenlerin istediğini yerine getirmeyi görev sayanlar olmazdı.» dedi.

İnandoğlu, ülke ekonomisi üzerinde de durarak, işçilerin büyük sıkıntı içinde olduklarını belirterek, TÜRK-İŞ'in Anayasa çalışmalarını hakkında açıklama yaparak konuşmasını tamamladı.

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim kurulu üyesi Enver Toçoğlu'nun konuşmasından sonra Tek

TEK GIDA-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI ZEKİ GEDİK

Gıda-İş Genel Başkanı Zeki Gedik kürsiye geldi.

Gedik, «Buraya çıkmayı arzuldım. Çünkü, konuşmak suretiyle sendikacılığa 40 yılını vermiş bir sendikacı olarak, burada konuşan arkadaşlarımın davalarına inançlarını görerek bunu kutlamak istedim.» diyerek konuşmasına başladı ve şunları söyledi:

«Sendikacılık bilimsel bir yapıya kavuşmaktadır. Sendikacılık Türkiye'de de dünyada da bir ilim haline gelmiştir. 1946 yılında Dernekler Kanunu varken, çalıştığımız yerde önümüzdekiler vardı, sendikacılığa aşinalık vardı. Ama, ne sosyal güvenliğimiz var, ne de yasal bir dayanağımız var. Hor görülen ve kız verilmeyen bir topluluğuz. İki gün işe gelmediği an kapının önüne bırakılan bir topluluk. Kaşını, gözünü beğenmeyen oldu mu, «çık dışarı» denilen bir devir. Bugün o kadar büyük hürriyet var ki, Hükümetlerl tenkit ediyoruz. Edeceğiz tabii. Kuruluş amacımız bu olduğu için, hakkaniyetten şaşmamak kanunların dışına çıkmamak şartıyla tenkit edeceğiz.»

Zeki Gedik, Saraçhane meydanında yapılan mitingle ilgili anı-

sını anlatarak, «Sendikalar niçin kurulmuştur? Sendikalar toplu sözleşme yapan, çalışma şartlarını tesbit eden bir kuruluş mu? Evet. Ama daha güçlü meseleleri var. En büyük söz sahibi olmanın meselesi var. Çünkü, sendikalar Hükümetin sosyal, siyasal kültürel alanındaki davranışlarında eleştiri yaparak söz sahibidir. Demokrasi-lerde sendikalardan vazgeçilmez.» dedi.

Gedik, TÜRK-İŞ'in geçirdiği çetli devirler olduğunu, sendikalar, federasyonlar ve TÜRK-İŞ'in kuruluşunda çalışmaları anlattı ve «Kim TÜRK-İŞ? TÜRK-İŞ sizsiniz. Bize bizden başkası dost değil. Öyle bir kuruluşuz ki, 1952 yılında aldığımız TÜRK-İŞ bayrağını her gün burca doğru götürmüş ve postunu deldirmeden ayakta kal-mayı becermiştir. Çünkü, TÜRK-İŞ milliyetçidir, vatanseverdir, milli iradeye bağlı bir kuruluştur.» dedi.

Gedik, işçi hareketini sıkıntıya sokacak yasal düzenlemelerin, hiç bir hükümet tarafından TÜRK-İŞ'e danışmadan yapılamayacağını söyleyerek konuşmasını tamamladı.

Toplantı Şevket YILMAZ'ın konuşmasıyla saat 14'de sona erdi.

15 EKİM 1985
SALI

Sabah saat 8.30'da TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ ve beraberindeki hey'et Van Sümerbank Ayakkabı fabrikasına gittiler.

İşçiler tarafından davul - zurna ile karşılanan hey'et, çalışmalar hakkında Fabrika müdüründen bilgi aldı.

9.15'de Diyarbakır'a hareket eden TÜRK-İŞ Hey'etini, Bitlis folklor ekibiyle Tatvan'da işçiler karşıladı.

Daha sonra Bitlis'e geçen hey'et Tek Gıda-İş Sendikası Bitlis Şubesini ziyaret etti.

Saat 18 sıralarında Diyarbakır'a gelindi.

16 EKİM 1985
ÇARŞAMBA

Saat 9.30'da Diyarbakır Valisi Ahmet Elbeyli ve saat 10'da Belediye Başkan Yardımcısı Nihat Yücel'e nezaket ziyaretinde bulunan TÜRK-İŞ hey'eti, saat 11'de DSİ salonunda düzenlenen toplantıya katıldı.

TÜRK-İŞ 7. Bölge Temsilcisi M. Fahri Altunkalem toplantıyı açtı ve bu toplantıda mahalli sorunların dile getirileceğini belirterek saygı duruşuna davet etti.

Saygı duruşundan sonra TÜRK-İŞ heyeti ve katılan konuklar tanıtıldı.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban kürsiye gelerek çalışma şeklini açıkladı.

Diyarbakır Petrol-İş Şube Başkanı Osman Oğuz kürsiye geldi.

Oğuz, «İşçiler için insanca yaşayabilme mücadelesinde, dünyanın en güzel rejimi olan demokrasi içinde başarıya ulaşır. Tüm kurul ve kurumlar eksiksiz kurallara riayet ederse demokrasi değer kazanır» diyerek konuşmasına başladı ve şöyle dedi:

«Bir milletvekili ya da Bakan olabilmek için bir yıl ya da 10 yıl tecrübe şartı yok, sendika yöneticisi olmak için 10 yıl şartı getiriliyor. Bu şartlar altında demokrasi vardır demek güçtür. Demokrasinin tüm kurallarının uygulan-

ması, çalışanların insanca yaşama kavuşabilmesi için kurallar uygulanmalıdır.»

Oğuz, üye kayıtlarının önceden işverene bildirilmesinin bir ihbar müessesesi yarattığını, işverenlerin de sendikalı olan işçilere karşı olumsuz tavırlarından huzursuzluk çıktığını belirtti ve konuşmasını şöyle sürdürdü:

«İşverenler, dilediklerini işten atıyor, dilediklerini istedikleri yere sürebiliyor. Sıkıntı tabanda -dır. Doğrudan doğruya işçiyle karşı karşıya olan bizleriz. Bu sıkıntılar burada dile getirilecektir buna inanıyorum.»

Yol-İş Sendikası Şube Sekreteri Remzi Tekkol kürsüye geldi.

Tekkol, sendikacılar olarak sorunlarının çok olduğunu, bu sorunların iki saate sıkıştırmanın mümkün olmadığını, sağlıklı ve yasal mücadelede bir anlık zamanı bile kaybetmek istemediklerini belirterek konuşmasında şunları söyledi:

«Kamburumuz gittikçe büyümektedir. Yeni kamburlar gelmektedir. SSK sorunu çalışanlar açısından kangren olmak üzeredir.

SSK'nın dar personel kadrosu ile hizmet vermesi yeterli değildir.

25-30 yıl alınteri ile hizmet veren arkadaşımız, emekli olduğunda kıdem tazminatını alamamakta, SSK tarafından aylarca emekli maaşı bağlanmamaktadır.

İki - üç ayda emekli maaşı bağlandığı yolundaki demeçler var. Bunlar kesinlikle doğru değildir. Aylarca bekleyen dosyalar SSK Bölge Müdürlüğünde durmaktadır.

4 Müfettiş, 3500 dosya var. Normal bir çalışma ile bu dosyalar üç yılda incelenebilir.»

Tekkol, SSK hizmetlerinin hangi kadro ile götürüldüğünü de rakamlarla açıkladı ve konuşmasını şöyle tamamladı:

«Hastane sorunu ayrı boyutlardadır. Diyarbakır SSK hastanesi nin ortaya koyduğu çalışmalar kıvanç vericidir ama kesinlikle yeterli değildir. Doktor, sağlık personeli ve hemşire açıkları vardır. Doktorlar pekçok üniteye yoktur.

Bu konuda tahammül gücümüz

kalmamıştır. 3-4 yıldanberi bu konuda müracaatlarımızı yoğunlaştırdık. Hepinizden bu konuda yardım bekliyoruz.»

Tarım-İş Sendikası Şube Başkanı Sadık Yaşar kürsüye geldi.

Yaşar, daha önceki konuşmacıların genel konulardan sözettiğini, bu nedenle bu konulara değinmeyeceğini söyledi ve şöyle devam etti:

«Tarım iş yasasının çıkarılması ya da tarım işçilerinin iş yasası

kapsamına alınmasını istiyoruz. Bugüne kadar gelmiş hükümetler, bu konuyu sonuca ulaştıramamıştır.»

Yaşar, vergi iadesinin Diyarbakır'da işlemediğini, vergi iadesi için fatura gerektiğini belirtti ve «Sayın Başbakan İcraatın içinden programında vergi iadesinden söz etmektedir. Oysa işçiler veresiye alışveriş yapmakta ve fatura alamamaktadırlar.» dedi.

Sadık Yaşar konuşmasını «Türk-

Diyarbakır toplantısının yapıldığı salonun genel görünümü.

Petrol-İş Şube Başkanı Osman Oğuz konuşurken.

Yol-İş Şube Başkanı Remzi Tekkol kürsüde

Tarım-İş'den Sadık Yaşar konuşurken

İşe bağlı sendikalar arasında dayanışma olmalıdır» diyerek bitirdi.

TES-İŞ Sendikası Şube Başkanı Mehmet Akgündüz kürsüye geldi.

Akgündüz, doğu ve güneydoğu yöresinde ekmek - barış - özgürlük mücadelesi veren işçilerin bu toplantıda bulunduğunu belirtti ve şöyle dedi :

«Bu toplantılar geç kalmıştır. Yıllar önce Rahmetli Demirsoy ile işyerlerinde toplantılar yapılmıştı. Sayın Şevket Yılmaz da o toplantılara katılmıştı.

Bu toplantılar sık sık yapılmalıdır. Bu toplantılara katılmayan arkadaşlarımızın, toprak altında maden ocağında, tezgah başında, makine başında olan arkadaşlarımıza da sorunları ve çalışmalarını aktarma imkanı bulmalıyız. Bu toplantının temel amacı bu olmalıdır.

Bugün meselesi olmayan kimse yoktur. Türk işçi hareketinin bugüne kadar çektiği sıkıntıların arttığı bir gerçektir.»

Mehmet Akgündüz, sendikaların siyasetten uzaklaştırıldığı bu ortamda da işçilere bazı görevler düştüğünü belirterek şöyle dedi :

«Enerji potansiyelimiz komşu ülkelerden daha çok olduğu halde, bugüne kadar bu değerlendirilememiş ve enerji ithaline gidilmiştir. Doğunun sıkıntısı devletin ilgisiyle azalmış gibi görülmektedir.

Türkiye gıda bakımından kendine yeterli bir ülke olduğu halde, gıdasızlık yüzünden çocuklar ölmektedir.

Ekonomik ve kültürel açıdan bölgeler arasında büyük farklılıklar vardır. Buna bir de cehaleti eklersek daha da acıklı bir tablo ortaya çıkar. Sefaletin olduğu yerde refah tehlikededir.»

Mehmet Akgündüz, özel sektörün doğuda yatırım yapması için harekete geçirilmesini istedi ve «Vergisini eksiksiz ödeyen insan, insanca yaşayacak bir ücreti istemeye hak kazanmıştır demektir» diyerek konuşmasını şöyle bitirdi :

«Dicle nehrinin üzerine bir köprü yapılmasını istiyoruz. Köylerimizin elektriğe kavuşmasını, sağlık ocaklarının açılmasını ve yeterli

sağlık personelinin bulunmasını istiyoruz. Asgari ücret tesbitinde yalnız işçinin değil, ailesinin de dikkate alınmasını istiyoruz. Başbakanlık Koordinasyon Kurulunun yasal dayanağı yoktur. Bu kurul Anayasaya aykırıdır ve yürürlükten kaldırılması için TÜRK-İŞ'in baskı göstermesini istiyoruz.

Bitirilemeyen toplu sözleşmeler, bu fiat artışları karşısında bizi çocuklarımız karşısında mahcup etmektedir.»

Urfa Belediye-İş Sendikası Şube Başkanı Mehmet İdrisoğlu söz aldı. İdrisoğlu, SSK Urfa hastanesinde doktor ve personel olmadığını belirterek konuşmasına başladı ve şöyle dedi :

«SSK'da kuyruğa giren arkadaşlarımız, işlerin yavaş gitmesi yüzünden geç kalmakta ve bunun sonun-

TES-İŞ Şube Başkanı Akgündüz

Mehmet İdrisoğlu konuşurken

Mehmet Ünal kürsüde

da da geç kaldığı için işveren tarafından disiplin kuruluna verilmektedir.

Bizden kesilen disiplin paralarının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri gerekir. Kesilen yevmiyelerimiz SSK'ya verilmelidir ve bu konuda bir yasa çıkarılmalıdır.

Hastalarımız tam anlamıyla tedavi edilmemektedir.»

Mardin Maden-İş Sendikası Şube Başkanı Mehmet Ünal kürsüye geldi.

Ünal, doğu ve güneydoğu illerine gelen TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve beraberindekilere teşekkür etti ve konuşmasını şöyle sürdürdü :

«Vatanımızı, milletimizi herkesten fazla seviyoruz. Canımız pahasına da olsa ocaklara hiç tereddüt etmeden iner, ülkemiz ekonomisine katkıda bulunmak isteriz. Ancak, çalıştığımız zaman, liyakatlı, haysiyetli bir işveren ile işçi ilişkilerinin temini zorunludur. Yoksa, bir sendikacının ve şube yöneticisinin tavsiyesi ile liyakat verilmediği takdirde, şube yöneticisi işçilerin sorunlarını çözümleyemeyecektir.»

Ünal, tabandan tavana bir çalışma olması gerektiğini sözlerine ekledi ve Diyarbakır SSK Hastanesindeki kadro açığının giderilmesi ni isteyerek konuşmasını tamamladı.

TES-İŞ Sendikası Genel Mali Sekreteri Mahmut Özönür kürsüye geldi.

Özönür, Türkiye'de toplu iş sözleşmesi düzeninin 24 Temmuz 1964 tarihinde kabul edilen 274 ve 275 sayılı yasalarla başladığını hatırlattı ve şöyle dedi :

«Bu kanunlar büyük mücadele verilerek kazanılmıştır. Sendikaların ne getirip ne götüreceği tartışılıyordu.

12 Eylül 1980 tarihine kadar bu yasalar yürürlükteydi.

Yılların birikimi olan bir zihniyet karşımıza çıktı ve 7 Mayıs 1983 tarihinde 2821 ve 2822 sayılı yasalar eski yasaların yerini aldı.

274 ve 275 sayılı yasaları saygıya ve ruhuna uygun olarak kullanmadık ve bunun aksine hareket edenlerin suçunun faturası TÜRK-İŞ'e kesilmiştir.

Halit Narin, yıllarca kendilerinin ağladığını, biraz da işçilerin ağlaması gerektiğini söyledi. Bu, işçiyale alay etmektir.

Biz, enerji işçileri olarak 2822 sayılı yasada yeri olmayan Koordinasyon Kuruluna kesinlikle karşıyız.»

Özonur, işçiyi memur yapmak isteyen zihniyetle mücadele edileceğini sözlerine ekleyerek konuşmasını şöyle tamamladı:

«SSK'da bir kısım işçilere, sosyal yardımlar ve zamlar götürülerek memurluğa çekildi. Sizleri memur yapıp, belirli bir statü içine sıkıştırmak istemektedirler. Doğu hassastır. Bu konuda birlik ve beraberlik içinde olacağız, yöneticilerimize destek olacağız.»

Türkiye Yol-İş Sendikası Genel Başkanı Bayram Meral kürsüye geldi.

Meral, sorunlarımızı çözmek için anlayış gösterecek bir idareye ihtiyaç olduğunu belirterek şöyle dedi:

«274 ve 275 sayılı yasalar çıktıktan sonra bunu hazmedemeyen çevreler vardı. Sendikaları güçsüz hale getirmek için gayretler vardı.

Geçmişte ülkedeki ekonomik çöküş ve fiat artışları işçi ücretlerine bağlanmaktaydı.

İşçiler, terörün her türlüüne karşıdır. Demokrasiye sahip çıkmak isteyen insan teröre karşıdır. 12 Eylül'de terör yüzünden idareye el konuldu.

İşçiler 12 Eylül sonrasında serbest pazarlık sistemi yoktu. Sözleşme olmadı, grev olmadı ama yine enflasyon tırmandı ve fiat artışları yine yükseldi.

Fiat artışları, doymak bilmeyen bir takım çevrelerin ihtirasından kaynaklanmaktadır. Mutlu bir azınlığın daha fazla kar etme alışkanlığından kaynaklanmaktadır.

Kamu kesimine senelerdir eleman alınmamaktadır. Karayolları, YSE 10 yıldanberi işler yüzde 25'i devlet eliyle hizmetler sürdürülmektedir. Demekki bu kurumlara işçi alınmayacaktır. Alınacaklar da mevsimlik alınacaktır.

Bu, gelecek için demokrasi açısından tehlikedir.

Köy Hizmetlerinde çalışan 55 bin arkadaşımızın toplu iş sözleşmesini imzalayamadık. Yasal sebepler yüzündendir.

Kısa süre içinde bu sözleşmenin sonuçlandırılması için gerekli gayret gösterilmektedir.»

Bayram Meral, sıkıntıların büyük bölümünü bildiklerini belirterek, «TÜRK-İŞ ve sendikalar yalnız işçisini düşünmemektedir. Köylüsünü, memurunu, çiftçisini, esnafını düşünüyor. Biz, huzurun bu yolla sağlanacağını biliyoruz.» dedi ve konuşmasını tamamladı.

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu işçi üyesi Enver Toçoğlu'nun konuşmasını TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ın konuşması izledi ve toplantı saat 13.20'de sona erdi.

16 EKİM 1985
PERŞEMBE

TÜRK-İŞ Hey'eti Elazığ Valisi Saim Çotur'u makamında ziyaret ederek bir süre görüştü.

Belediye Başkanının bulunmaması nedeniyle Belediye Başkan Yardımcısını da ziyaret eden hey'et saat 11'de toplantı salonuna girdi.

Mahalli Sendikalar adına TES-İŞ Sendikası Elazığ Şube Başkanı Yusuf Özçmar kısa bir konuşma yaparak, TÜRK-İŞ ve bağlı sendika yöneticilerini Elazığ'da görmekten mutlu olduklarını belirtti ve konuşmacı olarak 4 şube başkanının söz

alacağını söyledi ve «Biz her zaman TÜRK-İŞ'in yanında yer alacağız» dedi.

Saygı duruşundan sonra Yusuf Özçmar, toplantıya katılan sendika liderleri ve konukları tanıttı.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban kürsüye gelerek, toplantıda izlenecek uşul hakkında toplantıya katılanlara bilgi verdi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, toplantının başarılı geçmesi dileğiyle mahalli sendikalar adında ilk sözü Yol-İş Sendikası 1. No.lu şube Başkanı Abdullah Şenol'a verdi.

Şenol, işçi sorunlarının hiçbir zaman çözüme kavuşmadığını, kavuşmasının da mümkün olmadığını söyledi ve şöyle devam etti:

«Arkadaşlarımız emeklilik halinde kıdem tazminatı alamamaktalar, işyerlerinde büyük sıkıntılar sürmektedir.

Karda kışta çalışan ve bir yerde 15 günden fazla kalmayan arkadaşlarımız, emekli olduklarında kıdem tazminatını almamakla kalmıyor, SSK'ya müracaat ettiğinde işlemler gecikiyor, günlerinde eksik çıkıyor, bu günlerin kayıtlarını arıyor, emekli maaşı bağlanmıyor, kıdemini alamıyor ve perişan oluyor.

SSK yetkilileri, bu dağda taşta çalışan insanların primleriyle geçindiklerini iyi bilmelidirler.

Elazığ'daki toplantıya katılan konuk ve sendika temsilcileri

Hasar yapıldığında, raporlar düzenlenir, işçi suçlu çıkarılır ve bakkarsınız 700-800 bin lira hasar ödetilir.

İşyerlerinde çalışan bir aracın devrilmesinde, işçi ölmeyi kalmayı değil, aracın hasar görüp görmediği korkusuna kapılıyor.»

Abdullah Şenol, «İşyerlerinde pozisyon dışı işçi çalıştırılmaktadır» diyerek, bulaşıkçıya kürek kazma işi, bekçiye bulaşıkçılık işinin verildiğini söyledi.

Şeker-İş Şube Başkanı Şahir Aslan

Şeker-İş Sendikası Şube Başkanı Şakir Aslan kürsüye geldi.

«Yıllardır özlemini çektiğimiz böyle bir toplantıya vesile olan Sayın Genel Başkanımıza ve teşkilat başkanlarımıza teşekkür ederiz» diyerek konuşmasına başlayan Aslan şunları söyledi:

«SSK Hastanesi Bölge hastanesidir. 28 bin sigortalı işçiye hitabetmenin yanında eş, çocuk, ana ve babalarına da hizmet götürmektedir. Acil tedbirler alınması gereken aksaklıklar vardır. Birincisi personel yokluğudur. Bir koğuştaki 8 hasta yatıyor, başında adam yok. Doktor sıkıntısı vardır. Beyin cerrahisi, damar hastalıkları kliniği yoktur.

Doktor kuyruğu sonrasında eczanede kuyruk, para hesabı, bunun yatırılması ve tekrar ilaç alınması kuyrukları var. Bunlar giderilmelidir.

Bazı doktorlarımız hastalarımızdan rüşvet almaktadırlar. Muayenehaneden hastayı geçirmeden muayene etmeyen doktorlar var. Bunu nasıl önleyeceğiz? Tesbit konusunda gayret gösterdik, başarılı o-

lamadık. Arkadaşlarıma rica ediyorum, bize yardımcı olsunlar ve yapanları yakalatalım.

Devlet Başkanımızın da söylediği gibi, rüşvetin önüne geçmek güçtür ve sizlerin işbirliği olmazsa çözümlenemez.»

Aslan, bazı hallerde malzeme de bulunmadığını ve SSK'nın hastaya yeterince yararlı olamadığını belirterek, «Yurt dışından ithal edilecek deniyor, hasta dışarıdan malzemeyi temin etse, bu sefer de parasını ödemiyorlar. SSK Bölgeli Müdürlüğünde de arkadaşlarımız zorluk çıkarılmaktadır.» dedi.

Aslan, SSK'nın verdiği 900 bin liralık konut kredisinin yetersiz olduğu iddiasıyla Kurumun elinden kredi işlerinin alındığını belirterek, «Toplu Konut Fonu var. SSK Kanalıyla bu kredi eklenerek verilebilir. Kooperatiflerimiz var para alamıyorlar. SSK Destekleyici bir kredi sistemi getirmelidir. SSK Hastanelerinin elimizden alınmasına asla razı değiliz ve buna izin verilemez. TÜRK-İŞ'in SSK Genel Kurulundaki tavrından büyük memnuniyet duyduk. Büyük hassasiyet gösterilmiştir. Emekli yaşının yükseltilmesi de TÜRK-İŞ'in tepkisiyle karşılanmıştır. Türkiye'de 60 yaş emeklilik yaşı mıdır, ölüm yaşı mıdır?» dedi.

Aslan, öncelikle işçiye insanca yaşama şartlarının getirilmesi gerektiğini sözlerine ekledi.

İbrahim Altıntaş (Petrol-İş Şube Başkanı) kürsüye geldi.

Altıntaş, konuları genelde, bölgede, işyerinde olarak üç kategoride anlatacağını belirterek şöyle dedi:

«2822 Sayılı yasanın getirdiği zorluklar bilinmektedir. Toplu pazarlık masasına oturuyoruz, anlaşamazsan YHK kararı kesin. Greve gidiyoruz, muvakkat işçi alınarak işler sürdürülüyor ve grev etkisiz bırakılıyor. Memurlar işçi gibi çalıştırılıyor.

İşçi ve işveren ilişkilerinin karışıklı anlayışla sürdürüleceğine inanıyoruz. Fedakarlık yapıyoruz. Demokratik düzene geçilmiştir. Zir-

ve toplantıları yapıldı, anlatılma-yan insan kalmadı, ama sonuç alınmadı.

Vergi yasası çıkıyor, vergisini zamanında ödemeyen yüzde 75 faiz ödenirken, ödenmeyen kıdem tazminatları için tek kuruş faiz ödenmiyor.

Gün geçtikçe hayat pahalı oluyor. Ne kadar ücret zammı alırsa alınsın, fiat artışları karşısında değersiz kalıyor.

Durmadan işçiler emekli ya da başka sebeplerle işten ayrıldığı halde tek işçi alınmıyor.

Bölge Çalışma Müdürlüğüne başvurduğumuzda hiçbir sonuç alınmıyor.»

Altıntaş, işyerlerinde servis arabalarının da yetersiz olduğunu belirtti ve konuşmasını şöyle tamamladı:

«Disiplin kurulları, mutlaka ceza vermekle görevli kurullar halindedir. Suçsuz çıkan tek arkadaşımız olmadı.»

Sakıp Taşdemir söz aldı. (Maden-İş Şube Sekreteri)

Taşdemir, geç kalmış olmasına rağmen, bu toplantının yarar sağlayacağına inandığını belirterek şöyle dedi:

«TÜRK-İŞ, bütün yıpratma gayretlerine rağmen dimdik ayakta. Devlet, Anayasanın kendisine verdiği ekonomik bakımdan güçsüz olanı koruma görevini yerine getirmemektedir.

Gelir dağılımındaki adaletsizlik korkunç boyutlara ulaşmıştır.

Siyasal iktidarların eli toplu sözleşme müzakerelerinin üzerinde -dir.

TÜRK-İŞ'in, müdahale istemediğini söylemesi üzerine, sonuç değişmez, Genel Müdürlüklere talimat veririz demektedirler.

Nasıl Bankadan para alındığında gecikme olduğunda faiz veriyorsa, toplu sözleşme alacaklarının da zamanında ödenmemesi halinde faizinin verilmesini istiyoruz.

Yetkili sendika sistemi karmakarışıktır.

Arabuluculuk müessesesi adı var kendi yok bir düzeydedir.

2.5 milyon işsiz varken, emekli yaşını arttırmayı düşünen bir zihniyet bulunmaktadır.

Sayın Bakan öldükten sonra emekli maaşı ödemenin yollarını aramaktadır.

Bir arkadaşımız tutuklansa, yıl-larınıkindem tazminatından mahrum kalmaktadır.

Bölge Çalışma Müdürlüklerinin ne iş yaptığı, işçiye ne verdiği bilinmemektedir.

150 Bin lira ücret alan bir sözleşmeli personelle, 50 bin lira ücret alan işçi aynı verimi nasıl verir? Bunun amacı işçileri sendikadan koparmaktır.

Yıllardır büro hizmeti gören işçilerimize bugün kürek kullandırılmaktadır.»

SSK'nın Yönetim Kurulu Üyesi Enver Toçoğlu'ndan sonra Tek Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı Zeki Gedik kürsüye geldi.

Gedik, «Bu konuşmaları gezdiğimiz her yerde dinledik. 40 yıllık sendikacı olarak gurur duydum» dedi ve konuşmasını şöyle sürdürdü :

«Davamızın bilinci içinde gör-düm sizleri. Hepinizi kutlarım. Bunu, geçmişini düşünerek söylüyorum.

TÜRK-İŞ gibi, Türk işçisinin değerli, tüm milletin, çıkarlarını düşünen yüce bir kuruluşun mensupları-sınız. TÜRK-İŞ milliyetçidir, vatanseverdir, milli iradeye bağlı bir kuruluştur.

1952 yılında kurulan TÜRK-İŞ Sendikacılık bayrağını açmış ve TÜRK-İŞ bayrağını bizlerden sonra da sizlerin dalgalandıracağına inanıyorum.»

Zeki Gedik, gelmiş geçmiş hükümetlerin işçi hareketine bakış örneklerini sıralayarak konuşmasını şöyle sürdürdü :

«Her hükümet kendine göre koordinasyon kurulu benzeri kurullar oluşturmuştur. Ancak, hiçbirisi bu günkü Koordinasyon Kurulu gibi olmamıştır.

Vatanseveriz, milliyetçiyiz. Türk-İş baskı unsuru olduğunu ispatlamak için her türlü çareye baş-

vurmuştur ama bunda muvaffak olunamamıştır ve Koordinasyon Kurulunun zammına rıza gösterilmiştir.

Her gün enflasyon hızı artmış, işçi ücretlerine yapılan zam etkisiz kalmıştır.

Sendikalar işçinin hak ve menfaatlerini arayan, iş güvenliğini toplu iş sözleşmesiyle teminat altına alan kuruluştur. Bunun yanı sıra kendi varlığını da sürdüren bir kuruluştur. Hükümetlerin ekonomik ve sosyal durumdaki her davranışında söz sahibi kuruluşlar -dır.

TÜRK-İŞ ve bağlı sendikaları a-ğırbaşlılıkla bu görevi yerine getiren ve gayreti içinde bulunmak-tadır.»

Zeki Gedik konuşmasını şöyle tamamladı :

«Bir sınıf birleşmedikçe, bir sınıf şuurlu birlik haline gelmedikçe başarıya ulaşamaz. Başınız-daki yöneticilere güvenmek zorundasınızdır. Bir kuruluşun içinde karşılıklı güven ve saygı olmazsa o kuruluş başarılı olamaz. Kısacası, buna mecburuz. Sizlerle olmaktan şeref ve huzur duydum. Hayatım en mutlu seyahatini yaptım. Sizlere ayrı ayrı sevgi ve saygılar sunuyorum.»

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'm konuşması ile toplantı saat 14.30'da sona erdi.

Saat 15'de Tarım-İş Sendikası Başkanlar Kurulunun Elazığ'da düzenlenen toplantısına bir süre ka-

tılan TÜRK-İŞ hey'eti, daha sonra Malatya'ya hareket etti.

Malatya girişinde 50 kilometre önce konvoy halinde TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve beraberindekileri karşılayan Malatya ve havalisindeki sendika temsilci ve yöneticileri, şehre girişte kurban kestiler.

Malatya Valisi Naim Cömertoğlu ve Belediye Başkanı Seyhan Se-mercioğlu ziyaret edildi.

18 EKİM 1985
CUMA

TÜRK-İŞ hey'eti SSK Hastanesi ve SSK Bölge Müdürlüğünü ziyaret ettikten sonra toplantı salonuna geldi.

TEKGIDA-İŞ Bölge Merkez Şube toplantı salonunda düzenlenen toplantıya çeşitli kuruluşların temsilcileri de katıldı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, toplantıya davetli sendika yöneticileri ve temsilcileriyle ilgili olarak yoklama yaptı. Hepsinin toplantıda hazır bulunduğu anlaşıldı.

Saat 11.30 da Malatya Valisi Naim Cömertoğlu toplantıya katıldı.

TEK GIDA-İŞ Sendikası Merkez Şube Başkanı Süleyman Erkuş mahalli sorunlarla ilgili olarak ilk sözü aldı.

Erkuş konuşmasında, TÜRK-İŞ ve bağlı sendika yöneticilerinin

Tek Gıda-İş Malatya Şube Başkanı ve il temsilcisi Süleyman Erkuş

doğuya gelmeyişlerinden şimdiye kadar şikayetçi olduklarını, bunu, doğuyu sevmeme gibi yorumlamaya başladıklarını, bu gezi ile bu yanlış düşüncenin silindiğini ifade etti ve konuşmasını şöyle sürdürdü :

«Asılı tabloda 15 yasa teklifi yapıldığı görülüyor. Bütün arzumuz bu yasa değişiklik teklifleri ile ilgili çalışmalar acaba ne noktadadır? Bunu öğrenmek istiyoruz.

Diğer bir konu da Malatya merkezi bir yer olduğu için, çevreden sık sık yaralı ya da hasta gelmekte ve SSK Hastanemizin imkanları bunu karşılayamamaktadır. 150 Bin sigortalıya hizmet veren bir hastane için yatak kapasitesi ve doktor, sağlık görevlisi, hemşire kadrolarında eksiklikler bulunmaktadır.

Bölge Çalışma Müdürlüğü, Grup Başkanlığı olunca yeterli müfettiş bulunduğu için iyi hizmet vermektedir. Ancak, müfettişler şikayet üzerine sadece işverenlerle temas kurup rapor hazırlamaktadırlar. Şikayetçiyi çağırıp, kendisinden olayı dinlememektedir.»

Tek Gıda-İş Sendikası Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Cevdet Ayeri kürsüye geldi.

Ayeri, TÜRK-İŞ hey'etinin 12 gün süren gezisinin son durağına geldiğini belirterek şöyle dedi :

«Türk işçi hareketi için 12 Eylül'den sonra birtakım tedbirlerin alınması, bazı kısıtlamalar getirilmesi karşısında bile TÜRK-İŞ ülke çıkarlarını ön planda tuttu.

Malatya'daki toplantıya katılan sendika temsilcilerinden bir grup

TÜRK-İŞ, yeniden demokrasiye geçiş dönemini çok iyi değerlendirmiştir.

Bu dönem içinde bazı yasalar çıkarıldı. Anayasa yapıldı.

Bir haksızlık vardı. TÜRK-İŞ böyle bir muameleye reva görülmemeliydi. Türk işçisinin belli bir sloganı vardı. Haksızlık karşısında susmayın, aksi takdirde hakkınızla birlikte şerefınızı de kaybedersiniz.

TÜRK-İŞ ne yaptı? Haysiyetimizi zedeleyen hareketler karşısında vaziyet aldı.»

«Yasal değişiklik istekleri karşısında sendikacılardan bıkip u-

sandıklarım söylediler» diye konuşmasını sürdüren Cevdet Ayeri, bu düşüncenin, sendika genel kurullarını, şube kongrelerini hakim nezaretine götürdüğünü belirtti ve şunları söyledi :

«Sendika liderlerinin dolambaçlı yollardan seçildiği iddia ediliyordu. Hakim nezaretinde yapılan kongrelerde bu arkadaşlarımızın yüzde doksamı yine işbaşına getirildi. Nerede bu iddia?»

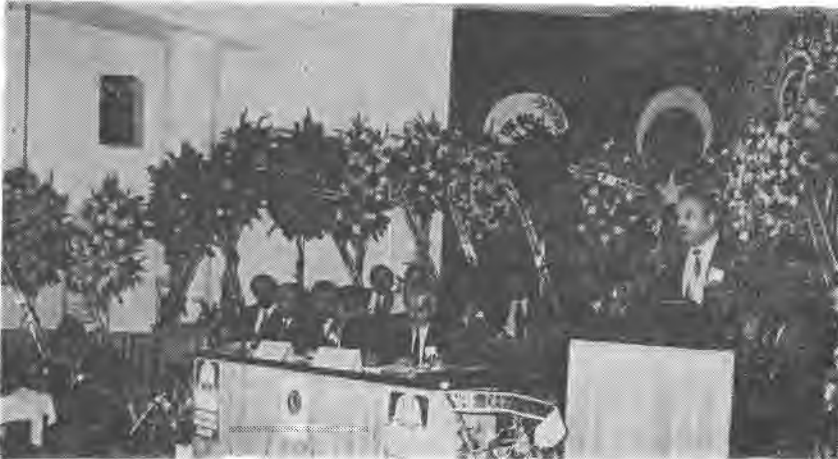
Ayeri, sendika denetimlerinin yetki sorunlarının sendikaları yıpratmaya yönelik bir tarzda işlediğini de sözlerine ekleyerek konuşmasını şöyle tamamladı :

«SSK Hastaneleri devredilmek isteniyor. Sayın Genel Başkan'dan öğreniyoruz ki, büyük tepki üzerinde bu şimdilik durdurulmuş SSK Emeklilerinin ayın 15'lerinde kıyruklar oluşturuyor. Buna çözüm bulunamadı.

Bunları çözmeye kalkarken, muhataplarımız 'fazla ileri gitmeyin' emekli yaşını yükseltiriz diyor.

İşçileri zorla memur yaparız, sözleşmeli memur yaparız diyorlar.

Bu konularda sayın Genel Başkanın çalışmaları ile konu durulmuştur.»

TEK GIDA-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Cevdet Ayeri konuşurken

Demiryol-İş Sendikası Genel Sekreteri Muhittin YILMAZ kür-ye geldi.

YILMAZ, Türkiye'de uluslararası normaların toplu sözleşme düzenine yerleştirildiğini, 17-18 yıllık uygulama içerisinde TÜRK-İŞ ve bağlı kuruluşların tam bir sorumluluk içi;nde hareket ettiklerini belirterek, «Bütün bu gerçekler karşısında, sanki Türkiye'de ilk defa demokrasi geleceği gibi yeni bir düzenleme yapılıyor. Büyük sıkıntılar içine giriliyor.

Denetim yollarıyla TÜRK-İŞ ve Sendikaların suistimal içinde bulunduğu yolundaki haberler arasında yer almaktadır. Hükümet edenler, denetim sisteminin ciddiyetine uymadıkları takdirde, demokratik kurallar normal işlemiyor demektir. Devlet denetimine evet, ama siyasi partilerin görüşleri istikametindeki adamlara denetim yaptırmak ve rapor hazırlarak basma sızdırmaya hayır.»

Muhittin Yılmaz, ekonomik kalkınma yolunda olan Türkiye'de işyerlerinde işçi sağlığı ve işgüvenliği konusunda gereken çalışmanın yapılmadığını, binlerce işçinin sakat kaldığını da sözlerine ekleyerek konuşmasını şöyle tamamladı:

«Grev hakkı yoksa, o ülkede emeğin hakkının verildiği söylenemez. Toplu sözleşme yaparken, emeğimizin karşılığını alamadığımızda grev yapamıyoruz. Enflasyon karşısında zengin daha da zenginleşiyor, orta tabaka giderek yoksulluğa sürükleniyor.»

SSK Yönetim Kurulu işçi üyesi Enver Toçoğlu'nun konuşmasından sonra Tek Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı Zeki Gedik kürsüye geldi.

Gedik, «Türk sendikacılığı, altına otomobil çekmek gibi bir amaç taşımamıştır. Kuruluşunun tek amacı vardı, amelelik sıfatını silmek ve işçilik sıfatını kazanmayı hedef almıştır. TÜRK-İŞ kurulmuş ve işçiler saygınlık kazanmıştır. Buralara kolay gelinmemiştir. 25 kuruş aidat elden tahsil edilerek bu hale gelinmiştir. İşverenin

Demiryol-İş Genel Sekreteri Muhittin YILMAZ konuşurken

karşısında haysiyetinden fedakarlık yaparak elpençe durumundan bugüne gelinmiştir.

Türk işçileri sendikaların varlığı ile saygınlık duyulan bir sınıf haline gelmiştir. Ancak 1980 öncesi bazı arkadaşlarımızın ideolojik amaçlı davranışları ile Türkiye bir kargaşa ortamına gelmiştir. Maaşle onların cezasını çekme durumunda kaldık.

TÜRK-İŞ, hiçbir partinin koltuğunun altına girmemiş, kendi gücüyle

temsil ettiği topluma hak almayı yeğlemiştir. Ve ayakta durmayı bilmiştir.1952'de aldığı TÜRK-İŞ bayrağını Türk bayrağı ile birlikte dalgalandırmıştır.»

Zeki Gedik, sınıf birliğinin saygınlık kazandıracağını, birlik ve beraberlik içinde bulunulmadığı takdirde hiçbir şey yapılamayacağını da sözlerine ekleyerek konuşmasını tamamladı.

Şevket YILMAZ'm konuşmasıyla toplantı ve gezi programı saat 13.40' da sona erdi.

Malatya'daki toplantıya katılan Türk-İş ve Sendika yöneticileri

TOÇOĞLU : «SSK'da rüşvetin önünü işbirliğiyle alabiliriz»

- TÜRK-İŞ'İN DÜZENLEDİĞİ DOĞU VE İÇANADOLU GEZİSİNE KATILAN SSK YÖNETİM KURULU İŞÇİ ÜYESİ ENVER TOÇOĞLU, «DOKTOR AYLIKLARININ YETERSİZ OLMASI, RÜŞVETİ HAKLI KILMAZ» DEDİ.

TÜRK-İŞ'in düzenlediği, 8 Ekim - 19 Ekim tarihleri arasında yapılan doğu ve içanadolu gezisinde işyeri temsilci ve şube yöneticileri toplantılarına katılan SSK Yönetim Kurulu işçi üyesi Enver TOÇOĞLU, gezi sonrası yaptığı açıklamada, «RÜŞVETİN ÖNÜNÜ İŞBİRLİĞİYLE ALABİLİRİZ.» dedi ve doktor aylıklarının yetersiz olmasının işçiden rüşvet alınmasını haklı gösteremeyeceğini belirtti.

Enver Toçoğlu şu açıklamayı yaptı :

«TÜRK-İŞ'in daveti üzerine katıldığım, Kayseri, Sivas, Erzincan, Erzurum, Van, Diyarbakır, Elazığ ve Malatya toplantılarında mahalli sendika temsilci ve yöneticilerinin SSK ile ilgili şikayet ve temennilerini tesbit imkanı buldum.

Genelde kadro eksiklikleri üzerinde yoğunlaşan ve hizmetlerin bu eksik kadro ile aksadığını içeren şikayetlerin giderilmesi yolunda SSK tüm imkanlarını kullanmaktadır.

Ankara'ya döner dönmez bu konuda Sayın Genel Müdür ile de bir görüşme yaparak, imkanların zorlanması üzerinde mutabakat sağlanmıştır.

Ancak, şikayetlerin en acı tarafı, sigortalılardan Doktorların rüşvet aldığı iddialarının yaygın olmasıdır.

Rüşvet, sosyal yara olmaya devam etmek-

tedir. Bunun önü, rüşvet verenin ortaya çıkıp ilgililere haber vermesi ve rüşvet olayının tesbiti ile alınabilir. İşbirliği yapılmaz ve sadece toplantılarda şikayet olarak dile getirilirse, hiç kimse hakkında bir işlem yapmak mümkün olmaz.

Ankara'ya döner dönmez bu konuda bir genelge çıkarttım. Rüşvetin yok edilmesi için herkesi işbirliğine çağırdım. Bunun dışında yapılabilecek bir işlem yoktur.

Doktorlarımızın, yeterli ücret alamadıkları bir gerçektir. Ancak, yetersiz ücret rüşvetin gerekçesi olamaz.

Doğu ve İçanadoiu gezisi sırasında tamamen idari konularda dile getirilen şikayetlerle, araç gereç eksikliklerinin giderilmesi için derhal çalışmalara başlanmıştır.

Bunların sonuçları kısa sürede alınacaktır.

Şu unutulmamalıdır ki, aileleriyle birlikte 16 milyon kişiye hizmet götüren bir sosyal güvenlik kuruluşunun, bu geniş kapsamlı hizmetlerinde aksayan yönler elbette olacaktır. Hizmet olmazsa eleştiri olmaz. Amacımız, eleştirileri asgariye indirmek ve bizden hizmet bekleyen sigortalı, emekli, dul, yetim, malûl ve bunların ailelerine daha iyiyi ve daha güzeli sunabilmektir.

Bunun gayreti içindeyiz.»

DOĞU VE İÇANADOLU GEZİSİ SONRASINDA BİR BASIN TOPLANTISI DÜZENLEYEN TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI YILMAZ, «BU GEZİ, GÜCÜMÜZE GÜÇ KATTI» DEDİ.

Anadolu gezisi izlenimlerini açıklayan Yılmaz :

‘Türk-İş topluluğu el ele omuz omuzadır’

● BASIN TOPLANTISINDA, GEZİYE KATILAN SENDİKA YÖNETİCİLERİNDEN ANKARA'DA BULUNANLAR VE TÜRK-SEN GENEL BAŞKANI HÜSEYİN CÜRCİOĞLU'DA KATILDI.

«Değerli Basın mensupları,

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu önerisi ve Yönetim Kurulu kararıyla, Doğu ve İçanadolu illerine yaptığımız «Sorunları Yerinde Tesbit» amacını taşıyan gezimiz, 8 Ekim tarihinde başlamış ve 19 Ekim tarihinde tamamlanmıştır.

Sırasıyla Kayseri, Sivas, Erzincan, Erzurum, Van, Diyarbakır, Elazığ ve Malatya illerinde düzenlenen toplantılarımıza, o illerin çevresindeki illerden de sendika temsilcileri katılmışlardır.

TÜRK-İŞ'in bu gezisine benimle birlikte Genel Teşkilatlandırma Sekreterimiz Sayın Orhan Balaban, Tek Gıda-İş Sendikamız Genel Başkanı Sayın Zeki Gedik,

Yol-İş Sendikamız Genel Başkanı Sayın Bayram Meral, Denizciler Sendikamız Genel Başkanı Sayın Emin Kul, Çimse-İş Sendikamız Genel Başkanı Sayın Tamer Eralan, Banka ve Sigorta İşçileri Sendikamız Genel Başkanı Sayın Servet Kahyaoğlu, gezimizin bir bölümünde Demiryol-İş Sendikamız Genel Başkanı Sayın Mehmet Acidereli ve Tarım-İş Sendikamız Genel Başkanı Sayın Zeynel Irmak, TEKSİF Sendikamız Genel Başkan Yardımcısı Sayın Necdet İnandioğlu, Tek Gıda-İş Sendikamız Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sayın Cevdet Ayeri, Türk Metal Sendikamız Genel Sekreteri Sayın Cevdet Ayeri, Türk Metal Sendikamız Genel Sekreteri Sayın Salih Kılıç, TES-İŞ Sendikamız Genel Mali Sekreteri Sayın Mahmut Özönür ve Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sayın Ahmet Arabacı, Demiryol-İş Sendikamız Genel Sekreteri Sayın Mustafa Yöndem katılmışlardır.

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu işçi üyesi Sayın Enver Toçoğlu da gezimizin başından sonuna bizimle birlikte toplantılarımızda hazır bulundu.

Programımız planlandığı şekilde uygulanırken, yol üzerinde bulunan bazı il ve ilçeler de ziyaret edilmiş, Ağrı ve Bitlis illeriyle Tatvan'da bir süre kalınmış ve işçilerle çeşitli konularda görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Basınımızın değerli temsilcileri,

Toplantılarımızın bünye içi bir çalışma niteliğinde olması nedeniyle, Ankara dışındaki bundan önceki toplantılarda uyguladığımız, 'Basın mensuplarını da davet' konusunda, toplantıların saat 11'de başlaması ve saat 13'ü geçmesinin, gazetelerin Anadolu baskılarına yetişemeyeceği dikkate alınarak vazgeçilmesi kararlaştırılmıştır.

Buna rağmen, gazete ve a-

jansların mahalli temsilcileri toplantılarımızı izlemişler, yapılan konuşmaların özet bültenleri 5 dakika ara ile toplantıya katılan basın mensuplarına iletilmiştir.

TRT, Gezimizin başla-
cağı gün, haber kuşaklarında
gezimizin amacını ve progra-
mını yayınlamış, Erzurum ve
Diyarbakır toplantılarımızı iz-
lemiş, ancak, bir posta pulu-
nun nasıl yapıştırılacağını,
zarfın üstünün nasıl yazılaca-
ğını 5 dakikalık bir röportaj-
la 20 bülteninde verirken, a-
ileleriyle birlikte 10 milyonu
aşan işçi kesiminin haberine
son haberlerde 30-40 saniye
zaman ayırmayı habercilik
anlayışına uygun görmüştür.

Bu konuda, zaman zaman
büyük ilgilerini gördüğümüz
Haber Merkezi yöneticilerine,
hangi şartlar içinde çalıştık-
larını bildiğimiz için herhan-
gi bir sitem yöneltmeyi ge-
reksiz görüyorum.

Gezimiz sırasında tesbit
ettiğimiz sorunlar, sendika
temsilci ve yöneticilerinin
dile getirdikleri konuları kı-
sa paragraflar halinde kamu-
oyuna sizler kanalıyla açık-
lamayı zorunlu gördüğüm i-
çin bu basın toplantısını dü-
zenlemeye karar verdim.

1 — İşçilerimiz, kamu ke-
siminde emeklilik ya da sair
sebeplerle işlerinden ayrı-
lanların yerine, 4 yıldan bu
yana tek kişi alınmadığını,
daha önce 50 kişi ile yapılan
üretimin, bugün 30'a inmiş
kadro ile yapılmasının is-
tendiğine dikkati çekmişler,
ülkede bu kadar işsiz var-
ken, kadro açıklarının gi-
derek artmasından yakın-
mışlardır.

2 — Toplu iş sözleşmele-
rinden doğan alacaklar, kı-
dem tazminatlarının zama-

nında ödenmemesi konusu -
nun bütün illerimizde sorun
olduğu gözlenmiştir.

İşçilerimiz, Devlet alaca-
ğının zamanında ödenmeme-
si halinde gecikme faizinin
uygulandığını, işçi alacakla-
rının aylarca ödenmemesi
karşısında ise hiçbir müey-
yidenin bulunmayışını dile
getirmişler, Devleti yöneten
lerin adil davranmadıklarını
ifade etmişlerdir.

3 — Sorunlar arasında
Sosyal Sigortalar Kurumu
sağlık tesislerinde kadro ve
tersizlikleri önemli bir yer
tutmaktadır.

Konuşmacılar, Çalışma ve
Sosyal Güvenlik Bakanlığı
nın, SSK Hastanelerini yeni
bir statüye bağlama çabaa-
rına gerekçe yaptığı hastane
hizmetlerinden şikayetlerin
yaygınlaşmasını özellikle is-
tediğini, bu nedenle doktor,
hemşire, sağlık görevlisi ih-
tiyacının karşılanmamasına
özen gösterildiğini öne sür-
müşlerdir.

Hastanelerin devri konu-
sunda tüm konuşmacılar, iş-
çinin malı olan, Devletin tek
kuruluş katkısı bulunmayan
bu hastanelerin elden alın-
masının, tapunun delinmesi
olarak kabul edileceğini, ta-
pu delindiğinde TÜRK-İŞ'in
vereceği talimat doğrultu-
sunda gerekenin eksiksiz ya-

pılacağını, böyle bir tasarru-
fa ne pahasına olursa olsun
izin vermeyeceklerini ifade
etmişlerdir.

4 — İşçilerimiz, 2821 ve
2822 sayılı yasalardan kay-
naklanan sıkıntıları yakın-
dan izlediklerini, bu konuda
sendika üst yöneticileri kadar
bilgili olduklarını konuşma-
larıyla ortaya koymuşlardır.

Başbakan ve Bakan ol-
mak için, milletvekili seçi-
lebilmek için bir günlük dahi
devlet adamlığı tecrübesi a-
ranmazken, sendika yöneti-
cisi olmak için şartlar sıra-
lanmasının adaletle bağdaş-
madığını, hür sendikacılık
hareketi içinde böylesine kısı-
tlamalara yer olmadığını
belirtmişlerdir.

Ayrıca, sendika yöneticili-
ğinin zamanla sınırlı tutul-
ması da, seçme ve seçilme
haklarına açık bir müdahale
olarak değerlendirilmiş, ya-
sal değişikliklerin sür'atle ya-
pılması istenmiştir.

5 — Çalışma ve Sosyal
Güvenlik Bakanlığınca sür-
dürülen sendika ve Konfe-
derasyon denetimlerinde oy-
nanan oyunlar, hazırlanan ra-
porların önceden basına sız-
dırılması, sendika ve Kon-
federasyon yöneticileri hak-
kında kamuoyunda 'çirkin a-
dam' kampanyasının sis-
temli şekilde sürdürülmesi
karşısında sert önlemler a-
lınması istenmiştir.

Doğu
Gezisine
katılan
sendika
yöneticilerinden
bir
kısmı
basın
toplantısında

6 — İşyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda yeterli önlemler alınmadığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı Bölge Çalışma Müdürlüklerinin kadro bakımından yetersiz olduğu, iş müfettişlerinin belli bölgelerde toplandığı, herhangi bir şikayet karşısında iş müfettişi gelinceye kadar mevsimlik işçi olup şikayet edenin işyerinden ayrıldığı, gelen müfettişlerin ise sadece işverenle görüşüp rapor hazırladığı şeklinde şikayetler de yaygın görülmüştür.

7 — İşçilerimiz, Başbakanlık Koordinasyon Kurulunun toplu iş sözleşmelerine müdahale etmesini şiddetle kınamışlardır.

Bütün konuşmacılar, yapılan toplu iş sözleşmeleriyle enflasyonun çok altında ücret zammı aldıklarını, sıkıntılarının her gün biraz daha arttığını, bunlar yetmiyormuş gibi, enflasyonun üzerinde zam verildiği iddialarının gözlerine baka baka sergilenmesinden daha fazla rahatsız olduklarını söylemişlerdir.

8 — Sendikaya kaydını yapan işçiye, işverenlerin olumsuz tavır takındığı, sendika temsilcilerinin görevlerini yapamadıkları, disiplin kurullarının mutlaka işçiye cezalandırmayı amaçladığı, işçi çıkarmalarının keyfi tasarruf haline geldiği yolundaki şikayetlerde dile getirilmiştir.

9 — İşçilerimiz; kazanılmış haklara dokunulmamasını, emeklilik yaşıyla oynanmamasını isterlerken, bu tür haberlerin yetişmiş elemanlarda panik yarattığını ve emekliye ayrılmalara sebep olduğunu belirtmişlerdir.

Bütün bu sorunların anlatılmasından sonra, hemen her konuşmacı, TÜRK-İŞ'in alacağı her kararın eksiksiz uygulanacağını ve emir beklediklerini vurgulamıştır.

Değerli basın temsilcileri,

İşyerlerinden kaynaklanan sorunlar hakkında ilgili sendikamız yöneticileri açıklamada bulunurken, Türk-İŞ'in çalışmaları ve gelişmeler hakkında da tarafımdan geniş bilgi verilmiştir.

Bu toplantıların yararları şöylece özetlenebilir :

— İşçilerin hayatlarından memnun olduklarını, Türk-İŞ ve sendika yöneticilerinin konuları abarttığını iddia edenler, TÜRK-İŞ topluluğunun tam bir görüşbirliği içinde olduğunu göstermiştir.

— Sorunlarımız yüzyüze tartışılmış, çalışmalarımız hakkında doğrudan işçilerimize bilgi verilmiştir.

— Konfederasyon ve sendika yöneticileri olarak, haklarımızın yeniden elde edilmesinde tek dayanağımız olan işçilerimizin, bizi bütün imkanlarıyla desteklediklerini, her türlü mücadelede bu güven kaynağımızın başarıya ulaşmadan bize güç vereceğini bir kere daha tesbit imkanı bulduk.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı olarak, önümüzdeki günlerde yapacağımız ve daha önce sizlere açıkladığım çalışmalarımız ve temaslarımız bitene kadar, işçilerimizin sabır göstermelerini, kendilerinden sabır beklerken, ilgililerden de bardağı taşır-mamalarını isteyeceğimi bildirdim.

Değerli basın mensupları,

TÜRK-İŞ'in bu gezisi, işçilerimize gelecek günler için moral kaynağı olurken, bizler için de geleceğe umutla bakma açısından güç kazandırmıştır.

Bu gezinin bütün detayları Yönetim Kurulumuzda ele alınarak değerlendirilecektir.

Geziler yurt çapında devam ettirilecektir.

Yönetim Kurulumuzun değerlendirilmesi sonunda, planlanan çalışmalara neler eklenebileceği ve bütün girişimlere rağmen sonuç alınmazsa neler yapılması gerektiği karara bağlanacaktır.

Sözlerimin sonunda şunu ifade etmek zorundayım ki; Ekmek - Barış - Özgürlük yolunda TÜRK-İŞ topluluğu el ele ve omuz omuza olduğunu da bu gezide bir kez daha kanıtlamıştır.»

Basın toplantısından bir başka görünüş.

Türk-Sen Genel Kurulu yapıldı

CURCIOĞLU YENİDEN BAŞKAN SEÇİLDİ

TÜRK-SEN 15. olağan genel kurulu 5 Ekim Cumartesi günü Lefkeş'e'de yapıldı ve Genel Başkanlığa yeniden Hüseyin Curcioğlu seçildi.

KKTC Cumhurbaşkanı R. Rauf Denktaş, Başbakan Dr. Derviş Eroğlu, KKTC Meclis Başkan Vekili Dr. Sait Güven, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Altınay, CTP Genel Başkanı Özker Özgür'ün hazır bulunduğu genel kurula Türk-İş Genel Sekreteri M. Sadık Şide, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban, Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı Mehmet Acıdereli, Harb-İş Genel Başkanı Kenan Durukan ve Genel Sekreteri Mustafa Alpdündar, Çimse-İş Sendikası eski Genel Başkanı Hasan Türkay da katıldılar.

Hüseyin Curcioğlu'nun kısa açış konuşmasından sonra divan başkanlığına Sadık Şide getirilirken, yardımcılıklarına ve yazmanlıklara da Mustafa Tolga, Mustafa Şahalıoğlu, Hüseyin Alasya ve Hüseyin Kunduracı getirildiler.

DENKTAŞ'IN KONUŞMASI :

Gündem gereğince konukların konuşmalarına geçildiğinde ilk konuşmayı KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş yaptı.

DENKTAŞ, Kıbrıs sorununun çözümünde, Türkiye'nin garantisini içermeyen bir anlaşmanın Türk tarafından kabul edilmesinin söz konusu olmadığını belirterek, «Kıbrıs Türkleri barışı arama çabalarını sürdürecektir. Ancak, hak ve özgürlükleri ortadan kaldıracak bir barış aramıyoruz. İki kesimli bir yönetimden başkasına rıza gösteremeyiz» dedi.

- GENEL VE MALİ SEKRETERLİĞE EKREM SAYILI, TEŞKİLAT VE EĞİTİM SEKRETERLİĞİNE DE BAYRAM KARAMAN SEÇİLDİLER
- GENEL KURULA TÜRK-İŞ GENEL SEKRETERİ ŞİDE, GENEL TEŞKİLATLANDIRMA SEKRETERİ BALABAN, DEMİRYOL-İŞ GENEL BAŞKANI ACİDERELİ, TÜRK HARB-İŞ GENEL BAŞKANI DURUKAN, GENEL SEKRETER MUSTAFA ALPDÜNDAR, ÇİMSE-İŞ ESKİ GENEL BAŞKANI TÜRKAY KATILDILAR.

DENKTAŞ konuşmasını şöyle sürdürdü :

«Kıbrıs Türklerini temsil edenler, şerefli, dengeli, kalıcı, 1974 öncesini getirmeyecek bir barışı samimiyetle aramaktadırlar ve bu kişileri dünyaya karşı barış istemeyen emperyalist uşağı diye takdim edenler, davamıza büyük zarar vermektedirler.»

Başbakan Dr. Derviş Eroğlu da yaptığı konuşmada, hükümet olarak alınteri döken ve ekonomiye katkıda bulunan işçilerin hakları konusunda hassas olduklarını, mümkün olan her hakkın verildiğini söyledi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Altınay da yaptığı konuşmada, «Çalışma hayatının düzenli ve sağlıklı akışının, kısıtlayıcı politika ile değil, uygar ilişki ve diyalogla mümkün kılınabileceğine inanıyorum» dedi.

Türk Harb-İş Sendikası Genel Başkanı Kenan Durukan, temel sendikal hakların eksiksiz uygulan-

ması gerektiği halde, birçok ülkede bu uygulamanın bulunmadığını, aksaklıkların giderek arttığını belirtti ve «Çalışan insanların haksızlığa uğramaları, toplum barışı için tehlike kaynağı olur» dedi.

Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı Mehmet Acıdereli de, çalışan insanların ekonomik ve sosyal sıkıntıları karşısında bulunması halinde, sessiz kalamayacaklarını, bazı eylemlere başvurmaya hak kazanacaklarını belirtti.

Türk-İş Genel Sekreteri M. Sadık Şide, genel kurula katılanlara Türk-İş topluluğu ve yöneticilerinin selamlarını ileterek şöyle dedi :

«TÜRK-İŞ'in yavru vatandaki üyesi TÜRK-SEN'in 15. olağan genel kuruluna katılmaktan büyük memnuniyet duyuyoruz.

Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında imzalanan sosyal güvenlik anlaşmasının hayata geçirilmesi için tarafların hassasiyet göstermelerini istiyoruz.

Buradaki incelemelerimizde gör-

Genel Kurul sonrası Şide ve Balaban ile hey'et üyeleri Curcioğlu ve arkadaşlarıyla.

dük ki, sosyal konutlar bugüne kadar tamamlanamamıştır. Bu durum Kıbrıslı işçi kardeşlerimizi sıkıntıya sokmaktadır bizi de üzmetedir. Ümit ederiz ki gerekli kredi verilecek ve konutlar tamamlanacaktır.»

Konukların konuşmalarından sonra rapor ve hesapların aklanmasıyla seçimlere geçildi.

Genel Başkanlık için adaylığını koyanlardan Hüseyin Curcioğlu oylamaya katılan 205 delegenin 166

sının oyunu alarak yeniden Genel Başkan seçilirken, diğer aday İbrahim Koreli 88 ay aldı.

Genel ve Mali Sekreterlik için birden fazla aday olmadığı için seçim yapılmadı ve tek aday olan Ekrem Sayılı; Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterliğine de yine seçimsiz tek aday Bayram Karaman getirildiler.

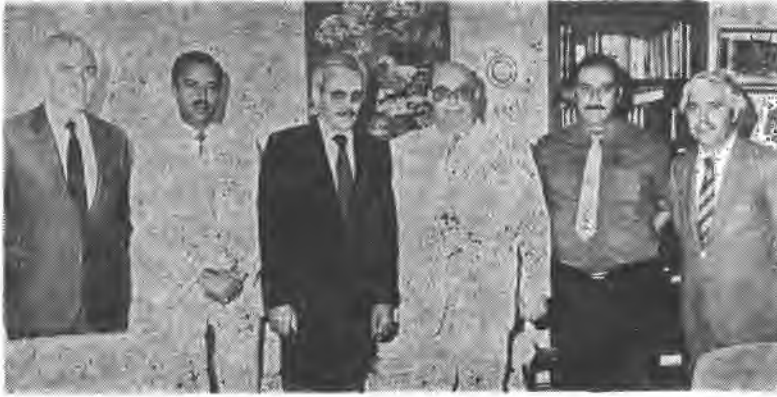
TÜRK-İŞ Dergisi, Sayın Curcioğlu ve çalışma arkadaşlarını kutlar, başarılarının devamını diler.

Şide, Marmara ve Trakya'da inceleme yaptı

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri M. Sadık Şide, Marmara ve Trakya Bölgesine yaptığı görev gezisinde, mahalli sendika yönetici ve temsilcileriyle toplantılar düzenleyerek çeşitli açıklamalarda bulundu.

24 Eylül'de başlayan ve 6 gün süren gezi sırasında Kocaeli, İstanbul, Edirne illeri ile Alpullu Şeker Fabrikasında ziyaret ve toplantılar yapan Şide, İstanbul'da merkezi bulunan sendikaların yöneticileri yanı sıra, program içinde yer alan çeşitli sendika şube yöneticileriyle de görüştü.

Şide'nin bu gezisinde, mahalli sorunlar tesbit edilirken, TÜRK-İŞ çalışmaları hakkında da bilgiler verildi.

Denktaş; Şide, Acıdereli, Türkay ve Curcioğlu'nu kabul etti

Denktaş, Şide başkanlığındaki hey'eti kabul etti

TÜRK-SEN Genel Kuruluna 15 sendikadan 250 delege katıldı.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri M. Sadık ŞİDE başkanlığında KKTC'ne giden hey'et, 3 Ekim Perşembe günü saat 10.30'da Cumhurbaşkanı Rauf DENKTAŞ tarafından kabul edildi.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan BALABAN'ın bir gün sonra Ankara'dan hareket etmesi nedeniyle bulunamadığı bu ziyarette, çeşitli konularda görüş alışverişinde bulunuldu.

DİĞER ZİYARETLER

TÜRK-İŞ hey'eti, aynı gün Başbakan Dr. Derviş EROĞLU, Güvenlik Kuvvetleri Komutanı Tuğgeneral Selçuk SAKA, Barış Kuvvetleri Komutanı Korgeneral Sabahattin AKINCI'yı makamlarında ziyaret etti.

4 Ekim Cuma günü de Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi Bedrettin TUNABAŞ, KKTC Meclis Başkan Vekili Dr. Sait GÜVEN, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet ALTUNAY ziyaret edildi.

Hey'et, TÜRK-SEN'in eski genel başkanlarından Necati TAŞKIN ve arkadaşlarının da kabirlerini ziyaret ederek programını tamamladı.

DEMİRBANK ASGARI ÜCRETİ UYGULAMIYOR

TÜRK-İŞ'e bağlı Banka ve Sigorta İşçileri Sendikası, Demirbank'ta çalışan üyelerine iki aydan bu yana asgari ücret uygulanmadığını, konunun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına duyurularak yasal işlem yapılması istendiği açıklandı.

Kısa adı BASS olan Sendikanın Genel Sekreteri Raci BAYÜLKE, 1 Ekim'den itibaren yürürlüğe giren yeni asgari ücretin Demirbank'ta Kasım ayında da ödenmediğini bildirerek, «Bir bankanın asgari ücret gibi uygulanmasında zorunluluk bulunan ücreti vermemekte direnmesi ilginçtir. Ancak, bu direniş fazla sürmeyecektir» dedi.

İşverenlerimizin Duyarlılığı

Son zamanlarda işveren kuruluşlarından Türkiye Odalar Birliği Başkanından kamuoyuna yansıyan önemli açıklamalar dinliyoruz. Veya basına yansıyan bu açıklamaları basın aracılığı ile okuma fırsatını elde ediyoruz. Türkiye'de 5 yıldır uygulanan ekonomik sistemin kışkaç altına aldığı dar ve sabit gelirliilerin sıkıntılarını günümüzde sendikacılar kadar olmasa bile işverenlerimiz de anlar oldular. Bu açıklamaların ortaya koyduğu gerçeğe bir göz atalım.

Ekonomik sistem sosyal tedbirlerle takviye edilmediği, insan faktörünü gözönüne almadığı içindir ki bu sızlanmalar giderek yaygınlaşacak ve hükümet bu sızlanmalara kulak vermek zorunda kalacaktır. Önemli olan sosyal adalet duygusunu zedelememek,

devletin himayesine muhtaç, yoksul, dar gelirli, emekli dul ve yetimleri gözetmek olduğu halde 5 yıldır maalesef bu yapılmamakta, enflasyonun faturası bu kesimler üzerine yüklenmekte, daha açık bir deyişle zengin daha zengin, yoksul daha yoksul hale gelmektedir. Bu sistemin gereği olarak sendikalara tahammül edilmez, sendikacılar hoşgörü ile bakılmaz, toplumun yoksul kesimlerini temsil edenlerin etkin baskı gruplarının etkinliklerine son verilmek istenir ve böylelikle de amaca daha kolay ulaşılabileceği hesaplanırdı. Bu bizim memleketimizde olduğu kadar başka ülkelerde de denenmiş, haklı olanın üzerine baskı metodları uygulanarak mesele çözülebileceği sanılmıştır. Meotdlar değişik de olsa sindirilmek, susturulmak istenen insandır. İnsan ise belli ihtiyaçları karşısında belli bir süre susabilir ama o süre bitince insanoğlunun ihtiyaçlarını açıklaması, haksızlıkları dile getirmesi, doğruları söylemesi dönemi başlar. Nitekim Türk halkı da büyük kesimi ile 5 yıl süre ile alabildiğine kemer sıkmasını bilmiş, anarşi ve terörden yılgın olduğu için bu alana taşabilecek ses çıkarma eylemlerine itibar etmemiş ve kendi eliyle sermayeye daha yatkın bir iktidarı işbaşına getirmiştir.

Demokrasiye geçiş bakımından böylesi bir iktidara oy vermenin zorunlu olduğunu hesaplayanlar da, çevresini ikna edenler de oldukça önemli bir yekün

teşkil eder. Bu sisteme tahammülün sınırları aşıldıkça, kemerde sıkılacak delik kalmadıkça böylesi ilginç tabloların ortaya çıkması tabiidir.

Yıllarca ekstrem örnekleri alarak işçi ücretlerini abartarak pek az istisnası ile yaygara koparan işverenlerimiz gerçekler karşısında şaşkındırlar. İstedikleri olmuştur. Ücretler sınırlandırılmış, fiyatlar cılabildiğine başıboş bırakılmıştır. Hayat çekilmez hale gelmiş, kira ücretleri insanımızın belini bükmeye başlamış, kara zeytinin yanına yaklaşılmaz olmuş, piyasa sözde bir mal bolluğuna kavuşturulmuş, ama siftah etmeden dükkanını kapatan esnaf sayısı hızla artmaya başlamıştır. Hileli iflaslar yaygın haldedir. Bu yüzdendir ki işçi alacakları devlet alacakları seviyesine yükseltilmiş, mağdurun mahvolmasının önüne geçilmek istenmiştir. İntiharlar artmış, içki, kumar, fuhuş alışkanlığı yaygınlaşmış ve yoksullaşmanın örnekleri korkunç boyutlara ulaşmıştır.

Sosyal adaletçi düşünce milli gelir dağılımını ve bu dağılımdaki adaletsizliği gözdardı edemez. Milli gelir dağılımını daha adil hale dönüştürmek ise ülkeyi idare edenlerin en başta gelen görevidir. Bugün milli gelir dağılımını daha adil hale getirecek iki temel kaynak yeterince işlememektedir. Serbest toplu pazarlık hakkı kullanılamamakta, grev hakkının müeyyidesi işlememekte, vergi politikasında kaçaklar istenilen ölçüde önlenemediği için daha ciddi iyileştirmelere başvurulamamaktadır. Bu hal sonucu itibarı ile çok ciddi

düşüncelere hepimizi işçiyi yönetenleri, işverenlerimizi ve Cumhuriyet hükümetini çok ama çok çok aüşündürecek bir haldir.

12 Eylül'ün Türk milletine sağladığı en önemli hak yaşama hakkıdır. Yaşama hakkı bunalımları değil özgürlükleri beraberinde getirir. Kısıtlanmış sendikal hakların ülkeye verebileceği pek fazla bir şey kalmadığını hep birlikte idrak etmeliyiz. Sade, duru bir dille anlatmak gerekirse dünyayı daha güzel bir hale getirmek için barışı, ekmeğe muhtaç olanlar için ekmeği ve hürriyete susayanlar için hürriyeti ön planda tutanların yükselen seslerini kısabilmek için sun'î metodlar her zaman icad edilmiştir. İdari ve mali denetim sendikaların üzerine bir kabus gibi, korku dalgaları yaymak için getirilmiştir. Devlet bütçesinden en ufak bir pay almayan işçinin verdiği aidatlarla onlara hizmet eden sendikaların hür toplumlardaki yerini herkes bilip ona göre davranmak zorundadır. Şimdi günümüzde işverenler bile yanlarında çalıştırdıklarının ızdıraplarını dile getirmeye ve bir sosyal patlamadan söz etmeye başladıklarına göre ekonomik sistemi yeniden ele almak zarureti ne zaman doyulacaktır? Serinkanlılık, sorumluluk duygusunun bir icabıdır. Ama vurdumduymazlık asla. Geliniz yeryüzünün cenneti olan bu aziz vatanda birbirimizi anlayarak, çözüm yollarını birlikte araştırarak, zıtlaşarak değil uzlaşarak meselelerimizi çözelim. Sanırım ki üçlü sistemin kurulması ve ortak çalışması zamanı gelmiştir.

BADEN WÜRTEMBERG EYALET PARLAMENTOSU TEMSİLCİLERİ YILMAZ VE ŞİDE İLE GÖRÜLÜYOR

Eyalet Parlamentosu Temsilcilerine Almanya'daki işçilerimizin sorunları anlatıldı.

Federal Almanya Cumhuriyeti, Baden - Württemberg (BADEN - WÜRTEMBERG) Eyalet parlamentosu üyeleri çeşitli incelemelerde bulunmak üzere geçtiğimiz ay ülkemize geldi. Başbakan Turgut ÖZAL ve bazı Bakanlarla görüşen Federal Almanya Eyalet Parlamentosu heyeti, daha sonra TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek, «Almanya'da çalışan işçilerin sorunlarına ilişkin» TÜRK-İŞ'in görüşlerini aldı.

TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde yapılan toplantıda, «Almanya'da çalışan Türk işçilerinin sorunlarına ilişkin» TÜRK-İŞ'in görüşlerini açıklayan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, konuşmasının başında Türk Sendikacılığı ve TÜRK-İŞ hakkında bilgi verdi.

YILMAZ, 1982 Anayasası ve 2821 ile 2822 sayılı Sendikalar, Toplu sözleşme ve Grev yasalarının yürürlüğe girmesinden sonra, yeniden teşkilatlanan TÜRK-İŞ'in halen 28 işkolunda toplam 32 üye sendikası bulunduğunu ve bu sendikaların 831 şubeyle Türkiye çapında faaliyet gösterdiğini açıkladı.

Mevsimlik işçiler dışında, şu an TÜRK-İŞ'in 1.900.000 civarında üyesi olduğunu belirten TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, daha sonra şunları söyledi :

FEDERAL ALMANYA'DA ÇALIŞAN TÜRK İŞÇİLERİNİN SORUNLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİMİZ HAKKINDA KISA BİLGİLER :

«Federal Almanya'da 1.425.800 Türk vatandaşı yaşamaktadır. Bunların 500.000'e yakını işçidir.

Bu işçilerimizin en yoğun olduğu Eyaletlerden biri de, siz sayın misafirlerimizin geldiği Baden - Württemberg Eyaletidir.

Bu nedenle Türk işçilerinin son zamanlarda karşı karşıya bırakıldıkları bazı sorunlara kısaca değinmekte yarar görüyorum;

1980 yılında zuhur eden ekonomik krizden sonra, F. Almanya dahil birçok Avrupa Ülkesi Türk işçilerinin bir bölümünü tasfiye etmek için girişimlerde bulunmuşlardır. Bu işlemler her ne kadar isteğe bağlı uygulanıyorsa da, psikolojik baskıların belli rol oynadığı da gözardı edilemez. Bunlar, yabancı düşmanlığı, yerel basında sık sık nahoş haberlerin yer alması, yabancı ikametini güçleştiren kararnamelerin arttırılması gibi gelişmelerdir. Ayrıca paralı dönüş yasa ve kararnameleri ile de işçilerimizin Türkiye'ye dönmeleri cazip gösterilmeye çalışılmaktadır. Mesela F. Almanya'da uygulanan 10.500.— DM Kanunu gibi. Kaldı ki biz TÜRK-İŞ olarak bu yardımların da yeterli olmadığı görüşündeyiz. Çünkü ödenen bu paralar zaten işçinin 1 yıllık hakkı olan işsizlik sigortası parası ile çocuk parasıdır. Tek kolaylık bu hakların topluca ve peşin ödenmesidir. Bu yardımlarla da işçilerimiz olsa olsa Türkiye'ye nakillerini finanse edebilmekteler.

Eğer daha önceden edindikleri tasarrufları yoksa, bu işçiler burada sefaletle itilmekteler. Kaldı ki, bu «Geri Dönüş Yardımı Kanunundan» daha önce işsiz kalıp işsizlik parasını kullananlar faydalanamamıştır. Bu uygulamaya TÜRK-İŞ ve DGB karşı çıkmıştır. Ancak beklenen başarı elde edilememiştir.

Bu temel ve önemli sorundan başka karşıla şılan sorunlar da bulunmaktadır. Meselâ;

SERBEST DOLAŞIM HAKKI :

Siz değerli misafirlerimizin de bildiği gibi, bu Serbest Dolaşım Hakkı, Türkiye ile AET Ülkeleri arasında imzalanan bir anlaşma ile işçilerimize verilecektir. Son birkaç yıldır bu konu üzerinde çeşitli spekülasyonlar yapılmaktadır. Ancak biz TÜRK-İŞ olarak, yasal bir hak olan, Serbest Dolaşım Hakkının, işçilerimize mutlaka verilmesinden yanayız. Bu konuda TÜRK-İŞ'in görüşünü şöyle özetleyebilirim: **İkili ve Uluslararası Anlaşmalara saygılı olunmalı ve sadık kalınmalıdır.** TÜRK-İŞ bu konunun takipçiliğinden vazgeçmeyecektir... Çeyrek Asırdır AET Ülkelerinin kalkınmalarına ve refah paylarının artmasına küçümsenmeyecek katkıları olan Türk işçilerinin, Serbest Dolaşım Hakları pazarlık konusu edilmemelidir...

VİZE UYGULAMASI :

Başta Federal Almanya Cumhuriyeti olmak üzere Fransa, Hollanda, Belçika, Lüksemburg (AET üyeleri olarak) ile İsviçre, Danimarka, Norveç ve İsveç, Türk vatandaşlarına vize uygulamaktalar. Genel gerekçenin haklı veya haksız olduğunu tartışma konusu yapmadan, en azından Avrupa Ülkelerinde ikamet ve çalışma izni olan Türk işçilerinin vize uygulamasından muaf tutulmasını talep etmekteyiz. Ayrıntıya inmeden yalnız şu birkaç hususa dikkatinizi çekmek istiyorum: Her yıl yüzbinlerce Türk işçisi bir ülkeden diğerine gitmek veya transit geçmek için veya Türkiye'ye izinli gelmek için, mutlaka vize almak zorundadır. Bu insanlar vize uygulayan ülkelerin konsoloslukları önünde uzun kuyruklar oluşturmakta, günlerce işlerinden olmakta ve milyonlarca marklık maddi kayba uğramaktalar.

Aslında Vize'nin tüm Türk vatandaşları için

kalkması dileğimizdir. Ancak ilk etapta bu istek gerçekleşme bile, vize uygulayan ülkelerde çalışan ve ikamet eden işçiler bu uygulamanın dışında bırakılmalıdır.

TÜRK İŞÇİ ÇOCUKLARININ EĞİTİM SORUNLARI :

Bu konuda belki de sizlere sunduğum «özet» socrunların en önemlisidir. Bu konuda TÜRK-İŞ'in etkinliğinin son derece sınırlı kaldığını da derhal ifade etmek gerek. Zira bu sorunların yüzde 90'ı Türk işçilerinin çalıştıkları ülkelerde zuhur etmektedir. Bu konuda DGB ile çok yönlü çalışmalarımız vardır ve ortaklaşa bir deklarasyonumuz da bulunmaktadır. Ancak pratikte beklenen sonuçlara henüz ulaşamamıştır. Ben burada sadece birkaç cümle ile TÜRK-İŞ Programındaki işçi çocuklarının okul ve meslek eğitimine değinmek istiyorum. Görüşümüz şöyle özetlenebilir: Türk işçi çocuklarına çalıştıkları ülkelerin okul ve meslek eğitiminde kendi vatandaşları ile aynı düzeyde şans eşitliği verilmesi; Lisan sorununa çözüm getirip işçi çocuklarının yerli çocuklar gibi başarılı olmalarında ana faktörün, bizim çocuklarımızın ana dili olan Türkçe'nin okudukları okullarda bir yabancı dil olarak kabul edilmesi; Meslek eğitimi yaşına gelen ve bugün % 50'ye yakın boş gezen gençlere, çıraklık yeri bulunmaması halinde, mutlaka meslek okullarında teorik meslek dersleri verilmesi, vb. gibi... Eğer bu gençler sokaklardan toplanıp, vasıflı veya yarı vasıflı işçi statüsüne kavuşturulmazlarsa, hem çalıştıkları ülkeler hem de Türkiye açısından, tahmini güç boyutlara varan tehlikelere neden olabilirler.

EMEKLİLİK SORUNU / PRİM İADESİ :

Türkiye ile Federal Almanya arasında bir Sosyal Güvenlik Anlaşması vardır. Bu anlaşma üzerinde bazı değişiklikler yapıldığını biliyoruz.

BADEN WÜRTEMBERG EYALET PARLAMENTOSU TEMSİLCİLERİNDEN BİR GRUP GÖRÜLÜYOR

Ancak Türkiye ile F. Almanya arasındaki emeklilik yaş farkı 10 yıldır. Yani Türkiye'de 50/55 yaş, F. Almanya'da 60/65 yaşındakiler normal emekli olabilmekteler. Kesin dönüş yapan bir işçimiz Türk yasalarına göre emekliliği hak etse bile, Alman yasalarına göre asgari 10 yıl beklemek zorundadır.

Bu engel işçilerimizin çoğunu Türkiye'de borçlanarak emekli olmaya ve Alman Emeklilik Sigortalarındaki primlerini geri almaya zorlamaktadır. Prim iadesi başlı başına bir sorun yaratmaktadır. Çünkü prim iadesi talebinde işçiye yalnız kendi ödediği prim verilmekte ve işverenden kesilen ve % 50 oranındaki prim Alman Sigortasına kalmaktadır. Biz TÜRK-İŞ olarak işçinin prim iadesi talebinde bulunmasına karşıyız. Ancak işçiye engel olmaya da hakkımız yoktur. İşte bu gibi hallerde işçi ve işveren primlerinin tamamı ödenmeli, bu şu an mümkün değilse, işveren payı Türkiye Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılmalıdır... 2147 sayılı borçlanma ile emekli olma Kanunu, Yurtdışında çalışan işçilerimiz, çalıştıkları ülkelerin emeklilik yaş hadlerinden doğan engellerden ötürü mağdur olmasınlar diye çıkarılmıştır... Bu konuda ilgili Hükümetler, çalışanlar lehine tezelden bir çözüm getirme çabasına girerler kanısındayız.

KESİN DÖNÜŞ SONRASI VE UYUM SAĞLAMA (REENTTEGRASYON)

Üzülerek ifade etmek gerekir ki, Türkiye'de ilke ve program haline getirilmiş reentegrasyon (yeniden uyum sağlama) politikası yoktur. TÜRK-İŞ'in bu konuda da çalışmaları vardır. Bukonuda anketleme yoluyla bazı sorunları somut olarak tesbit etme yoluna girmiş bulunuyoruz.

Ayrıca kesin dönüş yapan işçi çocuklarının yeniden uyum eğitimi, okulların kapasitesi, araç-gereç açığı da ayrı bir sorundur. Tüm bu sorunların çözümü için, TÜRK-İŞ işçilerimizin geldikleri ülkelerin Hükümetleri tarafından gerekli araç-gereç yardımı yapılmasının da kaçınılmaz olduğu görüşündedir. Bu insanlarımız gittikleri ülkelerde çektikleri uyum sağlama sıkıntılarını, kesin dönüş yaptıklarında Türkiye'de de çekmekteler. Bu insanları içinde bulundukları durumdan kurtarmak bir insanlık görevidir...

TÜRK-İŞ/DGB İLİŞKİLERİ :

TÜRK-İŞ/DGB ilişkileri çok eskidir. Yukarıda özetlediğim ve daha birçok sorunun çözümü için DGB ile sıkı ilişkiler içindeyiz. F. Almanya'ya Türk işçileri gitmeye başladıktan sonra, ikili ilişkilerimiz daha geliştirilmiş ve 1970 yılında, Türk işçilerinin sorunlarına etkin çözümler getirmek a-

macıyla bir «Sürekli Türk - Alman Sendika Komisyonu» kurulmuştur. Bu komisyon ihtiyaca göre yılda bir veya birkaç kere Türkiye ve F. Almanya'da toplanır, sorunları tartışır...

Evet sayın misafirlerimiz, sizlere Ülkenizde çalışan ve yaşayan vatandaşlarımızın temel sorunlarının bazılarını özetlemeye çalıştım. Bu sorunların bir kısmını sizlerin bildiğinizden de eminim. Tekrar görevlerinizin başına döndüğünüzde, bu insanlarımızın sorunlarına daha içtenlikle el atacağımıza inanıyorum.»

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ın konuşmasından sonra, hey'et üyeleri çalışma hayatı ile ilgili çeşitli sorular yönelttiler.

YILMAZ'ın, soruları cevaplamasından sonra hey'et tarafından TÜRK-İŞ Başkanına bir şilt verildi.

YILMAZ da hey'et başkanına TÜRK-İŞ adına şilt verdi.

Hey'et daha sonra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanını ziyaret etti.

İşçi Şirketleri

1960'lı yıllarda hemşehri şirketleri olarak başlayan ve Yurtdışında çalışan işçilerimizin oluşturduğu «İşçi Şirketleri» büyük ümitlerle kurulmasına rağmen, maalesef bugün teker teker batmaktadır. Bugüne kadar 2000'in üzerinde Şirket kurma teşebbüsü olmuş, ancak bunlardan 226 şirket ayakta kalmıştır. 154.000 civarında ortakla kurulan ve toplam 443 milyar TL. yatırım bedeli olduğu belirtilen bu şirketlerin çoğu batmakta ve satışa çıkarılmaktadır. Bilgi yetersizliği ve eleman açığı da bu batmalara sebep olduğu gibi, Hükümetin resmen bir politika oluşturup bu soruna sahip çıkmaması da olumsuz etki yapmaktadır.

Alman Hükümeti ile Türk Hükümeti 1976 yılında bir «ortak fon» oluşturup İşçi şirketlerine destek olmak istemişlerse de, beklenen parasal yardımı Alman Hükümeti tarafından yapılmamıştır.

Saksonya hey'eti de TÜRK-İŞ'i ziyaret etti

● **ŞİDE, FEDERAL ALMANYA AŞAĞI SAKSONYA HEY'ETİNİN SORULARINI CEVAPLARKEN, «HÜKÜMET HENÜZ TÜRK-İŞ'İN ÖNEM VE ETKİSİNİ ANLAYAMADI» DEDİ.**

Federal Almanya'dan gelen çeşitli meslek gruplarından kurulu 28 kişilik Aşağı Saksonya Heyeti 15 Ekim günü TÜRK-İŞ Genel Merkezini ziyaret etti ve TÜRK-İŞ yetkilileriyle görüştü.

Karl - Heinz Schönberger Başkanlığındaki Federal Alman Heyeti, TÜRK-İŞ Genel Sekreteri M. Sadık ŞİDE ile 2,5 saat süren bir görüşme yaptı. Genel Eğitim Sekreteri Kaya OZDEMİR'in de bulunduğu bu görüşme sırasında Genel Sekreter ŞİDE, Konuk Heyetin çeşitli sorularını cevaplandırırken, ÖZAL Hükümetinin, TÜRK-İŞ'in önem ve etkisini tam olarak anlamadığını söyledi.

SORU VE CEVAPLAR :

Konuk heyette bulunan ve çoğunluğu Federal Almanya'daki sendika liderlerinden oluşan meslek mensuplarının Türkiye'ye yönelik çeşitli sorularını cevaplandıran ŞİDE, TÜRK-İŞ'in, Türkiye'nin sosyal ve ekonomik hayatında oldukça etkili yeri bulunduğuna işaret etti.

Genel Sekreter ŞİDE, kendisine soru yöneltenlerin Türkiye'ye iliş-

kin birçok konuda yarım ve yanlış bilgilere sahip olduklarını söyleyerek kendilerini bu konularda aydınlatı ve özetle soruları cevaplandırırken şunları söyledi :

«Bir kaç yıldanberi kesintiye uğrayan TÜRK-İŞ / DGB ilişkilerinin önümüzdeki Aralık ayından itibaren ortak grup toplantıları şeklinde yeniden başlayacağımı memnuniyetle belirtmek istiyorum. Bu toplantılarda Türk işçilerinin Federal Almanya'daki çeşitli sorunlarının DGB ile birlikte nasıl çözülebileceği konusunda görüşmeler yapacağız. Özellikle bu ülkede'ki Türk çocuklarının eğitimleri ve karşılaş-tıkları çeşitli meselelerin halli konuları toplantı gündeminin önemli maddelerini oluşturacaktır.

Diğer bir sorunuza cevap verirken hemen söylemek isterim ki, TÜRK-İŞ, 34 yıldan bu yana büyük bir tecrübeye sahiptir ve Konfederasyonumuz Atatürk ilkelerine, Hür Parlamenter Rejime ve Hür Sendikacılığa gönülden inanmış ve bu inancını her vesileyle fikir ve hareketleriyle ispatlamıştır.

Biz, 12 Eylül'den önce olduğu gibi 12 Eylül'den sonraki islahat döneminde, demokrasiye yeniden geçişte yapılan her olumlu hareketin yanında yer almışızdır. TÜRK-İŞ in sağlıklı demokrasiye geçişte yapılan tüm yasal çalışmalarda çabası ve emeği vardır. Bu arada Hür Sendikacılık Hareketine vucut veren diğer yasal çalışmalar konusunda hazırladığımız 15 ayrı kanun teklifini parlamentoya sunmuş bulunuyoruz. Halen bunlardan ikisi kabul edilmiş durumdadır.

Öte yandan Toplu Konut Fonundan işçilerin daha çok yararlanması için çalışma yapılmasını istiyoruz.»

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri M. Sadık ŞİDE, Türkiye'de Hükümetin TÜRK-İŞ üzerinde bir baskısı olup olmadığı yolundaki bir soruyu cevaplarırken de şöyle dedi :

«Yurdumuzda TÜRK-İŞ üzerinde Hükümetin yahut diğer organla-

rın bir baskısı asla varit değildir. Biz her konuda düşündüğümüz rahatlıkla söyler ve eleştiririz. Toplantılarımızı rahatça düzenleriz. 1983 seçimleri ile bugünkü Hükümet tam bir demokratik yolla ve seçmenlerin serbest iradesiyle işbaşına gelmiştir. Bugünkü Hükümet her bakımdan şanslı ve rahat bir Hükümet olmasına rağmen, izlediği ekonomik politika sendikaları ve işçileri sıkıntıya sokmaktadır. Sosyal konularda da sendikalar olarak birçok sıkıntımız bulunmaktadır. Zira 1980 sonrasında hazırlanan kanunlar; Hür Sendikalar Hareketi önemli ölçüde aksatmaktadır. Bu Hükümet, asayiş ve anarşi olaylarını önlemiş ve devleti daha güçlü kılmış olan bir islahat döneminden sonra işbaşına gelmiştir. Grev yoktur, hükümete sıkıntı verecek diğer sosyal olaylar yoktur. Hükümet mecliste kuvvetli bir çoğunluğa sahip olmakla birlikte hem TÜRK-İŞ'in etki ve önemini iyi kavrayamamakta, hem de sahip olduğu şansın ve rahatlığın kıymetini iyi bilmemektedir. Biz tabi ki, Hükümetin bu sosyal ve ekonomik politikasını değiştir -mesini istiyoruz ve bunun değişeceğine de inanıyoruz. Çalışmalarımız bu yöndedir.»

ŞİDE, Türk Ekonomisinin bazı sıkıntıları bulunduğuna, nüfus artışı hızı ve buna ilaveten komşu ülkelerdeki huzursuzlukların da bizim için ayrı bir sıkıntı kaynağı olduğuna işaret etti ve «Dostluğuna çok önem verdiğimiz Alman halkının ve onun mümtaz temsilcileri olarak bugün aramızda bulunan siz değerli temsilcilerinin Türkiye'yi değerlendirirken, tüm gerekçeleri gözden uzak tutmayacağınıza inanıyorum. Yurt dışında kanun kaçağı bazı kimselerin yaptıkları menfi propagandalara alet olunmamasını da TÜRK-İŞ adma dilerim. Türkiye'yi demokratik olmayan başka ülkelere benzetmek hatalı bir değerlendirme olur.» dedi ve TÜRK-İŞ'in DGB tüzüğünde de yer aldığı üzere, siyasi partilere ve hükümetlere karşı bağımsız durumda olduğunu hatırlattı.

«SENDİKA YÖNETİCİLİĞİ» DE İŞÇİLİK SÜRESİNDEN SAYILIYOR

YORUM

Sendika yöneticisi olabilmek için on yıl çalışmış olma şartı ile ilgili dava sonuçlandı:

Sendikalar yasasının 47 nci maddesi uyarınca Sendikaları denetleyen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı denetçileri, Konfederasyonumuza bağlı Türkiye Çimento, Seramik, Toprak ve Cam Sanayii İşçileri (Çimse-İş) Sendikasının 26 - 27 Kasım 1983 tarihinde yapılan olağanüstü genel kurul toplantısında Genel Başkanlık seçilen Tamer Eralan'ın 10 yıllık fiili işçilik yapmadığını tesbit ederek haklarında işlem yapılmasını Bakanlıktan talep etmişlerdir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı konuyu Ankara Valiliği'ne intikal ettirerek işlem yapılması talebinde bulunmuştur. Ankara Valiliği sendikaya gönderdiği yazıda, 10 yıl fiili çalışması bulunmayan Genel Başkan Tamer Eralan'ın görevden alınarak yerine yedeğinin çağırılması ve sonucun Valiliğe bildirilmesini istemiştir.

Ankara Valiliği Emniyet Müdürlüğü'nün bu yazısına sendikaca verilen cevapta, Sendikalar Yasasında idari makamlara böyle bir talepte bulunma yetkisi tanınmadığını, söz konusu iddianın yargı organları tarafından çözüme kavuşturulabi-

T.C. A N K A R A 4. İŞ MAHKEMESİ

Esas No. : 1985/434
Karar No. : 1985/843
Hakim : Utku Öztürk 18426
Katip : Gülendam Dedeoğlu
Davacı : Kamu Hukuku
Davalılar : 1 — Tamer Eralan
Vekili : Av. Hüseyin Ekmekçioğlu - Ankara Borusu Avukatlarından. 2 — Ali Erdun - Türkiye Çimento Seramik Toprak ve Cam San. İşçileri Sendikası Gn. Eğt. Sek.
Müdahil talebinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.
bulunan :
Vekili : Av. İzge Nazlıoğlu - Ankara Barosu Avukatlarından.
Dava Konusu : Sendika yasasına muhalefet.
Dava Tarihi :
Karar Tarihi : 12.9.1985

D A V A :

Ankara C. Savcılığı tarafından mahkememize gönderilen 5.4.1985 gün ve 1985/80 sayılı yazı ile Türkiye Çimento, Seramik, Toprak ve Cam Sanayii işçileri sendikasının 26-27 Kasım 1983 tarihinde yapılan olağan üstü Genel Kurul Toplantısında Genel Başkanlığa seçilen Tamer Eralan ile Genel Eğitim Sekreterlerinden Ali Erdun'un 10 yıl bir fiil işçilik yapmadıklarından bahs ile yöneticilik sıfatlarının kaldırılmasına dair Ankara Valiliğince düzenlenen evrakların gönderildiği ve adı geçenlerin yöneticilik sıfat ve görevlerinin kaldırılıp, kaldırılmaması hususunda 2821 sayılı yasanın 55. maddesi delaleti ile aynı yasanın 6, 45 ve 63. maddeleri gereğince gerekli kararın verilmesi talep edilmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı mahkememize göndermiş bulunduğu 30.5.1985 günlü yazıları ile, davaya müdahil olarak kabul edilmeleri gerektiğini ve Anayasanın 51/7. fıkrasında ve yine 2821 sayılı yasa da 10 sene bir fiil işçiliği olmayan şahısların sendika zorunlu organlarına seçilemeyeceklerinin belirtildiğini ve davalıların yöneticilik sıfatların kamu düzenini ihlal etmesi nedeni ile Anayasanın 51/2. maddesi ile Sendikalar Yasasının 6 ve 54. maddeleri gereğince Türkiye Çimse, Seramik, Toprak ve Cam Sanayi İşçileri Sendikasının feshine karar verilmesini talep etmişlerdir.

Cevap : Davalı Tamer Eralan vekili cevap dilekçesinde: Davanın İş Mahkemesinde görülemeyeceğini ve 2821 sayılı yasanın 14. maddesinde sendika zorunlu organları seçimlerinin yargı gözetimi altında yapılacağının hükme bağlandığını ve aynı maddenin 3. fıkrası gereğince yargı gözetiminin yerine getirilmesinin o yer seçim kurulu başkanına ait olacağını ve bu nedenle iş mahkemesinin görevli sayılmasının usul ve

leceği bu nedenle konu hakkında dava açılması gerektiği bildirilmiştir.

Bunun üzerine Ankara Valiliği'nin tahriri ile Ankara C. Savcılığı

5.4.1985 tarihli dilekçe ile Ankara 4. İş Mahkemesi nezdinde, Çimse-İş Sendikası Genel Başkanı Tamer Eralan'ın yasanın aradığı on yıllık çalışmasının bulunmaması nedeniyle yöneticilik sıfat ve görevinin kaldırılması ve sendikanın feshine karar verilmesi talebi ile dava açmıştır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ankara C. Savcılığınca açılan bu davaya 29.4.1985 tarihli dilekçe ile müdahale talebinde bulunmuştur. Bakanlık, müdahale dilekçesinde; 2822 sayılı yasanın 47 nci maddesi uyarınca yapılan denetimler sonucu Tamer Eralan'ın Anayasanın 51 ve 2821 sayılı yasanın 14 nci maddesinde sayılan şartları haiz olmadığı, davalı hakkındaki seçim işleminin mutlak butlan ile malûl bulunduğu, davalının yaptığı her işlemin haksız fiil mahiyetinde olduğu bu yönü ile kamu düzenini ihlal ettiği, Anayasanın 51 nci maddesinin açık hüküm taşıdığı, sendikalar kanununun 6 ncı maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak Valilikçe girilen işlemin sonuçsuz bırakılması nedeniyle aynı yasanın 54 ncü maddesinin tatbiki gerekeceği, Valiliğin yazılı ihtarına uymayan Sendika hakkında Dernekler Kanununun 50. maddesinin uygulanması gerekeceği, Anayasanın ve Sendikalar Kanununun kamu düzenini koruma amacıyla konulmuş emredici nitelikteki hükümlere aykırı olarak seçilen sendika yöneticisinin yaptığı ve yapacağı işlemlerin emredici hükümlere aykırı olacağı, kamu düzenini ihlal eden tür işlemler ortadan kaldırılmasında kamu yararı bulunduğu iddialarını ileri sürmüş ve sonuç olarak Tamer Eralan'ın seçilme işlemlerinin mutlak butlan ile malûl bulunduğu ve kamu düzenini ihlal ettiğinin tesbitine, Anayasanın 51/2, Sendikalar Kanununun 6 ve 54 ncü maddeleri gereğince sendikanın feshine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Tamer Eralan adına yapılan savunmada; sendikalar yasasında genel kurul dışındaki zorunlu organlara seçilen yöneticileri hangi

kanuna aykırı olduğunu ve ayrıca seçimlerin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren 2 gün içinde seçim sonuçlarına itiraz edilmesi gerektiğini ve seçim kurulu başkanının ve receği kararın kesin olduğunu ve müvekkilinin Genel Başkanlığa seçildiği Genel Kurul sonuçlarının Çankaya bir nolu Seçim Kurulu Başkanlığınca belirlendiğini ve kanuni itiraz süresi geçtikten sonra seçim sonuçlarının aynı kurul tarafından sendikaya bildirildiğini ve bu nedenle yasada belirtilen süreden sonra bu şekilde dava açılmasının yasaya aykırı olduğunu beyan etmiş ve ayrıca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının müdahale talebinin yerinde olmadığını ve idari makamlara sendika yöneticilerinin sıfatlarının kaldırılmasını talep etme yetkisi verilmemiş ve ayrıca Ankara C. Savcılığının talep yazısında ne istendiğinin açıkça belirtilmediğini ve talep yazısında belirtilen hususların bu yazıda gösterilen maddelerle çelişik bir durum yarattığını belirtmiş, ve ayrıca yönetici seçilebilmek için aranan 10 yıl bir fiil çalışmış olma şartının müvekkili yönünden mevcut olduğunu ve ayrıca 2821 sayılı yasanın geçici 4. maddesinin 2822 sayılı yasa ile değişik 2. fıkrasının müvekkilinin durumunu düzenlediğini ve ona kazanılmış bir hak sağladığını beyanla açılan davanın reddini istemiştir.

Davalılardan Ali Erdun duruşmalarda hazır bulunmamış ve kendisine son yapılan Genel Kurul toplantısı sonunda sendika zorunlu organlarına seçilmediği görülmekle bu şahsa yeniden tebligat yapılması yönüne gidilmemiş ve mevcut delillere göre bu şahıs hakkında inceleme yapılmıştır.

Deliller ve Gerekçe : Ankara C. Savcılığının talep dilekçesinde, davalıların 10 yıl bir fiil işçilik yapmadıklarından bahs ile haklarında bir karar verilmesi istenilmektedir.

C. Savcılığı tarafından mahkememize gönderilen belgelerin tetkikinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yapılan incelemeler sonunda, Tamer Eralan ve Ali Erdun'un yönetici olabilmek için Anayasanın öngördüğü 10 yıl bir fiil işçilik hizmetinin bulunmadığı gerekçesiyle bu şahıslar hakkında gerekli uyarının yapılmasının Ankara Valiliğinden istendiği ve Ankara Valiliğince Türkiye Çimse İş Sendikasına gerekli uyarıda bulunduğu ve sendikanın bu uyarıya karşı iddia ve istinatların yerinde olmadığı ve yöneticilerin görevden uzaklaştırılmayacağı şeklinde karşılık verdiği ve ayrıca Ankara C. Savcılığı tarafından her iki davalı hakkında sendikalar yasasına muhlefet suçundan dolayı takipsizlik kararı verildiği görülmektedir.

Davalılardan Tamer Eralan vekili iddiaya mahkememize iştirak edilmemiş ve görülen anlaşmazlığın yasanın öngördüğü ve Seçim Kurulu Başkanına müracaat için belirttiği süreden sonra ortaya çıkmış olduğu ve dolayısıyla bu gibi ihtilafın artık belirtilen mercide incelenemeyeceği ve dolayısıyla sendikalar yasasından doğan anlaşmazlıkların görülüp sona erdirilmesinde iş mahkemeleri görevli ve yetkili olduklarından davalı vekilinin görev ve itirazı yerinde görülmemiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 51. maddesinde işçi sendika konfederasyonlarının üst kuruluşlarında yönetici olabilmek için en az 10 yıl bir fiil işçi olarak çalışmış olma şartının gerektiği belirtilmiştir.

2821 sayılı sendikalar yasasının 14. maddesinin 14. fıkrası 2882 sayılı yasa ile değişik işçi sendikası veya konfederasyonlarının Genel Kurul dışındaki zorunlu organlarına seçilebilmek için 5. maddede aranan

hallerde yöneticilik görevlerinin son bulacağı, hangi hallerde kendiliğinden ortadan kalkacağı husus-

larının 9, 25, 37 nci maddelerinde teker teker belirlenmiş olduğu, ya-

sanın 52, 53 ve 56 ncı maddelerinde düzenlenen İş Mahkemelerinin görevine tevdi edilen hususlardan sadece 56 ncı maddenin Bakanlığa iş mahkemesine başvuruda bulunma yetkisi tanıdığı, dava konusu olayın 56 ncı madde ile ilgisi bulunmadığı bu hale göre dava konusu olayla ilgili olarak idari makamlara yöneticiliğe son verme ve sendikayı feshetme yetkisinin tanınmadığı, dava dilekçesinde yasal dayanak olarak gösterilen Sendikalar yasanın 6 ncı maddesinin sendikaların Kuruluş'ları ile ilgili olması nedeniyle dava konusu olaya uygulanamayacağı, 54 ncü maddenin de KURUCULAR hakkında amir hüküm taşıması nedeniyle davalıya tatbik edilemeyeceği, sendikalar yasasının 63 ncü maddesi delaletiyle Dernekler Yasasının 50 ncı maddesinin bu olaya uygulama kabiliyeti bulunmadığı çünkü Dernekler Yasasında sendikalar hakkında uygulanabilecek maddelerin teker teker sayıldığı, bunlar arasında 50. maddenin bulunmadığı iddia olunarak bu iddiaları kanıtlayan Yargıtay emsal kararları mahkemeye sunulmuştur.

Diğer yandan davanın esası ile ilgili olarak yapılan savunmamızda; Sendikalar Yasasının 14/14. ncü maddesinde, sendika yöneticiliğine seçilebilmek için zorunlu olan en az on yıl bilfiil çalışmış olma şartının Sosyal Güvenlik Kurumlarının kayıtlarına göre tesbit olunacağını hükme bağlandığı, Türkiye'de Sosyal Güvenlik Kuruluşlarının TC. Emekli Sandığı, Bağ-Kur, SSK ve kanunla kurulu sandıklardan müteşekkil bulunduğu, kanun koyucunun sosyal güvenlik kuruluşları arasında fark gözetmeyerek tüm sosyal güvenlik kuruluşlarındaki kayıtları esas kabul ettiği, buna göre yönetici seçilecek kimsenin ister T.C. Emekli Sandığı, ister Bağ-Kur ister SSK ister kanunla kurulmuş sair sosyal güvenlik kuru -

bir yıldan beri fiilen çalışır şartı olmak hariç diğer şartlar ve sendikanın kurulu bulunduğu işkolunda en az bir yıl fiilen çalışmış olmak şartı aranır ve çalışma sürelerinin tesbitinde Sosyal Güvenlik kuruluşlarının kayıtları esas alınır hükmü yer almaktadır.

2821 Sayılı yasanın geçici 4. maddesinin 2822 sayılı yasa ile değişik 2 fıkrasında, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sendika, sendika şubesi veya konfederasyonların genel kurulları dışındaki organlarına seçilmiş bulunanlardan sıfatlarına bakılmaksızın 9. maddenin 5. fıkrası hükmüne göre 4 veya daha fazla olağan Genel Kurul dönemini dolduranlar 2 dönem daha seçilebilirler. Hükmü getirilmiştir ve 2821 sayılı yasanın 9. maddesinin 3. fıkrasında ise, sendikaların, sendika şubelerinin ve konfederasyonların genel kurul dışındaki organlarının üyeliklerine aynı kişinin üst üste 4 olağan genel kurulca seçilebilecekleri hükmünün mevcut olduğu görülmektedir.

Davalı vekili, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının müdahale talebinin yersiz olduğunu iddia etmekte ise de, Anayasada ve sendikalar yasasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına çalışma hayatının düzenlenmesinde görev verildiği kabul edilerek müdahale talebinin reddi isteği yerinde görülmemiştir.

Müdahil Bakanlık dilekçesinde, davalının kanunun himaye altına olamayacağını ve Anayasanın ve sendikalar yasasının amir hükümleri gereği seçilemeyecek olan şahısların zorunlu organlara geçici maddeye dayanılarak seçilmiş sayılmalarının Anayasaya aykırı olacağını ve bu şekilde seçilen şahısların durumlarını düzenleyen bir hükmün yasadaki bulunmamasının bu şahısların göreve devam etmeleri için bir nedenden olamayacağını ve mahkemelerin Anayasa ve kanunlara ve Medeni Kanunun 1. maddesine göre karar vermeleri gerektiğini ileri sürmekte.

Anayasada hernekadar 10 sene bir fiil çalışma şartı aranmakta ise de, 2821 sayılı yasanın 14. maddesinde aynı hususa işaret edilmekle beraber yapılan kanunda bu şekilde seçilmiş olan şahısların durumlarının ne olacağı şeklinde açık bir hükmün mevcut olmadığını kanunun tetkikinden anlaşılmaktadır.

Anayasanın 51. ve Sendikalar yasasının 14. maddesinde yer alan hükmün emredici olduğu kabul edilebilir. Ancak Anayasada ve Kanunda bu hükmün Müeyyidesi öngörülmemiştir.

Sendikalar Kanununun 14. maddesinde belirli bir itiraz süresi konulmuş ve bu konuda yapılacak itirazların kısa sürede çözüme bağlanması uygun görülmüştür.

İtiraz süresi geçtikten veya itirazların karara bağlanmasından sonra sonuçların kesinleşeceği yasadaki anlaşılmakta olup, 2821 sayılı yasanın 14. maddesinin 52. madde ile birlikte ele alınması halinde, en az 10 yıl bir fiil işçi olarak çalışma şartına ilişkin hükmün mutlak emredici hüküm niteliği taşımadığı sonucuna bu şekilde varılmaktadır.

Sendikalar Kanununun geçici 4. maddesinde öngörülen intikal hükmünün, 4. dönem olağan Genel Kurulda üst üste seçilmemiş olanlardan 10 yıl bilfiil çalışma şartına haiz olmayanların durumunu nu açıkça belirtmemiş ancak geçici 4. maddenin ikinci fıkrasındaki statülerine bakılmaksızın deyiminin kapsamına girenler gözönünde tutulduğunda kanun koyucunun bunların da 2 dönem daha seçilebilmelerine imkan tanıdığı sonucuna varılmaktadır.

luşları (Sandıklar) iştirakçisi olarak çalışmış olsun, bu kuruluşlardaki toplam hizmet süresinin nazara a-

lınması gerekeceği, öte yandan Sendikalar yasasının 20, 29 ve 24 ncü

maddelerindeki hükümlere göre, işçi iken sendika yöneticiliğine seçilen kimsenin sendika üyeliği sıfatının devam edeceği, Sendikalar Kanununa göre ancak üye olma hakkı taşıyanların sendikalı olabileceği başka bir ifade ile sendikaya üye olabileceklerin bu kanun anlamında işçi sayıldıkları, sendika yöneticisinin de üyelik sıfatı devam etmekle sendikalar kanununa göre işçi sayılacakları, bunun tabii sonucu olarak da yöneticilikte geçen sürenin sendikalar kanunu bakımından işçilikte geçmiş sayılması gerekeceği, bu durumda on yıllık sürenin sendikalar kanunu bakımından işçilikte geçmiş sayılması gerekeceği, bu durumda on yıllık sürenin hesabında sendikalar kanunundaki işçilik ölçüsünün esas alınmasının zorunlu bulunduğu, yöneticiye tanınan sigortalı olma hakkından hareketle primi ödenen tüm sürelerin birlikte nazara alınacağı, bütün bunların dışında, davalının Sendikalar yasasının geçici 4 ncü maddesinin kapsamında bulunduğu, geçici dördüncü madde ile, kanunun yürürlük tarihinde işbaşında bulunan sendika yöneticilerine durumları ne olursa olsun, statülerine bakılmaksızın iki dönem daha seçilme hakkı tanındığı, geçici maddenin istisna hükmü olduğu, istisna hükmünün kimlere uygulanacağını belli bulunduğu, istisnadan yararlanacaklar için kanunun kayıtlayıcı hükümlerinin uygulanmasının hukuk tekniğine aykırı bulunduğu iddia olunarak davalının, diğer savunmalar nazara alınmasa bile geçici 4 ncü maddenin uygulama alanına gireceği iddia olunmuştur.

Ankara 4. İş Mahkemesi yukarıda özetlenen savunmalarımızı benimseyerek C. Savcılığınca açılan davanın REDDİNE karar vermiştir.

Mahkeme kararı diğer sütünlardadır.

Yukarıda belirtilen geçici 4. maddenin Milli Güvenlik Konseyi tarafından kabul edilmiş bulunması ve ayrıca Milli Güvenlik Konseyi tarafından çıkarılan yasaların Anayasaya aykırı olduğu ileri sürülemediğinden belirtilen geçici 4. maddenin Anayasaya aykırı olduğu ve Anayasa ile çelişkili olduğu hususu tartışma konusu yapılamayacağından ve Milli Güvenlik Konseyinin yasa koyucu olarak geçici 4. maddede belirtilen şahısların durumunu gözönüne alarak gerekli düzenlemeyi yapmış ve onlara yeni bir hak tanımış olduğu görülmekle mahkememizin Anayasa ve yasa kapsamı dışına çıkarak yasanın öngörmediği müeyyideyi uygulaması kabul edilebilecek bir husus değildir.

Yine Anayasamız Türkiye Cumhuriyetini Demokratik ve Sosyal bir Hukuk Devleti olarak ikinci maddesinde tanımlamış ve 51. maddesinde de sendika özgürlüğü bir hak olarak benimsenmiştir.

T.C. Devletin üyesi bulunduğu Uluslararası kuruluşlarca kabul edilen sözleşmelerde çalışanların kurdukları örgütlerin temsilcilerini özgürce ve seçme hakkına sahip oldukları ilkesi hükme bağlanmış ve geçici 4. maddenin sendika örgütlerinin temsilcilerini özgürce ve seçme hakkı doğrultusunda belli ölçülerde serbestlik getirdiği ve bu hükmün 10 yıllık işçilik süresini doldurmamış yöneticiler bakımından da geçerlilik kazanacak biçimde değerlendirilmesinin Anayasanın temel ilkelerine uygun düştüğü kanaatla varılmış ve bu düşünceler altında geçici 4. maddenin öngördüğü hususların sendika organlarına seçilmiş kişilerden, 14. maddede gösterilen en az 10 yıl çalışmış olma koşuluna sahip bulunmayanları da kapsayacak biçimde anlaşılması ve uygulanması gerektiğine mahkememizce kanaat getirilmiş ve davalı Tamer Eralan'ın Sendika Yönetim Kurulu Başkanlığına seçilmiş olmasının ve halen yürüttüğü görevin Anayasaya ve Kanunlara uygun olarak yürütüldüğü kabul edilmekle bu davalı hakkında davanın ve talebin kabule şayan olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Davalılardan Ali Erdun'un son Genel Kurul toplantısında sendika zorunlu organlarından herhangi birisine seçilmediği ve böylece bir görevin bulunmadığı davalı tarafca verilen dosyaya verilen belgelerden anlaşılacakla bu şahıs hakkında talep ve dava şartının doğmamış olduğu kabul edilmekle bu şahıs hakkındaki taleplerinin de reddine karar verilmesi uygun görülmüştür.

HÜKÜM: Yukarıda belirtilen nedenlerden :

1 — Davalılardan Ali Erdun'la ilgili olarak Ankara C. Savcılığının 1985 gün ve Basın hazırlık dosyasının 1985/80 sayılı yazıları ile açılan davanın, bu şahsın dava tarihinde ve halen sendika zorunlu organlarında görevli bulunmadığı ve bu organlara seçilmemiş olduğu tesbit edilmekle konusu bulunmayan bu şahısla ilgili isteğinin reddine.

2 — Yine Ankara C. Savcılığı tarafından yukarıda belirtilen yazı ile davalılardan Tamer Eralan hakkında açılan davanın bu şahsın sendika zorunlu organlarına seçilebilmek ve bu görevleri yapabilmek için gerekli şartları haiz olduğunun tesbit edilmiş olması nedeni ile reddine.

3 — Davanın mahiyeti icabı harç alınmasına gerek olmadığına,

4 — Taraflarca yapılan masrafların takdirine ve davanın mahiyeti icabı kendi üzerlerinde bırakılmasına dair 12.9.1985 günü müdahil Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili Hazine Avukatı İzge Nazlıoğlu ile davalılardan Tamer Eralan vekili Av. Hüseyin Ekmekçioğlunun yüzlerine karşı ve diğer davalının yokluğunda ve Yargıtay yolu açık olmak üzere verilen karar açıkca ve usulen okunup anlatıldı.

12.9.1985

Hakim 18426

SSK Genelgesi:

**Prim borçlarına
% 75 gecikme
zammı uygulanıyor**

Bilindiği gibi, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 3203 sayılı Kanun'la değişik 80 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, «Prim, süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısma, sürenin bittiği tarihten başlayarak Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da belirtilen gecikme zammı oranları uygulanır» hükmü yer almıştır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 51'inci maddesine 3209 sayılı Kanun'la eklenen 4'üncü fıkra ile, gecikme zammının asgari miktarını ve aylar itibariyle nispetini % 80'e kadar artırmaya ve eksiltmeye, yeniden kanuni hadlerine getirilmesine dair Bakanlar Kurulu'na yetki verilmiş, bu yetkiye istinaden de 19.1985 tarihinden geçerli olmak üzere, amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısma, vade gününü takip eden günden itibaren ilk bir aylık müddet için % 10, vade gününü takip eden ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı aylar için ayrı ayrı yüzde 7, yedinci ve müteakip her ay için yüzde 5 olarak gecikme zammının uygulanması; Bakanlar Kurulu'nca 16.8.1985 tarihinde kararlaştırılmış ve bu karar, 23.8.1985 günlü, 18851 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Buna göre, vadesi, 1.9.1985 tarihinden önce geldiği halde, bu tarihe kadar ödenmemiş olan sigorta primleri ile bu tarihten sonra, bu tarihten önceki süreye ilişkin olarak tahakkuk ettirilecek olan sigorta primlerine, 1.9.1985 tarihinden önceki süreler için eski oranlara, bu tarihten sonrası için ise yeni oranlara göre gecikme zammı uygulanacaktır.

Bilgi edinilmesini, buna göre işlem yapılmasını rica ederiz.

HUKUK

İş bağıtının bozulmasına yol açan suç, işyeriyle ilgili değilse, kıdem ödencesi verilir

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

E. 1984/5308

K. 1984/6029

T. 30.5.1984

Ö Z E T : DAVACININ MAHKÜMIYETİNE, DOLAYISIYLA İŞ BAĞITININ BOZULMASINA YOL AÇAN SUÇ, İŞYERİYLE İLGİLİ DEĞİLSE, BU TAKDİRDE BAĞIT, «DEVAMSIZLIK» NEDENİYLE SONA ERMİŞ SAYILACAĞINDAN, OLAYDAN ÖNCEKİ HİZMET SÜRESİNİN, KIDEM ÖDENCESİ İÇİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKİR.

DAVA : Davacı, kıdem tazminatının ödetilmesine, karşı davacı ise, emeklilik nedeniyle fazla ödenen kıdem tazminatının geri alınmasına karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, asıl davayı reddetmiştir. Karşı davayı ise, kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm, süresi içinde davacı ve karşı davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla, dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü :

KARAR : Davacı, 8.10.1958 - 23.5.1973 tarihleri arasında geçen hizmet süresi sonraki hizmetine katılmadığından, bakiye kıdem tazminatı istemiştir. Mahkeme, davacının bu ilk devre hizmetinin, bir mahkûmiyet nedeniyle bozulduğundan bahisle davayı reddetmiştir.

İş Yasası'nın 14'üncü maddesi, 17/II. maddedeki ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı davranış ve eylemlerden dolayı iş aktinin işveren tarafından bozulma hallerinin, kıdem tazminatını engellediğini hükme bağlamıştır. Buna göre, haklı fesih gerçekleşmesi için, suçun işyerinde işlenmiş olması şarttır. Eğer davacının mahkûmiyetine ve dolayısıyla iş aktin feshine neden olan suç, işyeri ile ilgili değilse, akit, davacının şahsına bağlı tutukluluk dolayısıyla, devamsızlıktan feshedilmiş sayılacağından, bu olaydan önceki hizmet süresinin kıdem tazminatı içinde değerlendirilmesi gerekir.

SONUÇ : Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA (...) 30.5.1984 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Malüllük Sigortası Açısından Sosyal Sigortalar Sağlık İşlemleri Tüzüğündeki Değişiklik

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince malüllük aylığından yararlanabilmek için toplam 1800 gün veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmanın yanında yasanın 53'üncü maddesine göre de malül sayılmak şarttır.

Bahsedilen 53'üncü maddede de,

a) Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirdiği tesbit edilen,

b) Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş durumda sayılmıyanlardan 34 ncü maddede gereğince yapılan tedavi sonunda, Kurum sağlık tesisleri kurullarınca düzenlenecek raporlarda çalışabilir, durumda olmadığı belirtilen,

c) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az yüzde 60'ım kaybeden,

Sigortalının malüllük sigortası bakımından malül sayılacağı hükme bağlanmıştır.

(a) ve (c) fıkralarına giren malüllük halleri, yasanın 135'inci maddesi gereğince hazırlanan «Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü»'nün ilgili maddelerine göre tesbit edilmektedir.

Bakanlar Kurulu'nca 31.5.1985 tarih 85/9529 sayılı ile kabul edilen ve Resmi Gazetenin 3 Temmuz 1985 günü 18800 sayılı nüshasında yayınlanan karar ile Tüzüğü'nün bazı maddelerinde ve tüzüğe ekli iki cetvelde değişiklik yapılmış; değişiklik yayın tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Yapılan değişiklik ile, «Sigortalıların hangi hallerde çalışma gücünün 2/3 ünü yitirmiş» sayılacaklarına dair 10'uncu madde metni» Sigortalılık süresi içinde aşağıdaki arızaların meydana gelmesi veya eski ve çalışmaya engel olmayan bir arızanın aşağıda yazılı seviyelere yükselmesi yahut 1475 sayılı İş Kanununun 25 inci maddesi hükmü gereğince, bedensel veya ruhsal sakatlık derecelerine uygun işlere yerleştirilenlerin, sigortalılık süresi içinde sakatlıklarının artması veya sakatlıklarına yeni hastalık veya arızaların eklenmesi nedeniyle çalışamayacak duruma geldiklerinin Kurum sağlık tesisleri sağlık kurullarınca belirlenmesi halinde, sigortalılar, çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş sayılırlar,» şekline dönüştürülerek maddeye açıklık getirilmiş, maddede ki 56 çeşit arızanın bazılarında değişiklik yapılmış, ayrıca arı-

za sayısı 56 dan 97 ye çıkarılmıştır. Bunun yanında yalnız 'düz - vasıfsız - (meslek grup numarası 1 olan) işçiler için de, iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olmaksızın «iş kazası veya meslek hastalığı sonucu sürekli işgöremezlik hallerinde meslekte kazanma gücünün ne oranda azaldığını tesbit» ile ilgili cetvellerden A cetveli- nin listelerinde yer alan ve arıza ağırlık ölçüsü 57 olan hastalık ve arıza hallerinde de (C cetvelindeki) sürekli işgörmezlik A olması şartıyla çalışma gücünün 2/3 ünü yitirmiş sayılması hükmü getirilmiştir.

Bu değişiklik üzerine Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, 15 Temmuz 1985 tarih 3412 numaralı genelgesi ile «506 Sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin (a) fıkrasına göre yapılacak malüllük değerlendirmesi ile ilgili işlemlerde,

a) Evvelce çalışma gücünün

üçte ikisini yitirdiği kabul edilmeyenlerin, 3.7.1985 tarihinden sonra dilekçe ile yaptıkları müracaatları üzerine temin edilecek kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporlarında,

b) 1475 Sayılı İş Kanunu'nun 25. maddesi hükmü gereğince bedensel veya ruhsal sakatlık derecelerine uygun işlere yerleştirilenlerin, 3.7.1985 tarihinden itibaren dilekçe ile müracaatları halinde sigortalılık süresi içinde sakatlıklarının artması veya sakatlıklarına yeni hastalık veya arızaların eklenmesi nedeniyle çalışamayacak duruma geldiklerinin kurum sağlık tesisleri sağlık kurullarınca belirlenmesi halinde,

Yeni tüzük hükümlerinin uygulanması gerekmekte» olduğunu teşkilâtına duyurmuştur.

Bu durumda daha önce malüllük aylığı talep edip, «çalışma gücünün en az üçte ikisini

yitirmedeği» nedeniyle kendilerine malüllük aylığı bağlanmayan sigortalıların, tüzükteki değişikliğe göre malüllüklerinin tesbiti için Kurumun bağlı oldukları Bölge veya Sigorta Müdürlüklerine yeniden başvurmaları lâzımdır.

Tüzük değişikliği ile düz vasıfsız) işçiler için getirilen ve iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olmaksızın meslekte kazanma gücünü en az yüzde 65 oranında yitirmiş olması durumunun çalışma gücünün 2/3 ünü kaybetmiş sayılması hali, yasanın 53 üncü maddesinin (c) fıkrasındaki «iş kazası veya meslek hastalığı sonucu» ibaresinin kaldırılması suretiyle, tüm meslek gruplarında yani meslek grup numarası ne olursa olsun, malül sayılma şekline dönüştürülmeli ve bu suretle meslek grupları arasınca meydana gelen adaletsizlik ortadan kaldırılmalıdır.

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU Aylık Eğitim ve Meslek Dergisi

TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA SAHİBİ :
ŞEVKET YILMAZ
●
Yazışmaları Müdürü
**HÜSEYİN
EKMEKÇİOĞLU**

ABONE : Yurtiçi (6 aylık 900 TL. — Yıllık 1800.— TL.) Yurtdışı (6 aylık 2000.— TL. Yıllık 4000 TL.) ★ Dizi Baskı : Demircioğlu Matbaacılık, Telefon : 34 14 71 Türk-İş Pasajı Basın ve Halkla İlişkiler Bürosu ★ TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ ★ Basın Danışmanları : Burhan DODANLI - Erkin OKAY ★

EYLÜL - EKİM 1985 — SAYI 193-194

Müessese Müdürü :
Genel Teşkilatlandırma
Sekreteri
Orhan BALABAN

Yazışma Adresi :
Türk-İş — Ankara
Telefon : 33 38 24

İş kazası, Yorgunluk ve Performans

Bir araştırmamanın «Kayda Değer» bulgularından örnekler (*)

Kuvvet LORDOĞLU
H. Ü. İkt. ve Tic. Bil. Fak.
Yard. Doç. Dr.

İktisadi gelişme ve teknik ilerlemenin çalışan üzerine getirdiği yükleri ele almak oldukça kapsamlı bir çalışmanın ürünü olacaktır. Çünkü çalışan sadece çalışma koşullarından değil, çalışma dışı bir dizi unsurdan etkilenen karmaşık bir yapıya sahiptir. Ancak biz çalışmanın getirdiği yük üstünde duracağız. Bu yükün çalışana maliyeti çalıştırandan daha fazla olmaktadır. Sonuç sadece üretim düşüşü ve kalite bozukluğuna yol açmış olsaydı sorunun çözümünde daha fazla yol almak mümkün olabilirdi. Oysa çalışma koşulları en geniş anlamda çalışanın çevresi, üretim ilişkileri, aldığı ücret, çalışma sürelerini içeren bir alana yayılmıştır.

Çalışanın çalışmadan dolayı yüklendiği külfet, analitik olarak üç grupta toplanmıştır (1).

- Meslek hastalıkları,
- Meslek hastalıklarına bağlı iş kazaları,
- İşten kaynaklanan yorgunluk, ilgisizlik, işe devamsızlık.

Yukarıda sözü edilen her üç unsorda çalışanın sağlığına ilişkindir. Çalışanın sağlığı bulunduğu iş ortamından kaynaklanan bir tehdit al-

tında ise bazı psikolojik ve fizyolojik tepkilerin ortaya çıkması beklenmelidir (*). Bunun dışında çalışanın işin organizasyonundan kaynaklanan bazı hataları sağlık sorununu daha önemli hale getirebilir. Her şeyden önce bir iş analizini gerçekleştirmek ve sonuçlarını buna göre değerlendirmek zorundayız. Bu zorunluluk çalışanın işe uyumu, çalışma randımanı ve çalışmanın sıkıntısı ile yakından ilişkilidir.

TABLO I Çalışan Sayısı (1984)

	Çalışan	%
Çalışan Erkek	2071	60
Çalışan Kadın	1391	40
Toplam	3462	

Global olarak bakıldığında kadının çalışan oranı Türkiye ortalamasının üstündedir (% 29). Bu du-

Öyleyse bu kısa çalışma ile yapılmak isteneni, araştırmanın sonuçlarını sunarak farklı değişkenler arasındaki ilişkiyi araştırmak olarak özetleyebiliriz.

1 — İŞLETMEDE ÇALIŞANI ARA İLİŞKİN VERİLER :

İlk önce araştırma yapılan kurumdaki çalışanların sayısını cinslere ve yaşlara göre dağılımları ile başlayalım;

TABLO II İşe Giren ve Çıkan İşçi Sayısı (1984)

	Erkek	%	Kadın	%	Toplam
Giren	22	100	—	—	22
Çıkan	79	56	61	43	140
Fark	— 57		— 61		— 118

(*) Araştırma Ocak - Şubat 1985 tarihlerinde Sümerbank Merinos İşletmesinde üç kişilik bir çalışma ekibi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmamın amacı en genel çerçevede çalışma koşulları ile çalışanların verimi arasındaki dolaylı ilişkinin ipuçlarını bulabilmektir. Sonuçta 1984 yılına ilişkin bir kısım veriler değerlendirilmiş bir kısmı ise 'şimdilik' değerlendirme dışı bırakılmıştır. Burada değerlendirilen işletmenin bütününe ait çalışma koşulları ve Hazır Giyim Servisi için uygulanan verim analizlerinin bazı sonuçlarıdır.

(1) Henri Desoille 'La Medecine du Travail', Q.S.J. 1979 s. : 3 ve A. Wisner, 'Analyse de la Situation de Travail', CNAM Ders notları (Teksir).

(*) Bu konu farklı disiplinlerin çalışma alanı içine girdiği için biz sadece en geniş anlamda ele alıp sonuçları değerlendireceğiz.

Çalışanlarda işten ayrılma oranı, çalışan kadın ve erkek sayısı ile uyumludur. Aylara göre bir dağılım ortaya çıktığı zaman en yüksek ayrılma oranı Ocak-Şubat ve

Temmuz aylarındadır. Ortalama işçi sayısına göre işten ayrılanların oranı binde 3 olarak görülmektedir.

releri ile çalışanın fiziki koşulları arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Çalışılan sürelerin artması iş kazası miktarını ve kayıp iş zamanını arttırmaktadır (2).

TABLO III : Çalışanların Yaş Grupları

	Kadın	Erkek	Toplam
17 - 20	236	2	238
21 - 25	355	321	676
26 - 30	352	558	910
31 - 35	345	716	1061
36 - 40	83	318	401
41 ve üzeri	20	156	176
	1391	2071	3462

Çalışmanın yapıldığı kurum içinde çalışma süreleri fazla mesai dışında haftalık 45 saattir. Bu saatler içinde günde iki kez olmak üzere çay molası, bir kez de yarım saatlik yemek için ayrılan süre bulunmaktadır. Net çalışma süresi bunların dışında 40 saat haftadır.

Normal çalışma süreleri dışında ek çalışma veya fazla mesai iş kanunumuza göre bir günde üç saatlik bir süreyi aşamaz.

Çalışanların yaş grupları genel olarak 17-35 arasında yoğunlaşmaktadır. Çalışılan kurumun özelliği kadın işçilerin erkeklere göre sayıca fazlalığı 17-25 yaş arasındadır. Bu yaş gruplarında çalışanların % 64'ü kadındır. Bu yaşta kadın çalışanların aile sorumlulukları ve külfetleri henüz başlamadığı için çalışma hayatına katılımda yüksektir.

TABLO IV : Çalışılan Yıl Sayısı (1984)

Çalışılan Yıl	Çalışan	%
1 - 3	971	28
4 - 6	585	17
7 - 10	1132	33
11 - 15	576	16
16 ve üzeri	161	4

Çalışanların çalıştıkları yıl sayısı yani kıdem süreleri de işten doğan yıpranma ve çalışma arzusunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Gerçi ayrılanların bir bölümü başka işlerde çalışmayı tercih etmektedir. Ancak bu durum bile çalışma süresi ile iş a-rasındaki olumsuz unsuru yansıtmaktadır.

TABLO V Ek Çalışma Saatleri (1984)

Aylar	(1) Ek Çalışma	(2) Fiili Çalışan Sayısı	1/2
Ocak	4421 Saat/Ay	3515 Kişi	1.25
Şubat	9580 » »	3439 »	2.73
Mart	12303 » »	3485 »	3.53
Nisan	12636 » »	3481 »	3.62
Mayıs	9053 » »	3475 »	2.60
Haziran	8233 » »	3462 »	2.37
Temmuz	15572 » »	3450 »	4.51
Ağustos	12625 » »	3451 »	5.40
Eylül	12652 » »	3446 »	3.66
Ekim	7632 » »	3437 »	2.22
Kasım	5680 » »	3434 »	1.65
Aralık	5475 » »	3426 »	1.59

2 — ÇALIŞMA SÜRELERİ :

İş ortamına ilişkin sayısal bilgileri vermek, çalışma koşullarında özelliklerini bir ölçüde yansıtmaktadır. Buyünüyle çalışma sü-

Tablodan anlaşıldığı gibi fazla mesai süreleri izinlerin ve ayrılmalara yoğun olduğu dönemde artış göstermektedir. Çalışanların tümüne göre bir dağılım yapıldığında her işçi için Temmuz ayında or-

talama 4.5-5 Saatlik aylık fazla mesai süresi ortaya çıkmaktadır.

Asıl önemlisi aynı döneme ait iş kazaları sayısı ile fazla mesainin paralellik göstermesidir;

TABLO VI : İş Kazalarının Aylara Göre Dağılımı ve Kaybedilen İşgünü Sayısı

Aylar	İş Kazası	Kayıp gün sayısı
Ocak	14	214
Şubat	13	130
Mart	13	81
Nisan	12	185
Mayıs	15	211
Haziran	8	52
Temmuz	16	128
Ağustos	11	100
Eylül	14	262
Ekim	21	157
Kasım	13	86
Aralık	16	Belirsiz
	166	

İş Kazaları ile Fazla Mesai süreleri aralarındaki doğrusal ilişki belirli bir süre gecikme ile gerçekleşmektedir. Çalışanın fiziksel yorulması ve işi yapıp atıcı etkisinin bir süre sonra iş kazasına yol açması beklenebilir.

İş kazaları nedeniyle alınan istirahat ve rapor çalışma sürelerini önemli oranda etkilemektedir. Örneğin bir yıl içinde (1984) ortalama 137 günlük bir kayıp ve aylık 14 iş kazası gerçekleşmektedir (*).

Çalışılan süreleri etkileyen bir diğer etkende çalışma süresince alınan izin, istirahat izni ve mazeret izni olarak gruplanabilir. 1984 yılı içinde ortalama her ay 396 işçi bu tür izinlerden biri ile çalışma dışına yönelmektedir. Alınan izinlerin ve bundan dolayı uğranılan iş saatleri kayıpları aylara

göre çok büyük bir farklılık göstermemektedir. Ancak asıl ilginç olan en az istirahat alınan ay Kasım (334 işçi) en çok istirahat alınan ay da Mart (458 işçi) olmaktadır. İstirahat alan işçilerin yerine yeni işçi alınmadığı için aradaki fark fazla çalışma yapılarak kapatılmaktadır. Mart ayında fazla çalışma saatleri ortalama aylık fazla çalışma saatlerinin 2149 saat üzerinde, Kasım ayında da 4474 saat altındadır. Öte yandan aylık ortalama 3098 saat iş zamanı kaybı gerçekleşmektedir. Çalışılan saatlere göre iş zamanı kaybı ortalama % 12'lik bir değere ulaşmaktadır. Yani çalışılan fiili saatler içindeki kayıp yüzde oniki'dir.

Kısaca özetlenirse; çalışan başına ortalama kayıp ayda 53 dakikadır. Hastalık ve iş kazası di-

şında değerlendirdiğimiz bu kayıp sürenin günlük fiilen çalışılan saatler içindeki önemini ihtimal edilebilir bulmaktayız.

Araştırılan işletmede çalışma sürelerinin içinde günde ortalama 32 sevk kağıdı hazırlandığını tespit ettik. Ancak «viziteye çıkmak» şeklinde beliren bu istek sadece çalışan için değil, çalışanın ana - baba - çocuk ve eş gibi yakınları içinde olabileceğinden bu sayısal verileri buraya dahil etmiyoruz.

3 — İŞ KAZALARINA İLİŞKİN VERİLER :

İş kazası çalışanın iş yerinde bulunduğu sırada ortaya çıkan kazalardan, başka işin gereği iş yeri dışında çalıştığı sırada veya çalışanların ikametgâhlarından uzak bir yerde, iş yerine toplu olarak götürüldükleri veya iş yerinden dönüşlerinde yolda meydana gelen kazaları da kapsamaktadır. Yukardaki tanımla iş kazalarına ilişkin istatistik veriler yayınlayan SSK esas almıştır. Bu tanıma göre iş yerinde gerçekleşen kazaların tümünü iş kazası olarak değerlendirmek mümkündür. Ancak uygulama bu «resmi» tanımın dışındaki bazı gerçekleri ortaya koyabilmektedir. Herşeyden önce kaza nedenlerini araştırmak gerekir. SSK verilerine göre sınıflanan kaza nedenleri; (3)

- Taşıt kazaları, (Motorlu veya motorsuz)
- Kaza nedeniyle zehirlenmeler,
- Kaza nedeniyle düşmeler,
- Makinelerin neden olduğu kazalar,
- Yanıcı maddelerin ateş alma ve patlamasından doğan kazalar,
- Buhar, Radyasyon, sıcak ve patlayıcı bir maddeden gelen kazalar,
- Ateşli silâhlardan çıkan kazalar,
- Diğer Kazalardır.

(*) Yapılan Araştırma Bursa'da gerçekleştirilmiştir. Bursa'ya ilişkin toplam iş kazası 1982 yılı için 7218, Kayıp iş günü sayısı 98.411 dir. Ortalama her iş kazası için 13 günlük iş göremezlik söz konusudur. Aynı dönemde Araştırma yapılan işletmede her iş kazası için 11 günlük bir iş göremezlik ortaya çıkmaktadır.

(3) SSK 1982 İstatistik Yılı s. : 17.

Ancak gerçekte yukardaki kaza nedenleri dışında birçok faktör kazanın ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Örnek olarak alırsak, araştırma yapılan işletmede çalışan bir işçinin ayağının bir yağ parçasına basıp kayması, taşıdığı ağır parçayı düşürmesi, kendisinin yaralanması nasıl bir iş kazasıdır? Bu durum sadece çalışanın dikkatsizliği ve çevrenin temiz olmaması ile açıklanamaz. Yorgunluk, acele etmek, kötü aydınlatma, yetersiz korunma önlemleri, gösterilen dikkatin yetersiz olduğu bir anda bir araya geldiğinde kaza ortaya çıkma riski yükselmektedir.

İşletmede ortaya çıkan kazaların nedenleri altı grupta toplandığını görmekteyiz. Yıllara göre dağılımı açısından dikkat edildiğinde en yüksek kaza nedeni olan grubun «emniyetsiz durum alma» gibi çok genel bir sınıflamaya alındığı anlaşılmaktadır.

Her yıl için ortalama 139 iş kazası olmakta, uğranılan her kaza için ortalama 10 günkayıp işgünü olarak ortaya çıkmaktadır.

Çalışanların iş kazasına uğradıkları saatlerin genellikle gündüz çalışması sırasında olduğu anlaşılmaktadır (% 79). Öte yandan bu saatler günün çalışan sayısı açısından en yoğun grubudur. Kaza oluş saatlerinin gün içindeki dağılımı ile ara dinlenmesi verilen saatlerin paralellik taşıması ilginç bir diğer gelişmeyi açıklamaktadır.

Çok genel bir bakışla çalışma saatleri ile kazanın oluş saati arasında bir ilişki kurulabilmektedir. Ancak bu ilişkinin daha fazla anlam taşıması için gerekli diğer unsurları açıklamaktan yoksunuz. (Dikkatsizlik, koruma önlemi almama, kötü aydınlatma vs.). Bu yönüyle iş kazalarının belki sadece çalışmanın getirdiği yorgunluk unsuru ile kıyaslamak mümkün olacaktır. Kazaların en yoğun oldu-

TABLO VII : Yıllara Göre İş Kazası Oluş Nedenleri (*)

Yıllar Neden	1980	1981	1982	1984	Toplam
Emniyetsiz					
Bıçimde Çalışma	18	19	—	50	87
Emniyetsiz Donatım veya Donatımı emniyetsiz Kullanmak	2	—	—	4	6
Emniyetsiz Durum Almak	97	122	124	98	441
Tehlike veya Hareket halindeki donatım üzerinde çalışmak	3	—	—	2	5
İşyerinde Şakalaşma, Şaşırtma, Kızdırma	1	—	—	6	7
Kişisel Korunma Önlenimi almamak	5	—	1	4	10
Toplam	126	141	125	164	556

TABLO VIII Gündüz Kaza Oluş Saatleri ve Çalışma Süreleri (1984)

Çalışma Saatleri	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Kaza Adedi	11	11	27	10	11	16	14	10	14	5
Fiili Çalışma Saati	A	R	A (15 Dak.)	A	R	A (1 Saat)	A	R	A (15 Dak.)	A
NET ÇALIŞMA										
8 - 945	1 Saat 45 Dak.						22 Kaza		17	
10 - 1130	1 Saat 30 Dak.						37 Kaza		28	
1230 - 1445	2 Saat 15 Dak.						41 Kaza		31	
15 - 1700	2 Saat -						23 Kaza		22	
TOPLAM	7,5 Saat						129 Kaza			

ğu çalışma saati sabah 10 civarı görülürken, çalışma süresinin 2 saat 15 dakika olduğu öğlen ara dinlenmesinden sonraki çalışma periyodunda 41 kaza gerçekleşmiştir.

Şu halde iş kazaları dikkat çekecek biçimde günün 10 ile 14.45 saatleri arasındaki çalışma süresinde yoğunlaştığı görülmektedir. Diğer bir dikkat çekici nokta ara-

verildikten sonraki saatlerin çalışan için en tehlikeli süreleri oluşturmasıdır. Bu sürelerin dinlenmenin arkasından gelmesi yorgunluk ile iş kazası arasındaki ilişkinin sadece iş saatine bağlı kalamıyacağını göstermektedir. Çalışanın dinlenme süresinin azlığı, işin yıpratıcı etkisi veya çevre faktörleri (kimyasal veya fiziksel) önemli ölçüde çalışanı etkileyecektir.

(Devamı gelecek sayıda)

(*) 1983 yılına ait veriler sınıflanmadığı için tabloya dahil edilememiştir.

«Şide: «Konut kredisinden faiz alınmasını»

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri M. Sadık ŞİDE, Birleşmiş Milletler tarafından 1987 yılının «Konut Seferberliği Yılı» olarak ilan edildiğini, hazırlıkların ise 1986 yılı içinde tamamlanması gerektiğini hatırlatarak, «Ülkemizde konut kredisi artırılmalı ve faiz alınmamalıdır» dedi.

ŞİDE, gecekondlu ve derme çatma yapıların konut olarak değerlendirildiğini, bu nedenle istatistiklerin gerçek konut açığını yansıtmadığını belirterek şunları söyledi :

«İşçilerimiz için konut büyük değer taşıyan ve çok yönlü etki sağlayan bir ihtiyaçtır.

Araştırmalarımız göstermiştir ki; konut sahibi işçiler, arkadaşlarına göre daha verimli çalışmakta, ailesinin sağlıklı bir konut içinde bulunması onu hayat pahalılığı karşısında daha sabırlı yapmaktadır.

Bugün uygulanmakta olan konut kredisi; çimento, demir ve diğer inşaat malzemesindeki gelişigüzel fiyat artışları karşısında yetersizdir.

Esasen çok dar imkanlarla yaşayabilen insanları, büyük borçlar altına sokmadan ve doğrudan konut kredisi ile mesken sahibi yapmanın imkanları bulunmalı, verilen kredi için ayrıca faiz istenmemelidir.

İnşaatların su basmamna gelmeden kredi verilmemesi yüzünden çekilen sıkıntılar, kredi taleplerinde bu nedenle meydana gelen gecikmeler, konut kredilerinin yeterli düzeye getirilmesi ve bu şartlara bağlı kalınmaması ile giderilebilir.

Hükümet, Konut Fonunu artırma için başvurduğu her türlü imkandan yararlanma hassasiyetinin yarısını yapı kooperatiflerinin desteklenmesi için gösterebilse, sorunun çözümü kolaylaşmış olacaktır.»

ŞİDE, ek kredi işlemlerine devam edilerek, tamamlama kredisi şeklinde uygulama yapılmasını istedi ve «İşçi ve dar gelirliilere en büyük hizmet, onları en ucuz ve en kısa yoldan sağlıklı konut sahibi kılmaktır» dedi.

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

	TÜRK-İŞ Gen. Bşk. : ŞEVKET YILMAZ Bayındır Sok. No: 10 Telf. : 33 31 25 - 26 27 28/29 ANKARA	14	DOK GEMİ-İŞ Gen. Bşk. : NAZIM TUR Büyük Langa Fabrika Sok. No. 13 Telf. : 526 88 96 - 527 86 92 Yenikapı/İSTANBUL
01	TARIM-İŞ Gen. Bşk. : ZEYNEL IRMAK Necatibey Cad. 22 Telf. : 29 56 86 - 87 Sıhhiye/ANKARA	15	YOL-İŞ Gen. Bşk. : BAYRAM MERAL İzmir Cad. 22/25 Telf. : 18 05 95 - 25 78 64 - 25 38 07 ANKARA
02	TÜRKİYE MADEN-İŞ Gn. Bşk. : MUSTAFA ORHAN Strasbourg Cad. 7/3-4-5 Sıhhiye/ANKARA Telf. : 29 75 22 - 29 17 32 - 30 22 15 - 30 22 16	16	TES-İŞ Gen. Bşk. : ORHAN ERCELİK Meşrutiyet Cad. Karanfil Sok. 34 Telf. : 34 49 87 - 88 - 89 / 18 58 89 Bakanlıklar/ANKARA
02	GENEL MADEN-İŞ Gn. Bşk. : MEHMET TEZER Mithatpaşa Cad. Okul Sok. Telf. : 2002 ZONGULDAK	17	TEZKOOP-İŞ Gen. Bşk. : KENAN GÜRBÜZ Necatı Bey Cad. Sezenler Sok. 2/16 Telf. : 29 67 97 - 29 47 99 Sıhhiye/ANKARA
03	PETROL-İŞ Gn. Bşk. : CEVDET SELVİ Yıldız Posta Cad. Evren Sitesi D Blok Telf. : 167 46 86 Gayrettepe/İSTANBUL	17	KOOP-İŞ Gen. Bşk. : AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sok. 15/11 Telf. : 30 08 55 - 29 44 80 Yenışehir/ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Gen. Bşk. : ZEKİ GEDİK 4. Levent Konaklar Sok. Telf. : 164 49 96 - 97 - 98 Levent/İSTANBUL	18	TÜMTİS Gen. Bşk. : HÜSEYİN PALA Selim Paşa Sok. Tümtis Sarayı No. 62 Telf. : 526 72 32 - 33 Aksaray/İSTANBUL
05	ŞEKER-İŞ Gen. Bşk. : YAŞAR DOĞUALP Karanfil Sokak 58 Telf. : 18 42 73 - 74 - 75 Bakanlıklar/ANKARA	19	DEMİRYOL-İŞ Gen. Bşk. : MEHMET ACİDERELİ Necatibey Cad. Sezenler Sok. 5/4 Telf. : 29 56 70 - 71 Sıhhiye/ANKARA
06	TEKSİF Gn. Bşk. : ŞEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sok. No. 1 Kat: 5 - 6 Telf. : 31 21 70 - 71 - 72 - 73 - 74 ANKARA	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Gen. Bşk. : EMİN KUL Rıhtım Cad. Çıracı Sok. No. 7 Telf. : 144 48 38 - 149 56 29 Tophane/İSTANBUL
07	DERİ-İŞ Gn. Bşk. : YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Telf. : 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray /İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Gen. Bşk. : İBRAHİM ÖZTÜRK İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Telf. : 572 25 98 - 572 35 27 Bakırköy/İSTANBUL
08	AĞAC-İŞ Gen. Bşk. : GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No. 20 Telf. : 29 53 95 - 29 08 27 Sıhhiye/ANKARA	22	LİKAT-İŞ Gen. Bşk. : AHMET KURT Necatibey Cad. Sezenler Sok. 4/5 Telf. : 30 21 82 - 83 Sıhhiye/ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Gen. Bşk. : RÜSTEM KILIÇ Ömer Ağa Mah. Hürriyet Cad. İşilay Apt. Kat: 1 Telf. : 11899 - 11806 - 11726 İZMİT	23	HABER-İŞ Gen. Bşk. : TURAN CAĞLAR Necatibey Cad. Sezenler Sok. 1/14 Telf. : 30 22 60 - 29 36 12 Sıhhiye/ANKARA
10	BASIN-İŞ Gen. Bşk. : ALİ EKBER GÜVENÇ Necatibey Cad. 20/7 Telf. : 30 29 08 Sıhhiye/ANKARA	24	SAĞLIK-İŞ Gen. Bşk. : MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Telf. : 30 25 41 - 42 - 44 Sıhhiye/ANKARA
11	BASİSEN Gen. Bşk. : METİN TIRYAKIOĞLU İstiklal Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Telf. : 149 56 83 - 149 32 64 Galatasaray/İSTANBUL	25	TOLEYİS Gen. Bşk. : ŞERVET SOFUOĞLU Meşrutiyet Cad. 182/3 Telf. : 149 41 383 Şişhane/İSTANBUL
11	BASS Gen. Bşk. : SERVET KAHYAĞLU Sümer Sok. 29 Telf. : 30 13 71 - 30 20 28 Demirtepe/ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Gen. Bşk. : KENAN DURUKAN İnkilap Sokak 20 Telf. : 34 20 00 Kızılay/ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Gen. Bşk. : TAMER ERALAN Necatibey Cad. 20 Kat: 4 Telf. : 29 53 91 - 29 53 96 Sıhhiye/ANKARA	27	TGS Gen. Bşk. : OKTAY KURTBÖKE Basın Sarayı Kat: 2 Telf. : 527 85 34 Cağaloğlu/İSTANBUL
12	KRİSTAL ÇİTİSER-İŞ Gen. Bşk. : HASAN BASRI BABALI Şahip Molla Cad. 24 Telf. : 331 00 77 - 331 06 88 Paşabahçe/İSTANBUL	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Gen. Bşk. : HÜSEYİN PALA Yeni Selim Paşa Sok. 62 Telf. : 526 72 32 - 33 Aksaray/İSTANBUL
13	TÜRK-METAL Gen. Bşk. : MUSTAFA ÖZBEK Gazi M. Kemal Bulvarı 40/1 Telf. : 29 17 53 - 54 Maltepe/ANKARA		TÜRK-SEN Gen. Bşk. : HÜSEYİN CURCIOĞLU 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sok. Telf. : 72 444 Lefkoşe/KIBRIS